

Αμερική, το δωμάτιο πανικού | Thomas Frank

του Thomas Frank

μετάφραση: Μιχάλης Κούλουθρος, επιμέλεια: Στέφανος Μπατσής

πρώτη δημοσίευση στη Monde Diplomatique

Εισαγωγικό σημείωμα της Βαβυλωνίας

Ένα σημαντικό πρόβλημα που προέκυψε κατά τη μετάφραση του κειμένου είναι η απόδοση του όρου «liberal», που συναντάται ευρέως στο κείμενο. Στην ευρωπαϊκή του χρήση ο όρος θα σήμαινε «φιλελεύθερος». Ωστόσο, δημιουργείται μία σύγχυση που σχετίζεται με τον τρόπο που χρησιμοποιείται ο όρος αυτός στα συμφραζόμενα της Αμερικής. Στην παρούσα μετάφραση υιοθετούμε την πρόταση του Ν. Μάλλιαρη, ο οποίος κατά τη μετάφραση[1] (και πάλι) ενός κειμένου του Τόμας Φρανκ πρότεινε το «προοδευτικός» διακρίνοντάς τον από το «Προοδευτικός» (με κεφαλαίο Π), που αποδίδει τον αγγλικό όρο «progressive». Για να γίνει κατανοητό τι εννοεί ο Τόμας Φρανκ με τον όρο «liberal», παραθέτουμε εισαγωγικά ένα απόσπασμα από μία πρόσφατη συνέντευξή του στη Le Monde Diplomatique[2]:

«Μένω στην Bethesda του Μέριλαντ, που είναι ένα πολύ ευκατάστατο προάστιο της πόλης της Ουάσινγκτον. Πολλοί λομππίστες ζουν εδώ γύρω, άνθρωποι που έχουν κάνει προχωρημένες σπουδές. Στη γειτονιά μου, πάνω από το 50% των κατοίκων είναι άνθρωποι που έχουν κάνει προχωρημένες σπουδές. Δεν υπάρχει κάποιο πανεπιστήμιο τριγύρω, απλά έτσι είναι η γραφειοκρατική τάξη σε αυτήν τη χώρα. Και [οι κάτοικοι της περιοχής] είναι πλέον σε συντριπτικό ποσοστό Δημοκρατικοί. Δεν ήταν έτσι στο παρελθόν. Παλιότερα ήταν κυρίως Ρεπουμπλικάνοι, αλλά πλέον αυτή η περιοχή είναι συντριπτικά Δημοκρατική. Αν τριγυρίσεις στη γειτονιά, [...] έχουν όλοι αυτήν την πολύ διάσημη πινακίδα στην αυλή τους, που απαριθμεί όλους αυτούς τους προοδευτικούς

αγώνες, όλους αυτούς τους αγώνες που αυτοί οι άνθρωποι φαντάζονται ότι είναι δικοί τους αγώνες. Η ιδέα της πινακίδας είναι να απαριθμεί τα πάντα, να είναι συνολική, και γράφει: «Black Lives Matter» και «Women's Rights are Human Rights» («Τα Δικαιώματα των Γυναικών είναι Ανθρώπινα Δικαιώματα») και «Science is Real» («Η Επιστήμη είναι Αληθινή») και «No Human is Illegal» («Κανένας Άνθρωπος δεν είναι Λαθραίος») και κάτι με το νερό, θέλουν το νερό να είναι καθαρό, δεν θυμάμαι τι ακριβώς γράφει. Και κάθε φορά που βλέπω μια από αυτές τις πινακίδες με χτυπάει το γεγονός ότι δεν αναφέρουν την εργασία, δεν αναφέρουν την ανισότητα του εισοδήματος, δεν αναφέρουν τη φορολογία, δεν αναφέρουν τον κατώτατο μισθό. Κι αυτό συμβαίνει σε μία εποχή που οι εργαζόμενοι έχουν χάσει τη γη κάτω απ' τα πόδια τους. Είναι τόσο τρελό, αλλά κάθε φορά που μιλάς με αυτούς τους προοδευτικούς θα αυτοπαρουσιαστούν ως υπερβολικά ριζοσπαστικοί, όταν μιλάνε για συγκεκριμένα θέματα. Όταν, όμως, θα αναφέρεις το ζήτημα της εργασίας, δεν θα ξέρουν για ποιο πράγμα τους μιλάς. Αν τους μιλήσεις για τα σωματεία ή για τους χώρους εργασίας ή οτιδήποτε σχετικό, δεν θα ξέρουν τι τους λες. Δεν ξέρουν ότι αυτό είναι κομμάτι της παράδοσης του να εντάσσεται στην αριστερά. Κι αυτή είναι η Αμερική! Εδώ βρισκόμαστε.»

Στο κείμενο έχουν προστεθεί κάποιες επεξηγηματικές υποσημειώσεις, όπου κρίναμε ότι κάτι τέτοιο θα βοηθούσε τον αναγνώστη. Οι υποσημειώσεις αυτές υποδεικνύονται με ΣΤΜ (Σημείωση του Μεταφραστή), σε αντίθεση με τις μεταφρασμένες υποσημειώσεις του αρθρογράφου που απλώς παρατίθενται.

Αμερική, το δωμάτιο πανικού

Σ' αυτή, τη χειρότερη χρονιά στη ζωή ολονών, είχα ένα πολύ ευχάριστο καλοκαίρι. Για λόγους οικογενειακής ανάγκης, επέστρεψα τον Ιούλιο στο προαστιακό Κάνσας Σίτι, στο σπίτι που μεγάλωσα – ένα ελαφρά ερειπωμένο σπίτι, σκεπασμένο με φτηνά πισσόχαρτα, που βρίσκεται σε μια γειτονιά με απέραντα πράσινα

γκαζόν και υποβλητικές ψευδο-βαρονικές επαύλειες. Εκεί πέρασα τον μήνα μου διαβάζοντας μυθιστορήματα για τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, κάνοντας μικροεπιδιορθώσεις στο ετοιμόρροπο σπιτικό, βλέποντας παλιές ταινίες, πίνοντας κρασί από το Μιζούρι – και πολύ συχνά κατόρθωνα να ξεχάσω ότι στον κόσμο γύρω μου εκτυλισσόταν μια φονική πανδημία και μια πλήρης οικονομική κατάρρευση. Τα πρωινά ο ήλιος θα έλαμπε, τα λουλούδια θα ευωδίαζαν και η κίνηση των αυτοκινήτων θα ήταν αμυδρή έως ανύπαρκτη. Θα ανέβαινα στο ποδήλατό μου και θα διέσχιζα τα σιωπηλά σοκάκια της μάλλον ομορφότερης αμερικανικής πόλης και, αφού είχα ολοκληρώσει την εξάσκησή μου, θα στρεφόμουν προς το Twitter και θα έπιανα την εφημερίδα στο δρομάκι του σπιτιού και...

Μπουμ! Εκεί θα βρισκόντουσαν, όπως και την προηγούμενη μέρα: πανικός, σύγχυση, κατηγορίες και καταγγελίες. Βίντεο με ανθρώπους να ουρλιάζουν στον δρόμο ο ένας στον άλλον, με ανθρώπους να κραδαίνουν όπλα, με ανθρώπους να οδηγούν αυτοκίνητα μέσα σε πλήθη διαδηλωτών, με ανθρώπους να απαγγέλουν αποσπάσματα από τα ιδρυτικά κείμενα του έθνους προσπαθώντας να διατηρήσουν την ψυχική τους υγεία.

Νέα συμπτώματα εκφυλισμού κάθε μέρα και, πάνω απ' όλα, η ολοένα αυξανόμενη αίσθηση ότι κανείς δεν γνωρίζει πραγματικά τι στο διάολο συμβαίνει.

Δύο ειδήσεις από την *Kansas City Star* της 14^{ης} Ιουλίου του 2020:

– Σε ένα εστιατόριο μπάρμπεκιου κοντά στο οικογενειακό μου σπίτι, ένας άνδρας φέρεται να μπήκε φορώντας ένα ανοιχτό κόκκινο καπελάκι Τραμπ, αλλά όχι την αντι-ιική μάσκα προσώπου. Όταν το παιδί στο ταμείο (το παιδί πληρώνεται 8,50 δολάρια την ώρα, σημειώνει η εφημερίδα) ζήτησε από τον άντρα να καλύψει τη μύτη και το στόμα του, όπως υπαγορεύουν οι τοπικοί κανόνες, ο άντρας ανασήκωσε την μπλούζα του, σαν τον Κλιντ Ίστγουντ σε κάποιο ιταλικό γουέστερν, για να δείξει στο παιδί ότι κουβαλούσε πιστόλι.

– Η κύρια είδηση στο πρωτοσέλιδο της ίδιας μέρας ανακοίνωνε ότι η πολιτεία του Κάνσας βίωνε μία «ανεξέλεγκτη διάδοση» του κορονοϊού, ένα συμπέρασμα στο οποίο έφτασε η *Star* όχι εξετάζοντας διεξοδικά τις αναφορές που έφταναν από τα διάφορα μέρη της πολιτείας, αλλά αντιθέτως κοιτώντας έναν εθνικό επιδημιολογικό χάρτη στο ίντερνετ. Φαίνεται ότι οι αριθμοί της απόμακρης αυθεντίας που χειρίζεται τον συγκεκριμένο χάρτη, είχαν μετακινήσει το Κάνσας από την κόκκινη κατηγορία (κακό) στη σκουροκόκκινη κατηγορία (χειρότερο). Κι αυτό, συμπληρωματικά με μερικές τοπικές λεπτομέρειες, ήταν η είδηση· αυτή ήταν η σοκαριστική επικεφαλίδα για τους δύο εκατομμύρια κατοίκους της ευρύτερης περιοχής του Κάνσας Σίτι. Κάτι κάπου είχε αλλάξει, σε μία επισημοφανή ιστοσελίδα.

Κανείς δεν γνωρίζει πραγματικά τίποτα

Δεν λέω ότι το να φτιάξεις μια είδηση από έναν χάρτη στο ίντερνετ είναι τεμπέλικη δημοσιογραφία· αντιθέτως, είναι συνηθισμένο αυτές τις μέρες στην Αμερική. Οι τοπικές εφημερίδες δεν μπορούν να κοσκινίζουν τις αναφορές ολόκληρης της πολιτείας στην οποία βρίσκονται, επειδή, μιλώντας χονδρικά, δεν έχουν πλέον αρκετούς δημοσιογράφους για να κάνουν μια δουλειά σαν αυτή. Όπως και πολλές αντίστοιχες ειδησεογραφικές επιχειρήσεις στην Αμερική, η *Kansas City Star* πουλιέται από ιδιοκτήτη σε ιδιοκτήτη εδώ και χρόνια. Ο εταιρικός ιδιοκτήτης της κήρυξε χρεωκοπία τον περασμένο Φλεβάρη. Τον Ιούλιο αγοράστηκε από ένα hedge fund,[3] που έχει τη βάση του στο Νιου Τζέρσεϊ.

Σ' αυτό το σημείο βρισκόμαστε στην Αμερική, εν έτει 2020: κανείς δεν γνωρίζει πλέον τίποτα με σιγουριά κι ο θάνατος των εφημερίδων είναι μόνο η αρχή του προβλήματος. Εξαιτίας των πρωτόγνωρων λοκντάουν σε ολόκληρη τη χώρα, η προσωπική διάδραση με άλλους ανθρώπους έχει γίνει προβληματική· τα δημόσια κτίρια έχουν κλείσει ή έχουν πολύ περιορισμένη πρόσβαση· οι δείκτες ανθρωποκτονιών παρουσιάζουν κατακόρυφη αύξηση τιμής· οι άνθρωποι φοβούνται να πετάξουν· τα σχολεία είναι μόνο διαδικτυακά· οι άνθρωποι ερμηνεύουν σκηνές από

εφιαλτικές καουμπόικες ταινίες· το Fox News θαμπώνει τον ηλικιωμένο πατέρα σου με εικόνες βίαιης αταξίας· κι ο μόνος λόγος που χτυπάει πλέον το παλιομοδίτικο τηλέφωνό του, είναι ώστε μία αυτοματοποιημένη φωνή υπολογιστή να τον απειλήσει με φυλάκιση, εκτός κι αν στείλει αμέσως χιλιάδες δολάρια στον τραπεζικό λογαριασμό του υπολογιστή.

Εν τω μεταξύ, τυφώνες παρατάσσονται για να πλήξουν τη Λουϊζιάνα και υπάρχουν τόσο πολλές πυρκαγιές στην Καλιφόρνια που ο ουρανός είναι πορτοκαλί. Οι πάντες βρίσκονται σε κατάθλιψη. Τα πάντα διαλύονται και δεν υπάρχει κανείς να τα ξαναενώσει. Όταν ήμουν νεότερος, οι ηγέτες αυτής της χώρας φαίνονταν να ειδικεύονται στο να καθησυχάζουν τους πολίτες κατά τη διάρκεια σκοτεινών εποχών, αλλά ο σημερινός ένοικος του Λευκού Οίκου δεν έχει κανένα ενδιαφέρον ως προς αυτό, εκτός από το να ελίσσεται μακριά από κάθε ευθύνη. Εγωπαθής, ανίκανος για ειλικρίνεια, ο Ντόναλντ Τραμπ αντιδρά στην αγωνία του λαού του, όπως ένας άνθρωπος που βλέπει κάποιο τηλεοπτικό πρόγραμμα στο National Geographic για τις θλιβερές ταλαιπωρίες κάποιου μακρινού είδους.

Η καλύτερη σύνοψη του επιστημολογικού αδιεξόδου της Covid-εποχής που διαθέτω, προήλθε από τον δήμαρχο του Κάνσας Σίτι. Όταν η *Star* του ζήτησε να σχολιάσει την αδιαφορία των ομοσπονδιακών εκπροσώπων, που φαίνεται να στάλθηκαν στην πόλη, χωρίς κανείς ωστόσο να τους έχει δει ή ακούσει, είπε «με δυσαρέσκεια»: «Δεν μπορείς να το εξακριβώσεις, επειδή τίποτα δεν μπορεί να εξακριβωθεί.»

Ο φόβος ότι κάτι μεγάλο τελειώνει

Όταν τίποτα δεν μπορεί να εξακριβωθεί, η φαντασία αναλαμβάνει τη δουλειά. Και δεν απαιτείται πολύ φαντασία στην Covid-εποχή, προκειμένου οι φόβοι μας να εκτοξευθούν στη στρατόσφαιρα. Οι Αμερικάνοι αντιμετωπίζουμε το τέλος τους κόσμου, φανταζόμαστε, ή το τέλος του τρόπου ζωής μας ή το τέλος ενός πράγματος μεγάλου και σημαντικού, ενός πράγματος που δεν μπορούμε ακριβώς να ψηλαφίσουμε, αλλά για το οποίο πραγματικά

αναστατωνόμαστε.

Καθώς γράφω αυτά, λειτουργεί τουλάχιστον μία ντουζίνα από αυτά τα συμπλέγματα φόβου. Φόβος γύρω από το τι θα κάνει ένα ολοσχερώς ρεπουμπλικανοποιημένο Ανώτατο Δικαστήριο. Φόβος για αστυνομικούς που δέρνουν και σκοτώνουν, χωρίς να λογοδοτούν. Φόβος για ταραχές στους δρόμους. Φόβος ότι άνθρωποι θα χάσουν τις δουλειές τους, επειδή επέδειξαν ανεπαρκή προοδευτισμό. Φόβος για ανθρώπους που αρνούνται να φορέσουν μάσκες. Φόβος για τις μάσκες τις ίδιες σαν ένα είδος φίμωτρου, σαν μία άρνηση της προσωπικότητάς σου, που επιβάλλεται από κάποια μακρινή εξουσία, για την οποία δεν έχεις ποτέ ακούσει κάτι.

Καθώς αυτή είναι μια χρονιά εκλογών, ο Νούμερο Ένα φόβος είναι πολιτικός: ότι η ίδια η αμερικανική δημοκρατία είναι άρρωστη ή ότι ετοιμάζεται να εκπέσει σε δικτατορία.

Είναι πλέον μία γνώριμη μελωδία, βεβαίως: οι προοδευτικοί προσπαθούν ο ένας να τρομάξει τον άλλο, από τη στιγμή που εξελέγη ο Τραμπ.[4] Εδώ και χρόνια, επιφανείς δημοσιογράφοι και σούπερσταρ των σόσιαλ μίντια αποδοκιμάζουν τον Τραμπ ως Ρώσο πράκτορα και έχουν περιγράψει κάθε του γκάφα ως μέρος της διαβολικής συνομοσίας του ενάντια στη δημοκρατία. Οι συγκρίσεις της θητείας του με το Watergate έχουν γίνει κοινός τόπος από τότε που ορκίστηκε. Ένα πρώην στέλεχος της Γουόλ Στριτ έγινε διάσημο το 2017, επειδή απαρίθμησε τους πολλούς και μικροσκοπικούς τρόπους, με τους οποίους ο ηλίθιος πρόεδρος, υποτίθεται, μας έσερνε προς τον αυταρχισμό· τον επόμενο χρόνο, δύο καθηγητές του Χάρβαρντ μπήκαν στη λίστα των μπεστ-σέλερ με ένα ακαδημαϊκό βιβλίο, ονομαζόμενο *How democracies die* (Πώς πεθαίνουν οι δημοκρατίες)[5]. Αυτός ο πρόεδρος, σύμφωνα με την τρομακτική ιστορία που μετέδιδαν τα μίντια εκείνες τις μέρες, δεν σέβεται νόρμες ή παραδόσεις, δεν σέβεται τα μίντια, δεν σέβεται το κατεστημένο της εξωτερικής πολιτικής και ζει μόνο για να κάνει ό,τι του λέει ο Βλαντιμίρ Πούτιν να κάνει.

Οι προοδευτικοί δεν πολυ-μιλάνε για το «Russiagate»[6] πλέον, αλλά στην πραγματικότητα δεν χρειάζεται. Ο πολιτισμικός κανόνας της Covid-εποχής –ότι τα πάντα πρέπει να στραφούν προς την κατεύθυνση του μέγιστου δυνατού πανικού και του κατεπείγοντος– έχει μετατρέψει αυτούς τους παλιούς φόβους σε έναν τυφώνα αγωνίας, που μοιάζει να κερδίζει σε δύναμη όσο πιο κοντά φτάνουμε στην ημέρα των εκλογών. «Φοβάμαι πως είμαστε μάρτυρες του τέλους της αμερικάνικης δημοκρατίας» γράφει μία πρόσφατη επικεφαλίδα στους *New York Times*. Ένα δοκίμιο που διαδίδεται ανάμεσα στους προοδευτικούς φίλους μου έχει τον τίτλο «Δεν ξέρουμε πώς να σας προειδοποιήσουμε πιο έντονα. Η Αμερική πεθαίνει»[7]. Το κεντρικό θέμα του εξωφύλλου, αυτή τη στιγμή, στο περιοδικό *The Atlantic* συγκρίνει τις ερχόμενες εκλογές με την 11η Σεπτεμβρίου: όλοι οι ειδικοί επί των πολιτικών μπορούν να δουν ότι έρχεται μία καταστροφή –ότι ο Τραμπ θα προσπαθήσει να ξεσηκώσει δυσπιστία γύρω από τα αποτελέσματα– αλλά κανείς δεν ξέρει τι να κάνει για αυτό. Αντίστοιχες προειδοποιήσεις για κάποια επικείμενη πολιτική καταστροφή -συμπεριλαμβανομένης και μίας που γράφτηκε από συνταξιοδοτημένους αξιωματούχους του Στρατού– φτάνουν σε εμάς μέσω των σόσιαλ μίντια, κυριολεκτικά κάθε μέρα.

Αυτό που κάνει τούτη τη στιγμή συναρπαστική, όπως και τρομακτική, είναι ότι οι υποστηρικτές του Τραμπ ισχυρίζονται πως τρέμουν απ' τον ίδιο ακριβώς φόβο. Ένα πραξικόπημα έρχεται όντως, λένε, μόνο που αυτοί που το σχεδιάζουν είναι οι προοδευτικοί της διοικητικής και μιντιακής ελίτ. Το ειρωνικό είναι ότι η δεξιά αντλεί τον φόβο της για την επικείμενη αριστερή κατάληψη της εξουσίας... από το κλαψούρισμα των προοδευτικών γύρω από κάποια δεξιά κατάληψη της εξουσίας! Η έρευνα για το Russiagate, επιχειρηματολογούν, ήταν στην πραγματικότητα μία απόπειρα πραξικοπήματος, καθοδηγούμενη από «συνωμότες εναντίον του Τραμπ, μέσα σε όλη την ομοσπονδιακή κυβέρνηση και στον Τύπο», όπως γράφει ένα δημοφιλές βιβλίο του 2019. Κι όλοι αυτοί οι σημερινοί φόβοι για μία τραμπική επίθεση στη δημοκρατία, επιχειρηματολογούν, είναι απλά αποδείξεις των σχεδίων που έχουν οι ίδιοι οι Δημοκρατικοί να

επιτεθούν σε μία δημοκρατία, που τυχαίνει απλά να αγαπάει τον Τραμπ – ένα ψευδές πρόσχημα, που χτίζεται ώστε να μπορεί να ληφθεί δράση στο μέλλον. Οι προοδευτικοί, συνεχίζει αυτό το επιχείρημα, πετάνε υπονοούμενα για τη συνομωσία τους τώρα, «ώστε όταν συμβεί να μην σκεφτείς πως ήταν συνομωσία», [8] μια υπερ-ευφυής διπλή πιρουέτα της λογικής, που εκτελείται για τους αναγνώστες του Michael Anton, ενός πρώην αξιωματούχου της κυβέρνησης Τραμπ, ο οποίος έγινε διάσημος το 2016, επειδή σύγκρινε τις εκλογές εκείνης της χρονιάς με μια ανταρσία επιβατών σ' ένα επιβατικό αεροπλάνο που έχει χτυπηθεί από αεροπειρατεία. [9]

Καλλιστεία του πανικού

Η επιδημία του Covid ανάγκασε και τους Δημοκρατικούς και τους Ρεπουμπλικάνους να ακυρώσουν τα πρόσωπο-με-πρόσωπο συνέδριά τους, που υπό φυσιολογικές συνθήκες αποτελούν το αποκορύφωμα της πολιτικής χρονιάς, και να τα αντικαταστήσουν με δύο μετά

βίας παρακολουθήσιμα τηλεοπτικά θεάματα – στην ουσία, με τέσσερις νύχτες προχειροφτιαγμένων σόλο ερμηνειών από τις διασημότητες του κάθε κόμματος. Από κάποιες πλευρές, τα δύο θεάματα ήταν αρκετά διαφορετικά μεταξύ τους – οι Ρεπουμπλικάνοι φωνάζανε και γρυλίζανε, οι Δημοκρατικοί έδιναν παραπάνω έμφαση στην εθνοτική πολυπολιτισμικότητα και την ηθική αρετή των ηγετών τους. Αλλά, αν τις εξετάσουμε υπό το ευρύτερο δυνατό αισθητήριο, αυτά τα συνέδρια της Covid-εποχής ήταν πολύ παρόμοια. Και τα δύο ήταν καλλιστεία του πανικού, που ενθάρρυναν τους τηλεθεατές να πιστέψουν το απολύτως χειρότερο για τους αντιπάλους τους κι επίσης να ελπίζουν ότι η ατάραχη και νηφάλια κανονικότητα ίσως επιστρέψει, αν και μόνο ο σωστός υποψήφιος επικρατήσει τον Νοέμβρη.

Για τους Δημοκρατικούς, το κομμάτι του πανικού ερχόταν εύκολα. Χρειάζονταν απλά να επαναλάβουν αυτά που τα κυρίαρχα μίντια λένε εδώ και τέσσερα χρόνια: ότι ο Ντόναλντ Τραμπ είναι μια απειλή για την κυβερνητική μας παράδοση· ότι έχει μια αδυναμία στους μισαλλόδοξους· ότι έκανε μαντάρα την αντίδραση του έθνους απέναντι στην πανδημία· ότι είναι καταφανώς ανίκανος· ότι έχει καλύψει με ένα πέπλο δυσπιστίας την εκλογική διαδικασία, με όλους τους πιθανούς τρόπους. Αυτό ήταν ιδιαίτερα εύκολο για τους Δημοκρατικούς, επειδή καθεμιά από αυτές τις κατηγορίες ήταν λίγο-πολύ ακριβής.

Η Tammy Duckworth, μία Δημοκρατική γερουσιάστρια από το Ιλινόις, αποκάλυψε τον Τραμπ έναν “coward in chief”[10], που έχει απογοητεύσει τους στρατιώτες των ΗΠΑ με τον ανεπαρκή «γερακισμό»[11] του απέναντι στη Ρωσία. Η ποπ τραγουδίστρια Μπίλι Άιλις (Billie Eilish) ανακοίνωσε ότι «ο Ντόναλντ Τραμπ καταστρέφει τη χώρα μας και όλα εκείνα, για τα οποία νοιαζόμαστε». Ο Άντριου Κουόμο, κυβερνήτης της πολιτείας της Νέας Υόρκης, επαναλαμβάνοντας τον πολύ γνωστό του ρόλο ως προσωποποίηση της διοικητικής αξιοσύνης,[12] υπονόησε ότι ο Τραμπισμός ο ίδιος είναι κάποιου είδους ιός.

Ο πρώην πρόεδρος Μπαράκ Ομπάμα ήταν καθηγητικός και νηφάλιος, καθώς συνόψιζε τους κινδύνους του Τραμπισμού. Παραδέχτηκε πως

περίμενε ότι ο τηλε-δισεκατομμυριούχος θα κατόρθωνε να ανταπεξέλθει στις απαιτήσεις του επαγγέλματος του ύπατου εκτελεστικού άρχοντα, από τη στιγμή που ο Ομπάμα θα του παρέδιδε τη σκυτάλη. «Αλλά ποτέ δεν το έκανε», ανήγγειλε ο Ομπάμα. Ο Τραμπ «δεν έχει δείξει κανένα ενδιαφέρον να κάνει τη δουλειά που απαιτείται. Κανένα ενδιαφέρον να βρει κοινό έδαφος... κανένα ενδιαφέρον να μεταχειριστεί την προεδρία ως οτιδήποτε άλλο από ένα ριάλιτι, που μπορεί να χρησιμοποιήσει, ώστε να πάρει την προσοχή που λαχταράει». Ο Ομπάμα προχώρησε αποδίδοντας στον Τραμπ την ευθύνη για ολόκληρο τον φόρο αίματος του κορονοϊού, όπως επίσης και για την καταστροφή της «περήφανης διεθνούς φήμης» μας, ό,τι κι αν μπορεί να είναι αυτό. Απευθυνόμενος στις δεδηλωμένες ανησυχίες των Ρεπουμπλικάνων για την ακεραιότητα των εκλογικών αποτελεσμάτων, ο Ομπάμα ενίσχυσε τη διπλή πιρουέτα της δεξιάς με μία τριπλή: «Έτσι συρρικνώνεται μία δημοκρατία», απήγγειλε ο Ομπάμα, «Μέχρι που δεν είναι καθόλου δημοκρατία.»

Τι καλό φίλο που έχουμε βρει στο πρόσωπο του Τζο Μπάιντεν: αυτή ήταν η έτερη κεντρική ιδέα που ξεχώρισε στο συνέδριο. Ο Ομπάμα αποκάλεσε των πρώην αντιπρόεδρό του «αδελφό». Ο Μπέρνι Σάντερς χρησιμοποίησε τις λέξεις, «συμπονετικός... ειλικρινής... ευπρεπής». Ελάχιστη συζήτηση έγινε για τη μακρά καριέρα του Μπάιντεν στην Ουάσινγκτον, εν μέρει επειδή το πραγματικό ιστορικό του Μπάιντεν όσον αφορά το εμπόριο και την εγκληματικότητα[13] θα έκανε τους ψηφοφόρους να χτυπιούνται από αηδία, αλλά επίσης και επειδή στην Covid-εποχή όλες οι αντιπαραθέσεις πρέπει εν τέλει να καταλήγουν στο καλό εναντίον του κακού. Ή, όπως το έθεσε ο ίδιος ο Μπάιντεν, στον αγώνα του φωτός να «ξεπεράσει αυτήν την εποχή του σκότους στην Αμερική».

«Όλες οι εκλογές είναι σημαντικές», είπε ο Μπάιντεν στους θεατές με τον αξιολάτρευτο ατσούμπαλο τρόπο του. «Αλλά το ξέρουμε βαθιά στα κόκκαλά μας ότι οι συγκεκριμένες θα έχουν περισσότερες συνέπειες». Αυτές «θα καθορίσουν πώς θα μοιάζει η Αμερική για ένα μακρύ, μακρύ διάστημα. Ο χαρακτήρας μας είναι στην κάλπη, η συμπόνια είναι στην κάλπη, η ευπρέπεια, η

επιστήμη, η δημοκρατία, όλα είναι στην κάλπη». Ο πρώην αντιπρόεδρος πραγματοποίησε και μια σύντομη κατάδυση στο βασίλειο των αληθινών γεγονότων: κατά τη διάρκεια της πανδημίας, η Αμερική παρουσίασε «με διαφορά τη χειρότερη απόδοση από κάθε άλλο έθνος στη γη». Αλλά, συνολικά, προσπάθησε να διατηρήσει τα πράγματα σε μια πνευματική πτήση, σε έναν τόπο όπου αφηρημένες έννοιες έδιναν μνημειώδεις μάχες: «Είθε η ιστορία να μπορέσει να πει ότι το τέλος αυτού του κεφαλαίου του Αμερικανικού σκοταδιού ξεκίνησε εδώ απόψε, καθώς η αγάπη και η ελπίδα και το φως μπαίνουν στη μάχη για την ψυχή του έθνους».

Που πήγε ο λόγος περί ανισότητας;

Σε περασμένες δεκαετίες, τα συνέδρια των Δημοκρατικών είχαν μία πολύ προβλέψιμη κεντρική ιδέα: αυτό είναι το κόμμα της μεσαίας τάξης, εκείνοι που μεριμνούν για τα οικονομικά σας συμφέροντα και διασφαλίζουν ότι οι ισχυροί θα παίζουν σύμφωνα με τους κανόνες. Καθώς τα χρόνια περνούσαν, το μήνυμα συμμορφωνόταν όλο και λιγότερο με την πραγματικότητα, αλλά αυτή ήταν η ιστορική εικόνα και σφραγίδα του κόμματος, κι έδιναν τη δέουσα προσοχή ώστε να σας το υπενθυμίσουν.

Όχι αυτή τη φορά. Ναι, υπήρξαν αναφορές από δω κι από εκεί στους ανθρώπους που υποφέρουν μέσα στον κατήφορο που δημιούργησε η πανδημία του Τραμπ. Αλλά σε γενικές γραμμές, δεν δόθηκε έμφαση στο μοτίβο της μεσαίας τάξης αυτή τη φορά. Για κάποιον που έχει περάσει τη ζωή του γράφοντας για τις επιχειρήσεις και την εργασία και την απορρύθμιση και την ανισότητα –για τις τάξεις– ήταν λίγο αποπροσανατολιστικό. Τι συνέβη σε όλα εκείνα τα πράγματα που με ενδιέφεραν; Που ήταν οι Δημοκρατικοί που συνήθιζαν να μιλάνε τόσο πειστικά για την ανισότητα; Που πήγε αυτή η ιδέα μέσα στην Covid-εποχή;

Ένα από τα μέρη που πήγε, ήταν το συνέδριο των Ρεπουμπλικάνων, που διενεργήθηκε την επόμενη εβδομάδα.

Πράγματι, η κάποτε κεντρική ιδέα των Δημοκρατικών αναφέρθηκε

στην πρώτη-πρώτη ομιλία της πρώτης-πρώτης βραδιάς. Αμέσως μετά τον Όρκο στη Σημαία (Pledge of Allegiance), τη σκηνή κατέλαβε ο νεαρός Charlie Kirk, ιδρυτής μιας ομάδας του κολεγίου που καταγγέλλει αριστερούς καθηγητές, που μας παρότρυναν να στρατολογηθούμε στον ταξικό πόλεμο. «Εδώ και δεκαετίες, οι ηγέτες της κυρίαρχης τάξης και στα δύο κόμματα ξεπούλησαν το μέλλον μας», είπε στους θεατές. «Στην Κίνα. Σε απρόσωπες επιχειρήσεις. Σε αυτο-εξυπηρετούμενους λομππίστες». (Ναι, ένας Ρεπουμπλικάνος αποδοκίμασε τις επιχειρήσεις και τους λομππίστες.) «Το έκαναν για να διατηρήσουν τη δική τους δύναμη. Και για να πλουτίσουν εαυτούς. Και την ίδια στιγμή έστηναν το σύστημα για να κρατήσουν κάτω τους καλούς, αξιοπρεπείς πατριώτες της μεσαίας τάξης, που αγωνίζονται να χτίσουν μία οικογένεια και να αναζητήσουν μία ζωή με αξιοπρέπεια».

Στη συνέχεια, ο επόμενος ομιλητής επιτέθηκε στα σωματεία των δασκάλων.

Ο πανικός είναι η αισθησιακή, στενάχωρη μελωδία τρόμου, που όλοι θέλουν να διεκδικήσουν φέτος για τον εαυτό τους. Κι ενώ οι Δημοκρατικοί προειδοποιούσαν για τον συστημικό ρατσισμό και τον κίνδυνο που έθετε ο Τραμπ προς τους δημοκρατικούς θεσμούς, αντιμετώπισαν την απελπιστική υπεροπλία των αντιπάλων τους στον διαγωνισμό του πανικού. Οι Ρεπουμπλικάνοι είναι μαίτρ του ο-κόσμος-έχει-γυρίσει-ανάποδα εφιάλτη. Και επωφελήθηκαν από την περιρρέουσα αγωνία του 2020, όπως ο Βλαντιμίρ Χόροβιτς πάνω σε κάποιο πιάνο Steinway. Δώστε την εξουσία πίσω σ' αυτούς τους προοδευτικούς, συνέχισαν προειδοποιητικά, και δεν θα λάβετε απλώς μία απειλή προς τη δημοκρατία, αλλά και το τέλος του ίδιου του πολιτισμού. Θα λάβετε ταραχές, σαν τις ευάριθμες βίαιες διαμαρτυρίες που ξέσπασαν κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού. Η περιουσία θα καταστραφεί. Αγάλματα θα γκρεμιστούν. Τα εύπορα προάστια θα καταργηθούν νομοθετικά (μια κλασική ρατσιστική πομφόλυγα). Και τίποτα δεν θα μεταδίδεται δίκαια, επειδή τα ειδησεογραφικά μίντια, όπως και οι κάθε λογής ειδικοί, έχουν υπνωτιστεί απολύτως από την οδυρόμενη κραυγή του αναίσθητου, άναρχου προοδευτισμού.

– Ανάλογα, ο Jim Jordan (ένας Ομοσπονδιακός Βουλευτής από το Οχάιο): «Κοιτάξτε τι συμβαίνει στις αμερικάνικες πόλεις»· «έγκλημα, βία και κυριαρχία του όχλου»· «οι Δημοκρατικοί δεν θα σας αφήσουν να πάτε στη δουλειά σας, αλλά θα σας αφήσουν να κάνετε μπάχαλα.»

– Ανάλογα, ο Mark και η Patty McClosky (ένα εύπορο ζευγάρι από το Σεντ Λούις του Μιζούρι, που έγινε διάσημο επειδή σημάδεψε με όπλα διαδηλωτές): «θέλουν να καταργήσουν ολοσχερώς τα προάστια»· «η οικογένειά σας δεν θα είναι ασφαλής στην Αμερική των ριζοσπαστών Δημοκρατικών»· «ο όχλος, που ξεχύθηκε από τους συμμάχους του στα μίντια, θα προσπαθήσει να σας καταστρέψει.»

– Ανάλογα, η Kimberly Guilfoyle (τηλεοπτική περσόνα και οικεία της οικογένειας Τραμπ, που βρυχήθηκε σαν να μιλούσε σε κάποιο κατάμεστο στάδιο, αντί για ένα άδειο δωμάτιο, κάπου στην πόλη της Ουάσινγκτον): «αυτές οι εκλογές είναι μία μάχη για την ψυχή της Αμερικής»· «θέλουν να καταστρέψουν αυτήν τη χώρα και καθετί, για το οποίο έχουμε πολεμήσει και το οποίο αγαπάμε»· «Αμερική! Διακυβεύονται τα πάντα!»

– Και ανάλογα ο Ντόναλντ Τραμπ τζούνιορ: «Στο παρελθόν, και τα δύο κόμματα πίστευαν στην καλοσύνη της Αμερικής. Αυτήν τη φορά, το άλλο κόμμα επιτίθεται στις ίδιες τις αρχές, πάνω στις οποίες θεσπίστηκε το έθνος μας. Στην ελευθερία της σκέψης. Στην ελευθερία της έκφρασης. Στην ελευθερία της θρησκείας. Στην έννομη τάξη.»

Κι αυτή ήταν μόνο η πρώτη μέρα του συνεδρίου των Ρεπουμπλικάνων, αναγνώστη μου. Άλλα απογεύματα ήταν αφιερωμένα στην κατασκευή μίας παράλληλης πραγματικότητας, εντός της οποίας ο Τραμπ ήταν αθώος σε όλες τις κατηγορίες. Τα είχε πάει τόσο καλά, όσο θα μπορούσε κι ο οποιοσδήποτε με τον Covid, είπαν οι Ρεπουμπλικάνοι. Κατηγόρησαν την Κίνα για την πανδημία, επέμειναν ότι η οικονομική ανάκαμψη βρίσκεται στο επόμενο στενό και διαβεβαίωσαν ότι ο Τραμπ δεν είναι ρατσιστής, μια αποστολή που ανέλαβε να φέρει εις πέρας μια ακολουθία μαύρων επαγγελματιών αθλητών. Δεν χρειάζεται να το

πούμε, αυτές οι παρεμβάσεις δεν ήταν ούτε κατά προσέγγιση τόσο επιτυχημένες, όσο ο παρατεταμένος παιάνας του κόμματος στον πανικό.

«Ο πρόεδρος του λαού»

Για να καταλάβεις πραγματικά τις φετινές εκλογές, ωστόσο, πρέπει πρώτα να καταλάβεις τον τρόπο με τον οποίο τα κυρίαρχα μίντια σ' αυτή τη χώρα ξέχεζαν τον Ντόναλντ Τραμπ εδώ και τέσσερα χρόνια. Η *Washington Post* δημοσιεύει τακτικά τρία ή τέσσερα άρθρα γνώμης την ημέρα θάβοντάς τον με τους σκληρότερους δυνατούς όρους· ειδησεογραφικά κείμενα σε έγκριτα μέσα χαρακτήριζαν τις δηλώσεις του ως αναληθείς ή και ως ξεκάθαρα ψεύδη. Ο σκοπός ήταν, προφανώς, να καταστραφεί η δημοτικότητα του Τραμπ στο κοινό, αλλά είχε και το ειρωνικό αποτέλεσμα να θέσει αρκετά χαμηλά τον πήχη για τον ίδιο τον Τραμπ. Έχουμε εδώ έναν τύπο, που οι Αμερικάνοι ακούνε, μέρα-μπαίνει μέρα-βγαίνει, να χαρακτηρίζεται ως ανθρώπινο σκουλήκι,

ως άνδρας χωρίς αρετές, ως άθλιος της χαμηλότερης κλίμακας, ίσως ακόμα και προδότης. Τι θα συνέβαινε, όμως, αν οι Ρεπουμπλικάνοι μπορούσαν να κομίσουν αποδείξεις ότι είναι στην πραγματικότητα ένας καλός άνθρωπος, ένας άνθρωπος που νοιάζεται;

Το δισεκατομμυρίων βολτ ταρακούνημα γνωστικής ασυμφωνίας που κάτι τέτοιο θα προκαλούσε στην παρεγκεφαλίτιδα του έθνους, πρέπει να έμοιαζε σαν επαρκές αντιστάθμισμα, ώστε να καθιστά μια τέτοια απόπειρα άξια να δοκιμαστεί. Κι αυτό εξηγεί τη μία και μοναδική στιγμή αδιαμφισβήτητου θριάμβου στο συνέδριο των Ρεπουμπλικάνων: το μεγάλο φινάλε, όταν η μακρά ακολουθία των βαρετών λέξεων που εκφωνούνταν από ανιαρούς ομιλητές σε ένα άδειο δωμάτιο, έδωσε ξαφνικά τη θέση της σε ένα βίντεο της Ιβάνκα Τραμπ, της κομψής κόρης του προέδρου, η οποία περπατούσε αποφασιστικά βγαίνοντας από τον Λευκό Οίκο ανάμεσα σε σειρές από αμερικάνικες σημαίες, καθώς αποθεώνονταν από ένα πραγματικό, ζωντανό και χωρίς μάσκες κοινό – μία σοκαριστική χειρονομία περιφρόνησης του Covid.

Καθώς ένα απαλό αεράκι ανέμισε τα υπέροχα μαλλιά της κληρονόμου, η Ιβάνκα βημάτισε προς ένα μικρόφωνο που είχε στηθεί στα νότια γρασίδια του Λευκού Οίκου και μας έμπασε σε μια παράλληλη πραγματικότητα, όπου ο Ντόναλντ Τραμπ –ο «πρόεδρος του λαού», ο «υπερασπιστής των Αμερικάνων εργατών», η «φωνή των ξεχασμένων αντρών και γυναικών αυτής της χώρας»– ήταν ένας καλός τύπος και όλοι οι υπόλοιποι στα μίντια και στην πολιτική ήταν οι μαλάκες, οι ψεύτες, οι άθλιοι[14]. Τα εγγόνια του, μας είπε, αγαπάνε πολύ τον πρόεδρο παππού τους. Τον αγαπάνε επίσης «οι στωικοί χειριστές μηχανών και οι μεταλλεργάτες», που δακρύζουν όταν τον συναντούν. Έχει «μια βαθιά συμπόνια για εκείνους που έχουν αντιμετωπίσει την αδικία», ειδικά τους φυλακισμένους[15]. Θα κάνει το οτιδήποτε, μας είπε, για τους γαλακτοπαραγωγούς αγρότες του Γουϊσκόνσιν. Και φανταστείτε απλά πόσο άσχημα ένιωσε, όταν χρειάστηκε να θυσιάσει «την πιο ισχυρή, την πιο συμπεριληπτική οικονομία που έχουμε ζήσει... και να την κλείσει, προκειμένου να σώσει τις

ζωές των Αμερικάνων».

Τότε, ο Ντόναλντ Τραμπ ο ίδιος ανέβηκε στο βήμα και, αφού αποδέχτηκε το χρίσμα από το κόμμα του και διαβεβαίωσε τους θεατές ότι ένιωθε φυσιολογικά ανθρώπινα συναισθήματα, αντέστρεψε τη μανιχαϊστική εικονογραφία του Τζο Μπάιντεν: «Η Αμερική δεν είναι μια χώρα καλυμμένη απ' το σκοτάδι· η Αμερική είναι ο πυρός που φωτίζει ολόκληρο τον κόσμο». Ο ίδιος ο Μπάιντεν, συνέχισε ο Τραμπ, ήταν ακριβώς αυτό που ο ίδιος ο Τραμπ κατηγορείται ότι είναι: ένας απατεώνας που έχει εξαπατήσει την εργατική τάξη. Αυτός «πήρε τις δωρεές εργατών, τους έδωσε αγκαλιές, ακόμα και φιλία» –αυτό είναι μια αναφορά στην ευρέως γνωστή συνήθεια του Μπάιντεν να επιδεικνύει ανεπιθύμητη τρυφερότητα προς τις γυναίκες του ακροατηρίου του– «και τους είπε πως ένιωθε τον πόνο τους και μετά πέταξε πίσω στην Ουάσινγκτον και ψήφισε ώστε να σταλούν οι δουλειές μας στην Κίνα και σε διάφορες άλλες μακρινές χώρες», επιτέθηκε ο πρόεδρος. *Όλα όσα νόμιζες πως ήξερες ήταν λάθος.*

Και η «πολιτική τάξη» της χώρας; Είναι καθάρματα μέχρι τον τελευταίο. «Οι άνθρωποι του κλειστού κυκλώματος της Ουάσινγκτον», (παρίστανε ότι) αφηγούνταν ο Τραμπ, «με παρακαλούσαν να αφήσω την Κίνα να συνεχίσει να κλέβει τις δουλειές μας, γδύνοντας και ληστεύοντας στην ψύχρα τη χώρα μας, αλλά εγώ κράτησα τον λόγο μου απέναντι στον αμερικανικό λαό». Αχ! αυτοί οι κακοί ήταν δαιμονικοί, επικριτικοί, προδοτικοί, ερωτευμένοι με την εξουσία – και θα πραγματοποιούσαν ένα σχέδιο καθαρής τρέλας, αν τους δίνατε την ευκαιρία: θα «αφάνιζαν» τα σύνορα της χώρας («εν μέσω μιας παγκόσμιας πανδημίας»), θα έδιναν στους παράνομους μετανάστες «δωρεάν δικηγόρους, πληρωμένους από τους φορολογούμενους», καθώς θα υποχρηματοδοτούσαν τα αστυνομικά τμήματα, ενθαρρύνοντας τις ταραχές και απελευθερώνοντας «400.000 εγκληματίες στους δρόμους και τις γειτονιές σας». Αφήστε την παλιά άρχουσα τάξη να κάνει το δικό της και πολύ σύντομα θα έρθει το τέλος του κόσμου, καθώς θα άρχιζαν να στέλνουν χαρούμενοι τους καλούς Αμερικάνους σε λουμπανοποιημένες

γειτονιές, ενώ οι ίδιοι θα έλουζαν τον εαυτό τους με ηθικό μεγαλείο. Αυτοί οι προοδευτικοί, επιτέθηκε ο πρόεδρος, «θέλουν να εξαφανίσουν τη σχολική επιλογή[16], την ίδια στιγμή που οι ίδιοι γράφουν τα παιδιά τους στα καλύτερα ιδιωτικά σχολεία της χώρας. Θέλουν να ανοίξουν τα σύνορα, την ίδια στιγμή που οι ίδιοι ζουν σε περιτειχισμένα κτιριακά συγκροτήματα και κοινότητες και στις καλύτερες γειτονιές του κόσμου. Θέλουν να υποχρηματοδοτήσουν την αστυνομία, την ίδια στιγμή που έχουν ένοπλους φύλακες για τους εαυτούς τους. Αυτόν τον Νοέμβρη, πρέπει να γυρίσουμε μια για πάντα τη σελίδα σε αυτήν την αποτυχημένη πολιτική τάξη».

Μια μικροσκοπική αλήθεια πίσω από τις μαλακίες

Υπάρχει ένας λόγος που δεν απαξιώνω τούτες τις εξωφρενικές ατάκες του Τραμπ ως κενές ψευδολογίες, ως ατεκμηρίωτους ισχυρισμούς, που πρέπει απλά να τις κράξουμε και να τις απορρίψουμε, και ο λόγος είναι ότι πίσω από αυτό το νέφος από μαλακίες υπάρχει ένας μικροσκοπικός σπόρος αλήθειας.

Όλοι γνωρίζουν πως ένα συγκεκριμένο είδος αριστερής πολιτικής είναι ιδιαίτερα της μόδας ανάμεσα στα ανώτερα στρώματα της κοινωνίας· η ριζοσπαστικοποίηση, κατά τα τελευταία χρόνια, των υψηλού κύρους μίντια της Αμερικής και των πιο φανταχτερών πανεπιστημίων της και της αφρόκρεμας των πολιτισμικών ιδρυμάτων της το έχει κάνει σαφές. Ένα εξέχον παράδειγμα των τελευταίων εβδομάδων: ο NPR, ένας ραδιοσταθμός των μορφωμένων, πολύ αγαπητός στη γραφειοκρατική τάξη της Αμερικής, δάνεισε πρόσφατα το γιγαντιαίο του μέγαφωνο στον συγγραφέα ενός βιβλίου που λέγεται *Στην υπεράσπιση του πλιάτσικου (In defence of looting)*. Ένα άλλο παράδειγμα που είδα με τα ίδια μου τα μάτια πριν από λίγο: ένα πανάκριβο t-shirt υψηλής ραπτικής με τις λέξεις αυτές τυπωμένες πάνω του: «θα έπρεπε όλοι να είμαστε φεμινιστές» (“We should all be feminists”).

«Αυτοί με κυνηγάνε επειδή πολεμάω για εσάς», είπε ο Τραμπ αποδεχόμενος το χρίσμα. «Αυτό είναι που συμβαίνει».

Αλλά όχι. Ο Τραμπ δεν πολεμάει για εμάς. Όμως, «αυτοί» όντως τον κυνηγάνε: αυτό το κομμάτι αληθεύει. Κι αν «αυτοί» μισούν τον Τραμπ, ε λοιπόν, για πολλούς ανθρώπους αυτό αρκεί. Είναι ο εχθρός του εχθρού τους. Και καλωσορίζουμε κι εμείς το μίσος τους.

Για μεγάλο κομμάτι της Αμερικής, υποψιάζομαι, αυτή είναι η Νούμερο Ένα σύγκρουση αυτών των απαίσιων χρόνων. Όχι το Russiagate. Όχι η διάλυση των κανόνων από τον πρόεδρο ή η ακατάλληλη χρήση του στρατού. Ούτε καν ο απίστευτος τρόπος που τα θαλάσσωσε με την πανδημία του Covid, κατά την οποία η ανικανότητά του μπορεί να μετρηθεί στα δεκάδες χιλιάδες πτώματα.

Όχι, είναι αυτή η αλλόκοτη ταξική σύγκρουση: ο Τραμπ εναντίον των πιο διαφωτισμένων κομματιών των ανώτερων τάξεων της Αμερικής. Τους έχουμε δει να στρέφονται εναντίον του με ένα είδος αλληλεγγύης της ανώτερης τάξης, που οι περισσότεροι από εμάς δεν είχαμε ξαναδεί στο παρελθόν. Το μίσος τους δεν κάνει τον Τραμπ καλό πρόεδρο –είναι αντικειμενικά απαίσιος πρόεδρος–, αλλά βοηθάει στο να κινητοποιούνται άνθρωποι γύρω από αυτόν, άνθρωποι που κανονικά δεν θα είχαν καμία σχέση με έναν ματαιόδοξο βλάκα του φυράματός του.

Η περιφρόνηση των ανώτερων τάξεων της Αμερικής είναι, ούτε λίγο ούτε πολύ, το μόνο πράγμα που έχει μείνει στον Τραμπ.

Η περήφανη, ρωμαλέα οικονομία του είναι τώρα ένα κομμάτι από πυρακτωμένο μέταλλο τυλιγμένο γύρω από ένα δέντρο· οι γενναίοι εργατικοί πολίτες, που συνήθιζε να υμνεί, βλέπουν τώρα τηλεόραση στο υπόγειο, καθώς περιμένουν να τελειώσει μία θανάσιμη πανδημία που άλλες βιομηχανοποιημένες χώρες έχουν θέσει υπό έλεγχο. Ο φόβος των επικριτικών προοδευτικών είναι κυριολεκτικά το μόνο πράγμα που αυτός ο άνθρωπος έχει ως πλεονέκτημα, καθώς βαδίζει προς την ημέρα των εκλογών.

Γιατί οι Αμερικάνοι απεχθάνονται τους προοδευτικούς; Η απάντηση βρίσκεται μπροστά στα μάτια μας, όλον αυτόν τον

καιρό. Οι προοδευτικοί ηγέτες μπορεί να σταμάτησαν να μιλούν για τη μεσαία τάξη, αλλά έχουν γίνει απολύτως ανυποχώρητοι όσον αφορά τη δική τους καλοσύνη· και όσον αφορά την περιφρόνησή τους για τους λιγότερο εκλεπτυσμένους κατωτέρους τους. Το αποτέλεσμα είναι ένας προοδευτισμός της κατάκρισης. Βρίσκεται παντού στην Covid-εποχή. Προβάλλεται συνεχώς σε κάποιο σόσιαλ-μίντια μέσο κοντά σας. Καθώς γράφω αυτό, υπάρχει ένα βίντεο που κυκλοφορεί, στο οποίο μία ορδή διαδηλωτών του Black Lives Matter (έναν αγώνα στον οποίο τυχαίνει να πιστεύω) στριμώχνουν μια γυναίκα που τρώει σε ένα γωνιακό καφέ· τσιρίζουν προς το μέρος της, απαιτώντας να υψώσει τη γροθιά της συμμορφούμενη μαζί τους. Βλέποντάς το, αρχίζει κανείς να καταλαβαίνει πώς πρέπει να έμοιαζε η ζωή στην εποχή του ΜακΚάρθι.[17]

Παρόμοια, αλλά μεγαλύτερα, επεισόδια –μαζικοί κοινωνικοί παροξυσμοί κατηγορίας και καταγγελίας– φαίνονται να κυριεύουν τα σόσιαλ μίντια κάθε μέρα. Τρεις γνωστοί μου –όλοι τους στέκονται αρκετά αριστερότερα του προοδευτισμού– είδαν το όνομά τους να δέχεται επιθέσεις τέτοιου είδους, και για κάθε έναν από αυτούς η δικαστική διαδικασία, μέσω της οποίας κηρύχθηκαν ένοχοι, ήταν εξοργιστικά άδικη. Πιο πολύ παρέπεμπε σε πολιτική δίκη-παρωδία, παρά σε κάποιο συνετό ζύγισμα επιχειρημάτων. Θα διακινδύνευα την εικασία ότι εκατομμύρια άλλοι Αμερικάνοι γνωρίζουν παρόμοιες ιστορίες.

Ομολογουμένως, αυτό δεν έχει πολύ σχέση με τον Τζο Μπάιντεν, που πέρασε τον τελευταίο μήνα προσπαθώντας να προσεγγίσει τους μετριοπαθείς Ρεπουμπλικάνους ψηφοφόρους των προαστίων. Προς τιμήν του Μπάιντεν, φαίνεται να είναι ένα ευπρεπές άτομο, ένα κατάλοιπο μιας κουλτούρας που έβρισκε τον τρόπο να ανέχεται ή να συγχωρεί τα ηθικά παραπτώματα των απλών πολιτών. Υπό κανονικές συνθήκες, ένας τέτοιος άνθρωπος θα νικούσε εύκολα τον αποτυχημένο ανίκανο, που κάθεται αυτή τη στιγμή στον Λευκό Οίκο. Αλλά η ευρύτερη πολιτική εικόνα κάνει τα πράγματα ελαφρώς πιο αβέβαια.

Το ότι ο προοδευτισμός έχει γίνει πολιτική δολοφονίας

χαρακτήρα και bullying στα χέρια της ανώτερης τάξης, είναι μια εντύπωση, που καθημερινά γίνεται όλο και πιο δύσκολο να αποφύγουμε. Το να πούμε ότι οι άνθρωποι αντιμετωπίζουν αυτή τη μορφή πολιτικής με μίσος και φόβο θα ήταν μια τεράστια ωραιοποίηση. Πανικός, σύγχυση, κατηγορίες, τσιριχτές καταγγελίες: αυτός είναι ο κόσμος προς τον οποίο κατηγορίζουμε, και πολλοί Αμερικάνοι δεν κατηγορούν τον Τραμπ για αυτό. Κατηγορούν τους προοδευτικούς. Κατηγορούν τους πλούσιους. Αναγνώστη μου, κατηγορούν εσένα.

[1] Τ. Φρανκ, «Οι χίπστερ και οι τραπεζίτες θα πρέπει να είναι φίλοι: Η θεωρία της προοδευτικής τάξης», Πρόταγμα 10, Ιούνιος 2017. Βλ. την εισαγωγική υποσημείωση του κειμένου στις σελίδες 127-128.

[2] Τ. Frank, "America, year 2020: Podcast with George Miller", <https://mondediplo.com/2020/10/04usa-podcast>, October 2020.

[3] ΣτΜ: Hedge fund ονομάζονται τα αντισταθμιστικά κεφάλαια υψηλού κινδύνου. Πρόκειται για κερδοσκοπικές εταιρείες που κάνουν επενδύσεις «υψηλού κινδύνου», προκειμένου να αποκομίσουν εκ των υστέρων υψηλότερα κέρδη, ενώ υπάγονται σε λιγότερους περιορισμούς σε σχέση με τα πιο παραδοσιακά κεφάλαια. Πολύ συχνά υιοθετούν ως στρατηγική να επενδύουν μαζικά σε επιχειρήσεις που έχουν χαμηλή αποδοτικότητα, προκειμένου να αποκομίσουν εκ των υστέρων μεγαλύτερα κέρδη αφού τις καταστήσουν «αποδοτικές».

[4] Elizabeth Drew, 'Is this Watergate?', *Politico Magazine*, 6/2/2017.

[5] ΣτΜ: Βλ. St. Levitsky, D. Ziblatt, *Πώς πεθαίνουν οι δημοκρατίες*, μτφρ. Α. Παππάς, Αθήνα: Μεταίχμιο, 2018.

[6] ΣτΜ: Ο όρος Russiagate είναι νεολογισμός εμπνεόμενος από το σκάνδαλο Watergate της κυβέρνησης Νίξον κατά τη δεκαετία του '70. Ουσιαστικά, το προεκλογικό επιτελείο του Τραμπ κατηγορήθηκε ότι συνέργησε με ξένο κράτος, συγκεκριμένα το

ρωσικό, ώστε να πλήξει το κόμμα των Δημοκρατικών, κάτι που θα συνιστούσε εσχάτη προδοσία. Η έρευνα του Robert Mueller, που ανέλαβε εκ μέρους του FBI να διερευνήσει το σκάνδαλο, δεν κατέληξε σε παραπομπή του Τραμπ στο Ανώτατο Δικαστήριο και η κεντρική κατηγορία εις βάρος της κυβέρνησής του κατέπεσε. Παρ' όλα αυτά, αρκετά μέλη του επιτελείου του Τραμπ αντιμετώπισαν κατηγορίες για διαφθορά και αρκετοί από αυτούς φυλακίστηκαν λόγω της έρευνας.

[7] Umair Haque, 'We Don't Know How to Warn You Any Harder. America is Dying', *Eudaimonia*, 30/8/2020.

[8] Michael Anton, 'The coming coup?', *The American Mind*, 9/4/2020.

[9] Αυτοί οι φόβοι είναι πολύ παλιότεροι από την παρούσα κυβέρνηση. Πολλοί προοδευτικοί έλεγαν ότι ο Τζορτζ Μπους τζούνιορ «έκλεψε» τις εκλογές του 2004 και ότι προειδοποιούσε το 2008 πως ετοιμαζόταν να το κάνει ξανά. Οι συντηρητικοί, απ' τη μεριά τους, ανησυχούν εδώ και δεκαετίες για μία κατάληψη της εξουσίας, κατά την οποία οι αριστεροί θα επιβάλουν ένα σταλινικό σύστημα στους ελευθερόφρονες Αμερικάνους. Θυμηθείτε: το 2009 και το 2010 ο Glenn Beck έγινε σούπερσταρ της τηλεόρασης προειδοποιώντας ότι ο πρόεδρος Μπαράκ Ομπάμα ενσάρκωνε αυτήν ακριβώς την απειλή.

[10] ΣτΜ: "Coward in chief" (αρχιδειλός) είναι λογοπαίγνιο πάνω στο "commander in chief" (αρχιστράτηγος), που είναι ένα από τα αξιώματα του προέδρου των ΗΠΑ και σηματοδοτεί τον ρόλο του προέδρου των ΗΠΑ ως αρχηγού των ενόπλων δυνάμεων.

[11] ΣτΜ: Γεράκια (hawks) ονομάζονται στην Αμερική οι δημοσιολόγοι και πολιτικοί, που στηρίζουν πολεμοχαρείς και παρεμβατικές πολιτικές στην εξωτερική πολιτική των ΗΠΑ.

[12] Ο Κουόμο χαίρει ευρείας εκτίμησης από τους προοδευτικούς, επειδή στις τηλεοπτικές εμφανίσεις του εμφανιζόταν επιδέξιος και ενημερωμένος κατά τις πρώτες μέρες της επιδημίας. Το πραγματικό ιστορικό του, ωστόσο, είναι πολύ εγγύτερο με εκείνο

ενός ανίκανου τραμπικού. Τον Μάρτιο του 2020, ο Κουόμο διέταξε τις εγκαταστάσεις φροντίδας ηλικιωμένων να δεχτούν ασθενείς του κορονοϊού, χωρίς να διενεργήσουν τεστ ούτως ώστε να ελέγξουν αν ήταν ακόμα μεταδοτικοί. Εφόσον μεγάλο κομμάτι του αμερικανικού φόρου αίματος από την ασθένεια ανιχνεύεται στους κατοίκους των γηροκομείων, η σοφία της διαταγής του Κουόμο είναι, μιλώντας μετριοπαθώς, εξαιρετικά συζητήσιμη.

[13] ΣτΜ: Ο Τόμας Φρανκ αναφέρεται εδώ σε δύο νομοθετήματα, στα οποία έβαλε τη σφραγίδα του ο Μπάιντεν κατά τη διάρκεια της μακράς καριέρας του στην Ουάσινγκτον: αφενός στο νομοσχέδιο του 1994 για την εγκληματικότητα, νομοσχέδιο που έμεινε γνωστό και ως Biden Crime Law, και αφετέρου στο νομοσχέδιο του 2005 που άλλαξε τη διαδικασία μέσω της οποίας μπορεί κάποιος να επικαλεστεί τη χρεωκοπία, προκειμένου να αποφύγει την πληρωμή των χρεών του ή να κάνει κάποιον διακανονισμό (γνωστό και ως New Bankruptcy Code, δηλαδή Νέος Πτωχευτικός Κώδικας). Το νομοσχέδιο για την εγκληματικότητα, που σηματοδοτεί την πρώτη συνεισφορά του Δημοκρατικού κόμματος στις πολιτικές μηδενικής ανοχής απέναντι στο έγκλημα, θεωρείται από πολλούς καταλύτης στη δραματική αύξηση του πληθυσμού των φυλακισμένων στις ΗΠΑ, όσο και στην αύξηση των ποινών για διάφορα αδικήματα που μέχρι τότε είχαν πιο ευνοϊκή μεταχείριση. Μάλιστα, κατά τη διάρκεια των δύο τελευταίων προεδρικών ντιμπέιτ, ο Ντόναλντ Τραμπ επιτέθηκε στον Μπάιντεν για τον τρόπο με τον οποίο το νομοσχέδιο του αυτό έπληξε τις κοινότητες των Αφροαμερικάνων και άλλων μειονοτήτων. Από την άλλη, το πτωχευτικό νομοσχέδιο έκανε δυσκολότερο για πολλούς Αμερικάνους πολίτες και επιχειρήσεις να καταφύγουν στη σχετική νομοθεσία που τους επέτρεπε να επικαλεστούν χρεωκοπία, προκειμένου να κάνουν διακανονισμό ή διαγραφή των χρεών τους. Το νομοσχέδιο κατηγορήθηκε ως ευνοϊκό προς τις εταιρείες πιστωτικών καρτών και ως εχθρικό απέναντι σε ανθρώπους με χρέη προς τέτοιες εταιρείες, όπως επίσης και απέναντι σε ανθρώπους που αντιμετώπιζαν δυσκολίες με την αποπληρωμή των φοιτητικών τους δανείων (για τα οποία δεν προέβλεπε δυνατότητα διακανονισμού). Πολλοί ισχυρίζονται ότι συνέβαλε καθοριστικά

στη ραγδαία αύξηση των χρεωκοπιών στην Αμερική κατά τα τελευταία χρόνια.

[14] ΣτΜ: Ως «άθλιους» (“deplorables”) είχε χαρακτηρίσει τους ψηφοφόρους του Τραμπ η Χίλαρι Κλίντον κατά την προεκλογική της εκστρατεία για τις εκλογές του 2016. Η δήλωσή της συγκεκριμένα ήταν: «Μπορείς να βάλεις τους μισούς ψηφοφόρους του Τραμπ σε αυτό που αποκαλώ “καλάθι των αθλίων”. Είναι ρατσιστές, σεξιστές, ξενοφοβικοί, ομοφοβικοί, ισλαμοφοβικοί, ό,τι θέλετε. Και δυστυχώς υπάρχουν τέτοιοι άνθρωποι». Η δήλωση αυτή της Κλίντον αξιοποιήθηκε έκτοτε κατά κόρον στην προεκλογική εκστρατεία του Τραμπ, με πολλούς οπαδούς του Τραμπ να φοράνε μπλουζάκια «Είμαι ένας άθλιος» (“I am a deplorable”). Πολλοί αναλυτές πιστεύουν ότι η φράση αυτή συντέλεσε στην ψήφο πολλών αναποφάσιστων μέχρι τότε ψηφοφόρων υπέρ του Τραμπ, ενώ άλλοι (όπως ο ίδιος ο Τόμας Φρανκ) πιστεύουν ότι η φράση αυτή έγινε αντιληπτή από μεγάλη μερίδα ανθρώπων ως έκφραση ταξικής υπεροψίας.

Όπως λέει ο Τόμας Φρανκ στην ίδια συνέντευξη που παραθέσαμε στην εισαγωγή: «Όλοι όσοι άκουσαν αυτή τη φράση ήξεραν ότι μιλάει για τους ίδιους, για τους ανθρώπους της εργατικής τάξης και τους κακούς τους τρόπους και την αγενή συμπεριφορά τους. [...] Αυτό που είναι εντυπωσιακό είναι ότι οι προοδευτικοί σχολιαστές [...] γαντζώθηκαν πάνω σ’ αυτό και με τα δυο τους χέρια και είπαν: “Ακριβώς έτσι είναι τα πράγματα. Είναι όντως άθλιοι.” Κι αυτό είναι ο προοδευτισμός στην Αμερική. Είναι μια ποιότητα ανθρώπων που είναι πολύ μορφωμένοι, μια ποιότητα ανθρώπων σαν εμάς, που πήγαν σε καλά σχολεία και που καταλαβαίνουν ότι πρέπει να σέβεσαι την επιστήμη κλπ. Και έχουν υπερθεματίσει σε αυτό, στην αποδοκιμασία απέναντι στις κατώτερες τάξεις. [...] Μία πολύ συνηθισμένη κοινοτοπία π.χ. στην Αμερική είναι ότι ένα χαρακτηριστικό της λευκής εργατικής τάξης είναι ο ρατσισμός. Επιμένουν να ορίζουν τις κατώτερες τάξεις ως άξιες κατάκρισης.»

Η ταξική διάσταση, που μπορούσαν να λάβουν τα λόγια της Κλίντον, δεν ξέφυγε από τον ίδιο τον Τραμπ: «Ενώ οι αντίπαλοί

μου σας συκοφαντούν ως άθλιους και αδιόρθωτους, εγώ σας αποκαλώ σκληρά εργαζόμενους Αμερικάνους πατριώτες που αγαπάνε τη χώρα τους». Η ίδια η Χίλαρι Κλίντον έγραψε στο βιβλίο της *Τι συνέβη (What happened)* ότι η συγκεκριμένη φράση ήταν ένας από τους βασικούς παράγοντες της ήττας της.

[15] ΣτΜ: Εδώ ο Τόμας Φρανκ αναφέρεται πιθανότατα στην (όχι και τόσο μικρή) λίστα των πρώην συνεργατών του προέδρου Τραμπ που έχουν καταλήξει στη φυλακή με κατηγορίες διαφθοράς διαφόρων ειδών, όπως ο Στιβ Μπάνον, ο Πολ Μάναφορτ, ο Μάικλ Κοέν κ.ά.

[16] ΣτΜ: Το ζήτημα της «σχολικής επιλογής» (school choice) είναι κεντρικό στην εκπαιδευτική πολιτική της κυβέρνησης Τραμπ. Με λίγα λόγια, οι υπερασπιστές της σχολικής επιλογής υποστηρίζουν ότι πρέπει να υπάρχουν εναλλακτικές απέναντι στα παραδοσιακά δημόσια σχολεία. Η ιδιωτική εκπαίδευση στις ΗΠΑ περιλαμβάνει (εκτός από τα, ενίοτε πανάκριβα, ιδιωτικά σχολεία) και σχολεία επιδοτούμενα από το δημόσιο (τα λεγόμενα charter schools και τα voucher schools). Τα τελευταία θεωρούνται από οπαδούς της σχολικής επιλογής ως διέξοδος από τα «υποβαθμισμένα» δημόσια σχολεία, στα οποία φοιτά περίπου το 80% των Αμερικανών μαθητών. Η υπουργός Παιδείας του Τραμπ και πρώην λομπίστρια υπέρ της σχολικής επιλογής, Betsy DeVos, υποστηρίζει πως οι δημόσιοι πόροι πρέπει να δίνονται και σε τέτοια σχολεία και να μειωθεί η χρηματοδότηση προς το «αδιέξοδο μονοπώλιο» (όπως λέει η ίδια) των δημόσιων σχολείων.

Το ζήτημα περιπλέκεται, αν λάβουμε υπόψη ότι μεγάλο κομμάτι των σχολείων αυτών διοικείται στην πραγματικότητα από χριστιανικές θρησκευτικές οργανώσεις, η δημόσια χρηματοδότηση των οποίων θεωρείται στις ΗΠΑ αντισυνταγματική. Για πολλούς υποστηρικτές της σχολικής επιλογής, ωστόσο, η επιλογή μίας θρησκευτικής ή χριστιανικής διαπαιδαγώγησης για τα παιδιά τους είναι κομμάτι του αναπόσπαστου δικαιώματός τους στην ελευθερία της γνώμης και του θρησκεύματος.

[17] Βλ. Lauren Victor, 'I was the woman surrounded by BLM

protesters at a D.C. restaurant. Here's why I didn't raise my fist', *The Washington Post*, 3/11/2020.

Ιωάννινα: Με αφορμή την πανδημία και το τσίρκο που έχει στηθεί από κυβέρνηση, Περιφέρεια και Δήμο σε βάρος της μικρής μας πόλης

Ανακοίνωση της Χειρονομίας με αφορμή την πανδημία και το τσίρκο που έχει στηθεί από κυβέρνηση, Περιφέρεια και Δήμο σε βάρος της μικρής μας πόλης

Η ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΠΑΝΩ ΑΠΟ ΤΑ ΚΕΡΔΗ ΚΑΙ ΤΑ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΑ ΤΟΥΣ

Από την αρχή της πανδημίας του κορωνοϊού, η ελληνική κοινωνία βρίσκεται κάτω από τον διαρκή εμπαιγμό της κυβέρνησης, των ΜΜΕ, των μεγάλων ιδιωτικών συμφερόντων, αλλά και γενικότερα της νεοφιλελεύθερης πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Κι αυτό γιατί έχει καταστεί πλέον σαφές ότι προτεραιότητα για τα κράτη και την αγορά είναι να λειτουργεί η οικονομία με κάθε κόστος. Κι όταν λέμε να λειτουργεί η οικονομία με κάθε κόστος, εννοούμε φυσικά το εν γένει οικονομικό σύστημα που υποτάσσει την κοινωνία και κάθε άλλο κοινωνικό θεσμό κάτω από τις δικές του ανάγκες και απαιτήσεις, το οποίο στην εποχή μας συνοψίζεται στην διαρκή μεγέθυνση των ιδιωτικών πολυεθνικών συμφερόντων. Το ελληνικό κράτος δεν ήταν έτοιμο να αντιμετωπίσει το πρώτο κύμα της πανδημίας, λόγω χρόνιας εγκατάλειψης του συστήματος υγείας και όλων των κοινωνικών υποδομών που θα έπρεπε να λειτουργούν για να διευκολύνεται η ζωή των ανθρώπων. Από τη στιγμή που βγήκαμε από την καραντίνα, ό,τι περιγράφεται πιο πάνω ως η πραγματικότητα της αγοράς, πήρε το πάνω χέρι. Διότι, χωρίς καμία πραγματική μέριμνα για να καλυφθούν οι απίστευτες ανεπάρκειες, τα πράγματα, με το

άνοιγμα στον τουρισμό, χειροτέρεψαν. Ο τουρισμός αντιμετώπιστηκε ως η μόνη ελπίδα για να σωθεί η ελληνική οικονομία, χωρίς όμως να υπάρξει ο έλεγχος στα σύνορα που αντιστοιχούσε στο μέγεθος του προβλήματος. Χωρίς πολλά πολλά την κατάσταση την βλέπουμε με τα άπειρα καθημερινά κρούσματα, την παντελή έλλειψη υποδομών, την πλήρη ανεπάρκεια ουσιαστικής ενημέρωσης των πολιτών και φυσικά, την κατάσταση στην οικονομία να παραμένει άθλια και το σύνολο σχεδόν της κοινωνίας να αντιμετωπίζει σοβαρά προβλήματα επιβίωσης κι αν επιμένει η κομπιναδόρική κυβέρνηση ότι για όλα φταίει η νεολαία.

Όταν ξεκίνησε η πανδημία, στα Γιάννενα επικρατούσε η βεβαιότητα ότι η κατάσταση αυτή δεν θα άγγιζε την περιοχή. Σε αντίθεση με αυτή τη βεβαιότητα, ο νομός Ιωαννίνων είναι από τους πιο μολυσματικούς της Ελλάδας στην παρούσα φάση. Επί μήνες ολόκληρους ο ΕΟΔΥ, η Πολιτική Προστασία, η Περιφέρεια, οι τοπικοί Δήμοι κλπ ήταν παντελώς ανύπαρκτοι στην ενημέρωση των πολιτών, δεν μερίμνησαν να γίνουν τεστ στον πληθυσμό, το Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο δεν έλαβε τη βοήθεια που επισταμένως ζητούσε. Η διοίκηση του Καχριμάνη και όλων όσων βρίσκονται κάτω από αυτόν, αποδείχτηκε παντελώς ανίκανη σε μία τόσο δύσκολη στιγμή. Μετά από τόσο καιρό κοροϊδίας, ο μόνος λόγος για να εναντιωθεί ο Περιφερειάρχης στο «Κράτος της Αθήνας», ήταν όταν επιδιώχθηκε αυτές τις μέρες να γίνει λοκντάουν στην περιοχή μας, το μόνο μέτρο που ξέρει να εφαρμόζει η κυβέρνηση της ΝΔ, η οποία συστηματικά προχωράει στην διάλυση του κοινωνικού ιστού. Ο λόγος είναι απλός, προφανής και ξεκάθαρος για όλους, δηλαδή για να σωθεί τουριστικά το Μέτσοβο και το Ζαγόρι ενόψει του πενταήμερου της 28ης Οκτωβρίου. Η επιμονή αυτή στην τουριστική ανάπτυξη της περιοχής, είναι φυσικά ατελής και αδιέξοδη, αφού εξυπηρετεί συγκεκριμένα τοπικά διαπροσωπικά συμφέροντα και εμφανίζεται ως πυροτέχνημα αφού η διασπορά στην περιοχή διώχνει τον κόσμο σε βάθος χρόνου, με αποτέλεσμα η πληρότητα των ξενοδοχείων για μία εβδομάδα να μην έχει να προσφέρει συνολικά απολύτως τίποτα.

Η επιμονή, όμως αυτή αποδεικνύει και την γενικότερη παραγωγική υποβάθμιση της Ηπείρου, η οποία έχει να λαμβάνει όφελος πλέον σχεδόν αποκλειστικά από τον τουρισμό και μάλιστα για λογαριασμό κατά βάση του ξενοδοχειακού κεφαλαίου. Η ερημοποίηση και η μουσειοποίηση της περιοχής μας έχει λάβει πολύ μεγάλες διαστάσεις και η συνθήκη της πανδημίας έχει

ξεγυμνώσει πλήρως αυτήν την πραγματικότητα. Ο τουρισμός είναι κεφάλαιο – φούσκα, το οποίο όσο εύκολα παράγει κέρδος έτσι εύκολα σε εγκαταλείπει.

Σε αυτές τις δύσκολες συνθήκες, πώς επιβιώνει η ελληνική κοινωνία; Τι παράγει για να ανταπεξέλθει στην παγκόσμια κρίση; Μπορεί η Ήπειρος να επιβιώσει μόνο με τουρισμό και μαγαζιά εστίασης; Μήπως τώρα είναι η ώρα να αναδιαμορφώσουμε το κοινωνικό τοπίο και να κοινωνικοποιήσουμε τις ανάγκες μας, απαιτώντας υποδομές που να ωφελούν την κοινωνία;

Ο Περιφερειάρχης Καχριμάνης και ο κάθε ταγός της εξουσίας ενδιαφέρονται μόνο για τη διάσωση των μικροπολιτικών τους συμφερόντων. Όσο και να προσπαθεί να μας πείσει ότι ο ιός «κόλλησε» σε καταλήψεις μαθητών και σε πορείες (αλήθεια, εμείς συμμετείχαμε σε όλες τις κινητοποιήσεις του τελευταίου καιρού και δεν ξέρουμε ούτε ένα άτομο που να έχει κολλήσει τον ιό από εκεί), η πραγματικότητα τον διαψεύδει καθημερινά. Πώς άλλωστε μπορούμε να βάλουμε στο ίδιο ζύγι την κοινωνική και πολιτική δραστηριότητα των πολιτών, με το πολυδιαφημισμένο από τον δήμαρχο Μωσή Ελισάφ lake run, το οποίο συγκέντρωσε στην περιοχή 2.000 και πλέον συμμετέχοντες; **Η αλήθεια είναι ότι η περιοχή της Ηπείρου νοσεί από την έλλειψη κοινωνικών υποδομών, μέσω μαζικής μεταφοράς, προσωπικού και υλικού στα νοσοκομεία. Έχει τεράστια ποσοστά ανεργίας και έλλειψη βασικών δραστηριοτήτων που να εξασφαλίζουν οικονομική ευρωστία στον πληθυσμό. Το πεντάημερο, λοιπόν, θα περάσει, με «όσα κέρδη» μπορεί αυτό να επιφυλάσσει στις τοπικές επιχειρήσεις. Όσα περιγράφουμε παραπάνω, είναι η πραγματικότητα χιλιάδων ανθρώπων που μοχθούν καθημερινά στην Ήπειρο για να εισπράττουν τον εμπαιγμό τόσο της κυβέρνησης όσο και των τοπικών φορέων. Να συλλογικοποιήσουμε τις αντιστάσεις μας απέναντι σε αυτήν την εκτρωματική συνθήκη που μας επιφυλάσσουν. Καλούμε όλη τη γιαννιώτικη κοινωνία σε επιφυλακή, διότι αν δεν μιλήσουμε όλοι και όλες εμείς που τα βιώνουμε όλα αυτά καθημερινά, δεν θα το κάνει κανείς για λογαριασμό μας.**

ΧΕΙΡΟΝΟΜΙΑ – ΑΝΤΙΕΞΟΥΣΙΑΣΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ

(Ανοιχτή συνέλευση κάθε Πέμπτη στις 8 μμ στον ΕΚΧ Αλιμούρα, Αραβαντινού 6 εντός στοάς)

Για έναν κόσμο που δεν περισεύει κανείς-Απολογισμός της αντιφασιστικής νίκης απέναντι στο τέρας του Ναζισμού

ΓΙΑ ΕΝΑΝ ΚΟΣΜΟ ΠΟΥ ΔΕΝ ΠΕΡΙΣΣΕΥΕΙ ΚΑΝΕΙΣ

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΑΝΤΙΦΑΣΙΣΤΙΚΗΣ ΝΙΚΗΣ ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΣΤΟ ΤΕΡΑΣ ΤΟΥ
ΝΑΖΙΣΜΟΥ

Ύστερα από πεντέμιση χρόνια εξαντλητικής διαδικασίας, η δίκη των νεοναζί της Χρυσής Αυγής έφτασε στο τέλος της. Πρόκειται για μια ιστορική απόφαση, καθώς το δικαστήριο χαρακτήρισε τη Χρυσή Αυγή ως εγκληματική οργάνωση, καταδικάζοντας τον αρχηγό της, τους βουλευτές της και ορισμένα από τα μέλη της. Μάλιστα με την απόρριψη των αιτημάτων για αναστολή, τα ηγετικά στελέχη της Χ.Α. θα περάσουν τα επόμενα χρόνια στην φυλακή, εξέλιξη αναντίρρητα εξαιρετικής σημασίας.

Η Χειρονομία – Αντιεξουσιαστική Κίνηση δεν έπαψε ποτέ να παρακολουθεί και τονίζει τον κρίσιμο ρόλο της δίκης, προβάλλοντας το ζήτημα σε κάθε ευκαιρία, ακόμη κι όταν κάθε ενδιαφέρον έμοιαζε να έχει χαθεί: στο 4ο Αντιεξουσιαστικό Φεστιβάλ που είχαμε μαζί μας τους συντρόφους από τον ΕΚΧ Φαβέλα στον Πειραιά και την Ελευθερία Τομπατζόγλου, συντρόφισσα και δικηγόρο της Οικογένειας Φύσσα, στο 6ο Αντιεξουσιαστικό Φεστιβάλ με την Ελευθερία Κουμάντου, δημοσιογράφο και μέλος του Golden Dawn Watch, σε άλλες τρεις εκδηλώσεις στον ΕΚΧ Αλιμούρα, με την τελευταία λίγο πριν την ανακοίνωση της απόφασης, όταν είχαμε την χαρά να έχουμε μαζί μας τον θανάση Καμπαγιάννη, δικηγόρο των Αιγύπτιων αλιεργατών.

Οι δολοφόνοι του Παύλου Φύσσα και του Σαχζάτ Λουκμάν είναι οι

πολιτικοί και «βιολογικοί» απόγονοι των εγκληματιών του ολοκαυτώματος, του Χορτιάτη, του Διστόμου, των Καλαβρύτων, του δωσιλογισμού και είναι αυτοί που με έγγραφο ή προφορικό λόγο δεν σταμάτησαν ποτέ να περηφανεύονται για αυτές τις πράξεις των ομοϊδεατών ηρώων τους. Πρόκειται για ναζιστές και δεν το έκρυψαν ποτέ. Ο ρατσισμός, ο αντισημιτισμός, η ευγονική είναι οι κινητήριοι άξονες της θανατοπολιτικής τους. Η ΧΑ αποτέλεσε το πιο μαζικό φασιστικό κίνημα στην Ελλάδα και έμοιαζε πάρα πολύ με το μοντέλο που αναδύθηκε τις δεκαετίες του '20 και '30 σε όλη την Ευρώπη. Υπήρχαν διαφορετικές παράμετροι, αλλά με πολλά κοινά. Όπως οι φασίστες του Μουσολίνι και οι ναζί του NSDAP, που ξεκίνησαν σαν μικρές ομαδοποιήσεις που απέκτησαν φήμη και πρόσβαση στην κεντρική εξουσία σταδιακά, λόγω συγκεκριμένων συγκυριών και θεσμικών νομιμοποιήσεων από την τότε άρχουσα τάξη και το κεφάλαιο, έτσι και η Χ.Α. πήρε τους δρομίστους, βαλκάνιους ρατσιστο-φασίστες, τους ψηφοφόρους των μεγάλων κοινοβουλευτικών κομμάτων και τηλεθεατών των μεγάλων μίντια που ξέρναγαν διαρκώς ρατσιστικό μίσος και τους ενέταξε κάτω από μια κοινή ομπρέλα «εθνικής» ανάταξης και κάθαρσης από τον εξωτερικό και τον εσωτερικό εχθρό, που χρόνια καλλιεργούνταν από την εξουσία. Πάντα οι φασίστες και οι ακροδεξιοί ήταν στο πλευρό του κράτους στηρίζοντας τους πολιτικούς θεσμούς του, τις πολιτικές του σκοπιμότητες και τις οικονομικές δομές του αποδεικνύοντας πως είναι τα πιστά σκυλιά του Κεφαλαίου.

Η εγκληματική οργάνωση της Χρυσής Αυγής μέχρι πριν λίγα χρόνια έχαιρε άκρας συμπάθειας τόσο από το πολιτικό σύστημα της χώρας όσο και από τα ΜΜΕ καθώς υποδαυλιζόνταν ο ρατσισμός εναντίον των μεταναστών και οι πολιτικοί των κομμάτων προσέγγιζαν την ακροδεξιά ρητορική για λόγους ψηφοθηρίας. Δεν ήταν λίγες οι φορές που το Κράτος μαζί με την Αστυνομία συνεργαζόταν με τους Ναζί, δίνοντας ασυλία στην Χρυσή Αυγή να δρα ανενόχλητη στους δρόμους και τις γειτονιές της Αθήνας, να σπάει πάγκους μικροπωλητών και να χτυπά πρόσφυγες. Τα κανάλια αναζητούσαν μια σοβαρή Χρυσή Αυγή που θα μπορούσε να συμμετάσχει σε μια συγκυβέρνηση, υπουργοί της Νέας Δημοκρατίας συνομιλούσαν με

τους ναζί και διάφοροι επιχειρηματίες τους χρηματοδοτούσαν για να κάνουν τις δουλειές τους.

Απέναντι σε όλα αυτά το Αντιφασιστικό Κίνημα ήταν εκεί. Δίνοντας το παρόν στο δρόμο, αποτρέποντας την λειτουργία των γραφείων της χρυσής αυγής σε όλη τη χώρα, οδηγώντας στον κοινωνικό αποκλεισμό των νεοναζί και στην επαναοικειοποίηση των δημόσιων χώρων από τον κόσμο της ελευθερίας, μη δίνοντας ούτε σπιθαμή δημοσίου λόγου και χώρου στη φασιστική ρητορική και πρακτική.

Με την δικαστική απόφαση της 7ης Οκτωβρίου, καταδικάστηκε ο ναζισμός, πράγμα το οποίο ήταν απαίτηση του αντιφασιστικού κινήματος που αναδύθηκε σε πρωτοφανή έκταση. Μετά από απώλειες, νίκες, ήττες κλείνει ένα κεφάλαιο. Έκλεισε ένας μεγάλος κύκλος του αντιφασιστικού κινήματος στην Ελλάδα, ο οποίος ξεκινούσε πολύ πριν μπει η ΧΑ στη Βουλή. Αντιλαμβανόμαστε ότι ο φασισμός δεν τελείωσε, αλλά η νέα όψη του αναμένεται να έχει διαφορετική μορφή. Ο φασισμός και ο εθνικισμός είναι φαινόμενα ευρύτερα από τη Χρυσή Αυγή βαθιά ριζωμένα στη κοινωνία.

Παρά την χαρά που διακατέχει όλο το κίνημα και την κοινωνία, αντιλαμβανόμαστε ότι καμία δικαστική απόφαση δεν καταδικάζει οριστικά τους ναζί, τους φασίστες και τους εθνικιστές. Ωστόσο η συντηρητική στροφή που αποτέλεσε την ευρύτερη συνθήκη ανόδου της Χ.Α. παραμένει. Το υπαρξιακό άγχος που έχει καταβάλλει τα χαμηλά και ευρύτερα λαϊκά στρώματα στην Ευρώπη, ωθώντας τα σε μία αναδίπλωση προς τις βεβαιότητες του Έθνους-Κράτους και της θρησκείας και μετουσιώθηκε στις εκλογικές επιτυχίες του Ορμπάν, του Σαλβίνι, της Λεπέν και του UKIP είναι παρόν και στην Ελλάδα. Τα άλλοτε εύρωστα μικρομεσαία στρώματα εξαθλιώνονται, αλλά αντί για τον καπιταλισμό η αιτία που βλέπουν για την επιδείνωση της θέσης τους είναι η μετανάστευση, το προσφυγικό και οι πολιτισμικές αλλαγές. Τα στρατόπεδα συγκέντρωσης, η κατάσταση εξαίρεσης, η ξενοφοβία και ο ρατσισμός παραμένουν διάχυτα στην ελληνική κοινωνία και δεν

χάνονται με την καταδίκη της Χρυσής Αυγής. Η ήττα του φασισμού πρέπει να διεξαχθεί σε όλο το φάσμα της καθημερινότητας για αυτό το κίνημα δεν πρέπει να εφησυχάζει αλλά οφείλει να βρίσκεται σε εγρήγορη διατηρώντας τα αντιφασιστικά του αντανεκλαστικά. Να συνεχίσει την δράση του, δημιουργώντας αντιστάσεις, κάνοντας δράσεις μαζί με όλη την κοινωνία, δείχνοντας την αλληλεγγύη του στους μετανάστες και στους πρόσφυγες και σε όλους τους καταπιεσμένους και παλεύοντας για την ανθρώπινη αξιοπρέπεια.

Κλείνοντας, αξίζει να αναφερθεί η περίπτωση των Ιωαννίνων και της Ηπείρου γενικότερα, όπου η δράση της Χρυσής Αυγής παρέμεινε σε σχεδόν ανύπαρκτο επίπεδο. Το αντιφασιστικό κίνημα, πολύμορφο, δυναμικό, έδωσε τεράστιες μάχες και τσάκισε τους φασίστες στο δρόμο, ήδη πριν μπουν στη βουλή. Όποτε υπήρξε ανάγκη, ακόμα και μετά την είσοδό τους, ο κόσμος του αγώνα ήταν εκεί να δώσει ηχηρές και δυναμικές απαντήσεις, παρά την άγρια καταστολή που δέχθηκε.

Οι κοινωνίες της Ηπείρου δεν μάσησαν από τους ναζί, δεν τους καλοδέχτηκαν και δεν πρόκειται ποτέ να το κάνουν, όχι όσο τα δημοκρατικά και αντιφασιστικά ένστικτα και οι θύμησες των καταστροφών που προκάλεσαν τα ναζιστικά καθάρματα στους Λιγγιάδες, στους Ασπράγγελους, στη Βωβούσα, στη Μουσιωτίτσα, στο Κομμένο και αλλού θα παραμένουν κομμάτι της ζωντανής ιστορίας του τόπου. Βεβαίως, ως προς τα τελευταία χρόνια, δεν ξεχνάμε την επίθεση θρασύδειλων φασιστών μελών της Χρυσής Αυγής στον καθηγητή του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, Βασίλη Νιτσιάκο, οι οποίοι οργάνωσαν και πογκρόμ κατά ασυνόδευτων προσφυγόπουλων στην Κόνιτσα.

Σε μία Κόνιτσα όπου ενορχηστρωτής ακροδεξιού, ρατσιστικού και εμφυλιοπολεμικού μίσους είναι ο Μητροπολίτης Ανδρέας, που έχει πάρει τα εύσημα από τον ίδιο τον Μιχαλολιάκο. Δεν ξεχνάμε ότι όλοι οι παραπάνω συνδέονται πολιτικά και φιλικά με τον παράφρονα Κωνσταντίνο Κατσίφα, που υποδαύλιζε εντάσεις με την γειτονική Αλβανία, στο όνομα της ελληνικής μειονότητας. Δεν

Ξεχνάμε τους θλιβερούς ρατσιστές – εθνικιστές που προσπάθησαν τον περασμένο Μάιο να διοργανώσουν αντιμεταναστευτική, αντιπροσφυγική συγκέντρωση στην κεντρική πλατεία της πόλης των Ιωαννίνων, προσπάθεια που απέτυχε παταγωδώς λόγω της δυναμικής κατάληψης της πλατείας από το αντιφασιστικό κίνημα, που απελευθέρωσε τον δημόσιο χώρο και αρνήθηκε να γίνουν τα Γιάννενα θέατρο αγριανθρωπισμού όπως έγινε στα Καμένα Βούρλα πρόσφατα.

Για έναν κόσμο που δεν περισσεύει κανείς, για κάθε μετανάστη και πρόσφυγα, κόντρα σε κάθε μισαλλοδοξία, αγώνας για μια κοινωνία χειραφετημένη, ελευθερίας και ισότητας. Να τελειώνουμε με τους Ναζί και τους κανίβαλους αυτού του κόσμου.

Χειρονομία-Αντιεξουσιαστική Κίνηση

(Ανοιχτή συνέλευση κάθε Πέμπτη στις 7 μμ, στον ΕΚΧ Αλιμούρα, Αραβαντινού 6 εντός στοάς)

Βιβλιοπαρουσίαση: E. P. Thompson, Η Ηθική Οικονομία του Πλήθους στην Βρετανία του 18ου αιώνα

του Βασίλη Γεωργάκη

Όταν οι άνθρωποι πεινάνε, τι κάνουν;

Το ερώτημα είναι κεντρικό στο άρθρο του E. P. Thompson που δημοσιεύτηκε για πρώτη φορά το 1971 στο φημισμένο περιοδικό της βρετανικής μαρξιστικής ιστοριογραφίας, το *Past and Present* και κυκλοφόρησε πλέον και στα ελληνικά υπό την επιστημονική

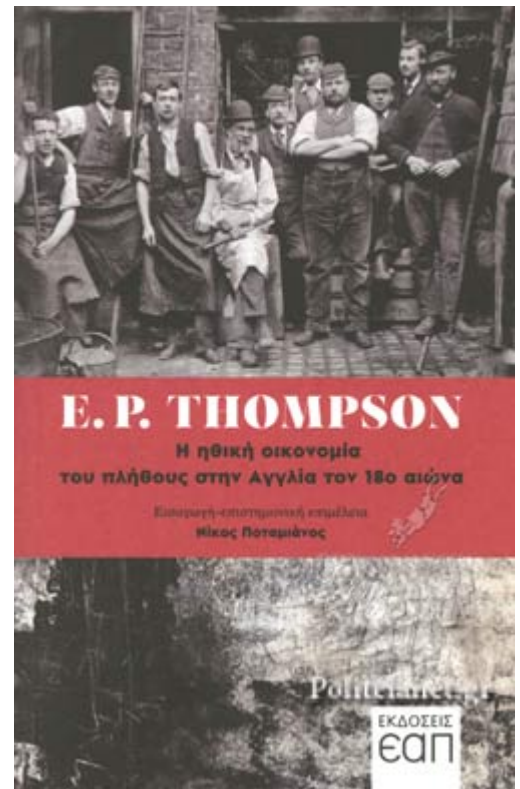
επιμέλεια του Νίκου Ποταμιάνου, σε μετάφραση του Γιάννη Βογιατζη και τις Εκδόσεις του Ανοιχτού Πανεπιστημίου. Σε μία εποχή όπου οι συλλογικές βεβαιότητες μοιάζουν να καταρρέουν, ο νεοφιλελευθερισμός φαίνεται κυρίαρχος σε όλα τα κοινωνικά πεδία και η οργανωμένη συλλογική διεκδίκηση περνάει περίοδο ύφεσης, ίσως το παρελθόν να έχει να μας δώσει περισσότερα διδάγματα και αφορμές για προβληματισμό από ό,τι φανταζόμαστε. Ο Edward Palmer Thompson έζησε ακριβώς αυτή την κατάρρευση των συλλογικών βεβαιοτήτων, την ιδιωτικοποίηση των πανεπιστημιακών ιδρυμάτων και την επέλαση του θατσερισμού. Πολιτικά ενεργός και ο ίδιος, από τις γραμμές του Κομμουνιστικού Κόμματος της Βρετανίας για μία δεκαετία (1946-1956) και σαν ακτιβιστής για τον πυρηνικό αφοπλισμό, βρέθηκε στην πρώτη γραμμή των κοινωνικών αγώνων της γενιάς του και η πένα του αντανακλά ακριβώς αυτές τις εξελίξεις τόσο στην ακαδημία ειδικά όσο και γενικά στην κοινωνία.

Ο Thompson δεν ήταν απλώς ένας αφοσιωμένος μαρξιστής ιστορικός και δηλωμένος σοσιαλιστής: την εποχή που η τάξη υποχωρούσε σαν αναλυτική κατηγορία στα δυτικά πανεπιστήμια και ο μαρξισμός αυτοπαγιδευόταν στις πνιγηρές αναλύσεις των Γάλλων (κυρίως) στρουκτουραλιστών, ο Thompson έδινε έναν διμέτωπο αγώνα. Αφενός επέμεινε στην διερεύνηση της ιστορίας της εργατικής τάξης, από όπου και προέκυψε το μνημειώδες *The Making of the English Working Class* (*Η Συγκρότηση της Αγγλικής Εργατικής Τάξης*, εκδόσεις του Πολιτιστικού Ιδρύματος της Τράπεζας Πειραιώς), αφετέρου αγωνίστηκε για την διερεύνηση των νοοτροπιών και των πεποιθήσεων των ίδιων των υποκειμένων της ιστορίας και δη των εργατικών και ευρύτερα λαϊκών στρωμάτων. Σε πείσμα της αλτουσεριανής εκδοχής του μαρξισμού που παρά την όποια αυτονομία που αναγνώριζε στο εποικοδόμημα, κατέληγε να αναγάγει όλες τις κοινωνικές εξελίξεις στην βάση, ο Thompson μελέτησε και ανέσυρε από την λήθη τις πεποιθήσεις και τα ελατήρια πίσω από τις πράξεις των στρωμάτων εκείνων που δεν είχαν την τύχη να αφήσουν τα αχνάρια τους στον δημόσιο λόγο. **Ιστορικοί σαν τον Thompson και τον E. J. Hobsbawm έδωσαν στην ιστορική τους ανάλυση χώρο στην αυτενέργεια των ιστορικών**

υποκειμένων και επιζήτησαν να διαυγάσουν τα κίνητρα πίσω από τις πράξεις τους. Η Ηθική Οικονομία του Πλήθους αποτελεί ένα έργο που εντάσσεται ακριβώς σε αυτό το πλαίσιο.

Στο επίκεντρο της έρευνας του Thompson εν προκειμένω, τίθενται τα εργατικά και ευρύτερα λαϊκά στρώματα της Βρετανίας κατά το 18^ο αιώνα και οι αντιδράσεις τους σε περιόδους σιτοδείας και ύψωσης της τιμής των τροφίμων· κυρίως δηλαδή οι Ταραχές για Τρόφιμα (Food Riots). Αντικρούοντας τις αναλύσεις συντηρητικών ιστορικών που έβλεπαν στις ταραχές απλώς οχλοκρατικά ξεσπάσματα οργής, ο Thompson μεθοδικά, ανασυνθέτει την νοοτροπία και το σκεπτικό των ανθρώπων της εποχής και πολύ πειστικά υποδεικνύει

πως στον πυρήνα των αντιδράσεων του «πλήθους» βρίσκονταν αντιλήψεις για την οικονομία και την σχέση της με τα υπόλοιπα κοινωνικά πεδία, οι οποίες δεν ήταν σε καμία περίπτωση ανορθολογικές αλλά απλούστατα ήταν ασύμβατες με τα διδάγματα της Πολιτικής Οικονομίας, της νέας οικονομικής σκέψης που σάρωσε την Ευρώπη κατά τον 19^ο αιώνα. Οι Ταραχές για τα Τρόφιμα συνεπώς δεν αποτελούσαν οχλοκρατικές εκδηλώσεις, αλλά ήταν μορφές συλλογικής δράσης και επικαλούνταν συγκεκριμένες εθιμικές ρυθμίσεις στον χώρο της αγοράς, εμπνεόμενες από την αντίληψη πως οι ανθρώπινες ζωές και η κοινωνική συνοχή βάραιναν περισσότερο από τα κέρδη των εμπόρων και των παραγωγών. Η άποψη πως η αγορά θα μπορούσε να λειτουργεί ανεξέλεγκτα, θέτοντας σε κίνδυνο ολόκληρες κοινότητες και την κοινωνική συνοχή, όχι μόνο θεωρούνταν παράλογη, αλλά δεν απέκτησε ερείσματα παρά μόνο στις αρχές του 19^{ου} αιώνα. Το σύνολο αυτών των λαϊκών αντιλήψεων ως προς την οικονομία ήταν που ο Thompson αναγνώρισε ως ηθική οικονομία του πλήθους.

Η ηθική οικονομία πολύ σύντομα διαδόθηκε σαν εργαλείο στους χώρους των ανθρωπιστικών επιστημών. Η σύλληψη του Thompson κάλυψε ένα μεγάλο κενό, και αξιοποιήθηκε με πολλαπλούς τρόπους, προκειμένου να ερμηνευτούν οι στάσεις των ανθρώπων απέναντι κυρίως στην σαρωτική επικράτηση του Καπιταλισμού και ανάλογων σχέσεων παραγωγής και εργασίας. Αναρίθμητες εργασίες άντλησαν την έμπνευση τους από την *Ηθική Οικονομία του Πλήθους*, με ορισμένα από αυτά να συμπληρώνουν και να προεκτείνουν την επιχειρηματολογία του Thompson, όπως έκανε παραδείγματος χάριν ο James Scott με το έργο *The Moral Economy of the Peasant* (1976). Απαραίτητο φυσικά παραμένει σαν έργο για τους ιστορικούς: η ποικιλία των πηγών που ο Βρετανός ιστορικός αξιοποιεί για να διεισδύσει στην λαϊκή νοοτροπία και ο υποδειγματικός τρόπος που τις αξιοποιεί παραμένουν πρότυπο για όσους φιλοδοξούν να καταπιαστούν με την κοινωνική και την εργατική ιστορία.

Πέραν των παραπάνω, η μεγαλύτερη αξία του βιβλίου ίσως έγκειται στην βαθιά πολιτική θέση που διαπνέει την αμφισβήτηση της ιδέας πως ο Καπιταλισμός αποτελεί πάνω-κάτω φυσική κατάσταση για της ανθρώπινες κοινωνίες. Τούτη η ιδέα αποτελεί αξίωμα και θεμέλιο λίθο της κυρίαρχης αστικής αφήγησης. Η *Ηθική Οικονομία* συνεπώς, δεν αποτελεί μόνο ένα υποδειγματικό ιστορικό έργο, αλλά και μία ευθεία αμφισβήτηση του κυρίαρχου αφηγήματος.

Πολιτικά, οι πεποιθήσεις των ανθρώπων του 18^{ου} αιώνα και οι πρακτικές τους, μπορεί σήμερα να μη λογίζονται καν ως ριζοσπαστικές. Άλλωστε ο Thompson δείχνει πως πολλές φορές τα χαμηλά στρώματα αναζητούσαν και ανεύρισκαν συμμαχίες με την αριστοκρατία, που τόσο ανησυχούσε για την ορμητική είσοδο της αστικής τάξης στην κεντρική πολιτική σκηνή. Ωστόσο ακόμη και σήμερα ή μάλλον ακόμη περισσότερο σήμερα, η αμφισβήτηση της θέσης του κεφαλαιοκρατικού τρόπου παραγωγής σαν περίπου φυσική κατάσταση των πραγμάτων, αποτελεί μία βαθιά πολιτική τοποθέτηση. **Και ο Thompson μας παρουσιάζει με έξοχο τρόπο, πως υπήρξε μία εποχή, όσο και τόσο μακρινή όσο μας παρουσιάζεται,**

όπου το παράλογο χαρακτήριζε την θρησκευτική προσήλωση του αστικού κόσμου στους νόμους της ελεύθερης αγοράς και στην ικανότητά της να αυτορυθμίζεται. Η ηθική οικονομία του πλήθους, συνιστούσε μία ολότελα διαφορετική αντίληψη για την θέση και τον ρόλο της οικονομίας στο κοινωνικό γίγνεσθαι, ακόμη και αν δεν μπορεί να ιδωθεί σαν μία πραγματική εναλλακτική για την οργάνωση της κοινωνίας.

Ο νεοφιλελευθερισμός δεν αρκέστηκε στην σαρωτική του επιτυχία στο παρόν, αλλά ζήτησε να επικρατήσει αναδρομικά και στο παρελθόν. Όταν ένα κοινωνικό-οικονομικό σύστημα διεκδικεί τους τίτλους της «φυσικής» κατάστασης των πραγμάτων, δεν μπορεί και δεν θέλει να εξετάσει τις επώδυνες διαδικασίες του τοκετού του. Και το έργο του Thompson επιτελεί ακριβώς αυτό το σκοπό. Με επιστημοσύνη και αίσθηση του καθήκοντος του ιστορικού και του πολιτικού ακτιβιστή, αλλά κυρίως με αγάπη και σεβασμό για τις κατώτερες τάξεις και τους ηττημένους της ιστορίας, διέσωσε από την λήθη τους ξεχασμένους αγώνες, ξεχασμένων ανθρώπων. Η *Ηθική Οικονομία του πλήθους* πλην όλων των άλλων είναι ένας φόρος τιμής στους ανώνυμους εκείνους ανθρώπους που έγραψαν ακόμη ένα κεφάλαιο στους αγώνες για την κοινωνική χειραφέτηση.

Αμερικανική Άβυσσος: Σερφάροντας στα Κύματα του Αγνώστου

του Franco "Bifo" Berardi

μετάφραση: Στέφανος Μπατσής, επιμέλεια: Μιχάλης Κούλουθρος

πρώτη δημοσίευση στο *e-flux*

Το καλοκαίρι του 2016, έγραφα τα τελευταία κεφάλαια ενός βιβλίου με τίτλο *Futurability: The Age of Impotence and the Horizon of Possibility*, στο οποίο σκιαγραφούσα το ενδεχόμενο να βρεθούμε μπροστά σε ένα σταυροδρόμι: είτε η κοινωνική αλληλεγγύη και η συνειδητοποιημένη υποκειμενικότητα θα επανασυγκροτούνταν είτε ο κόσμος θα σερνόταν σ' ένα νέο είδος παγκόσμιου φασισμού. Σ' αυτό το συγκεκριμένο, ήμουν υποχρεωμένος να αντιμετωπίσω τις επικείμενες αμερικανικές εκλογές στις οποίες, δεδομένου του Brexit που έλαβε χώρα τον Ιούνιο της ίδιας χρονιάς, η νίκη του Ντόναλντ Τραμπ είχε γίνει πιθανή. Και τα δύο αυτά γεγονότα υπήρξαν συμπτώματα μιας εκτεταμένης ψύχωσης που εισέβαλε στο πάλλο του παγκοσμίου εγκεφάλου.

Εκείνο το βιβλίο δεν είχε να κάνει ειδικά με την Αμερική, ούτε με τις εκλογές και τον Τραμπ. Παρόλα αυτά, μια περίσκεψη σχετικά με το αμερικανικό σενάριο των εκλογών ήταν κρίσιμη προκειμένου να κατανοήσουμε τις τάσεις της ανθρώπινης εξέλιξης.

Σήμερα, το καλοκαίρι του 2020, ο Τραμπ μοιάζει να πνίγεται, αλλά είναι δύσκολο να πει κανείς τι θα συμβεί μετά. Ο άνθρωπος έχει πολλά βέλη στη φαρέτρα του, ακόμη κι αν η νίκη του γίνεται λιγότερο πιθανή. Ήδη στέλνει σημάδια της απροθυμίας του να αποδεχτεί τα αποτελέσματα των εκλογών• ήδη υπαινίσσεται μια απάτη του Δημοκρατικού κόμματος• και, πιο επικίνδυνα, έχει παραπέμψει κάμποσες φορές τους οπαδούς του στη Δεύτερη Τροπολογία[1], πράγμα που είναι, με απλά λόγια, μια απειλή να πυροδοτήσει ένα κύμα ένοπλης βίας.

Γνωρίζω πως είναι επικίνδυνο να γράφεις παράλληλα με γεγονότα τα οποία δεν μπορεί κανείς να προβλέψει με ακρίβεια, παρά μόνο να διαισθανθεί αμυδρά. Ωστόσο, ο μόνος τρόπος να φανταστούμε κάτι σχετικά με τη διαμόρφωση της ψυχόσφαιρας είναι να δούμε εκ των προτέρων που οδηγούν οι δυναμικές της καταστροφής. Δουλειά μου δεν είναι να λέω το μέλλον οπότε δεν θα ασχοληθώ με προβλέψεις για τα αποτελέσματα των αμερικανικών εκλογών, αλλά το επιχείρημά μου είναι πως ό, τι κι αν συμβεί τον Νοέμβριο, μια πυρκαγιά έχει πυροδοτηθεί στις ΗΠΑ, η οποία θα

επιφέρει αυξημένη βία και, προϊόντος του χρόνου, θα οδηγήσει στην έκρηξη του ομοσπονδιακού κράτους με γεωπολιτικές επιπτώσεις που δεν μπορούμε να φανταστούμε.

Ο Αφανισμός των ΗΠΑ

Θα έλεγα πως το κύριο ιστορικό νήμα των τελευταίων είκοσι χρόνων της παγκόσμιας ιστορίας είναι η, όχι και τόσο αργή, αποσύνθεση των ΗΠΑ. Φυσικά, οι επιθέσεις της 11^{ης} Σεπτεμβρίου αποτελούν ένα σημείο εκκίνησης αυτής της απίστευτης διαδικασίας. Πρόκειται μακράν για την πιο ισχυρή χώρα στην ιστορία του κόσμου, την πιο οπλισμένη, την πιο επιθετική, τη λιγότερο προσβάσιμη μιας και προστατεύεται από δύο ωκεανούς. Ο μόνος τρόπος για να τη διαλύσεις είναι να στρέψεις τον γίγαντα ενάντια στον εαυτό του.

Αυτό ακριβώς είναι που κατάφερε η στρατηγική του Μπιν Λάντεν. Υπό την αστόχαστη διακυβέρνηση των Ντικ Τσέινι και Τζορτζ Μπους, ο γίγαντας μπήκε σε μια διαδικασία αυτοκαταστροφής. Πρώτα το τέλμα του Αφγανιστάν κι έπειτα αυτό του Ιράκ, προκάλεσαν ένα είδος αυτοκαταστροφικής μανίας στον αμερικάνικο εγκέφαλο.

Ο Σαλμάν Ρούσντι αφηγήθηκε με κάποια ανυπομονησία αυτή την αυτοκαταστροφική μανία σ' ένα βιβλίο του που εκδόθηκε το 2001 με τον τίτλο *Οργή*.

Έπειτα ήρθε η οικονομική κατάρρευση του 2008 και η εκλογή ενός μαύρου προέδρου. Η είσοδος του Μπαράκ Ομπάμα στον Λευκό Οίκο ήταν ένα σοκ για τα ένστικτα της λευκής υπεροχής, τα οποία είναι βαθιά ριζωμένα στην αμερικανική ιστορία και τον ψυχισμό του λευκού Αμερικανού.

Η άνοδος του Τραμπ πρέπει να ιδωθεί ως ένα αποτέλεσμα της λευκής αντίδρασης σε μια μακρά λίστα γεγονότων που προσλαμβάνονται ως εξευτελισμοί: ήττα σε δύο πολέμους, φτωχοποίηση της μεσαίας τάξης στα απόνερα της οικονομικής κρίσης του 2008 και ένας εκλεπτυσμένος, κομψός μαύρος να χορεύει στα δωμάτια του Λευκού Οίκου.

Τα τέσσερα χρόνια του Τραμπ έχουν σχεδόν ολοκληρώσει τη διαδικασία αποσύνθεσης των δομών του αμερικανικού κράτους. Το 2020, η διαδικασία αυτή ήταν σχεδόν στο τέλος της, όταν ξέσπασε η πανδημία και σάρωσε τη χώρα.

Και μετά τι; Προφανώς δεν γνωρίζω, όμως έχω παρατηρήσει πως, μετά από μια σειρά πολιτικών εμποδίων, ο Τραμπ έχει μετατραπεί στον ηγέτη του λαού της Δεύτερης Τροπολογίας. Όταν οι πιο πρόσφατες διαδηλώσεις του Black Lives Matter απλώθηκαν ανά τη χώρα κι όταν, νωρίτερα, μια ομάδα υποστηρικτών του Τραμπ μπούκαραν στο Καπιτώλιο του Μίσιγκαν με τα όπλα στα χέρια, το πιθανό φόντο των επόμενων πέντε χρόνων είχε αποκαλυφθεί.

Ο Τραμπ κάλεσε τον στρατό να συνθλίψει τις ταραχές κι ο στρατός αρνήθηκε, παρακούοντας την εντολή του προέδρου. Στη συνέχεια, έστειλε ομοσπονδιακά στρατεύματα στο Πόρτλαντ, τροφοδοτώντας την οργή και κλιμακώνοντας τα επεισόδια. Στοχεύει άραγε σε μια ολοκληρωτική σύγκρουση ακριβώς πριν από τις εκλογές;

«The Masked Versus the Unmasked», τιτλοφορείται ένα άρθρο του

Μάη του 2020, δημοσιευμένο στους Τάιμς της Νέας Υόρκης από έναν φιλελεύθερο, μετριοπαθώς προοδευτικό και πολύ καλλιεργημένο δημοσιογράφο – στην πραγματικότητα τον αγαπημένο μου Αμερικάνο δημοσιογράφο, τον Ρότζερ Κοέν. Ο τίτλος προοιωνίζεται κάτι αινιγματικό, μα το κείμενο είναι πολύ καθαρό ήδη από τις πρώτες γραμμές:

Ένας γείτονας στο Κολοράντο θα μου έλεγε πως είχε έρθει η ώρα για τους φιλελεύθερους να «οπλιστούν». Η άλλη πλευρά ήταν οπλισμένη, επιχειρηματολόγησε, και δεν θα σταματούσε σε τίποτα. Τι θα πούμε στα εγγόνια μας όταν η Ιβάνκα Τραμπ αναλάβει καθήκοντα ως η 46^η πρόεδρος των ΗΠΑ το 2025 και ο περιορισμός της προεδρικής θητείας καταργηθεί; Ότι δοκιμάσαμε με τα λόγια, με κάθε είδους λόγια, αλλά εκείνοι είχαν τα τουφέκια;

Δεν προκαλεί έκπληξη ότι ο Κοέν αμέσως προσθέτει πως διαφωνεί με τον γείτονά του και πως η αμερικανική δημοκρατία δεν έχει τίποτα κοινό με την ουγγρική. Δεν είμαι καθόλου σίγουρος πως η αισιοδοξία του εδράζεται σε γερά θεμέλια.

Ακόμη κι αν ο Βίκτορ Ορμπάν είναι ένας φασίστας και η ουγγρική δημοκρατία βρίσκεται σε κακά χάλια, λυπάμαι που το λέω αλλά η αμερικανική δημοκρατία είναι ακόμη χειρότερη, επειδή αποτελεί την έκφραση του αμερικανικού λαού, ενός προϊόντος αιώνων γενοκτονίας, απελάσεων, δουλειάς και συστηματικής βίας.

Η αμερικανική δημοκρατία ήταν μια απάτη από την αρχή, όταν οι ιδιοκτήτες σκλάβων που έγραψαν τη Διακήρυξη της Ανεξαρτησίας σταμάτησαν για μια στιγμή προκειμένου να αναλογιστούν την πιθανότητα να γράψουν κάτι και για το πρόβλημα της δουλειάς, αλλά τελικά αποφάσισαν να αναβάλλουν τις σχετικές συζητήσεις επ' αόριστον.

Δεν θα πρέπει να σκεφτόμαστε ότι ο Τραμπ είναι μια παρέκκλιση από το αμερικανικό πνεύμα ή η εξαίρεση σε μια χώρα λογικών ανθρώπων• είναι η τέλεια αναπαράσταση του λευκού ασυνείδητου, του βασανισμένου από μια ολέθρια αίσθηση ενοχής για τη

γενοκτονία του αυτόχθονος πληθυσμού, για την εξαναγκαστική εισαγωγή εκατομμυρίων Αφρικανών, τη μακροχρόνια καταπίεση των μαύρων δούλων, τη στρατιωτική επιθετικότητα ενάντια σ' ένα σωρό πληθυσμούς, τον πυρηνικό αφανισμό της Χιροσίμα και του Ναγκαασάκι, τη δολοφονία εκατομμυρίων Βιετναμέζων, την εξόντωση της Χιλιανής δημοκρατίας, τη δολοφονία του Σαλβαντόρ Αλιέντε και τριάντα χιλιάδων ανθρώπων μετά τις 11 Σεπτεμβρίου του 1973. Για να μην αναφέρουμε τις βόμβες φωσφόρου στη Φαλούτζα και τα αμέτρητα θύματα των καταστροφικών πολέμων στο Αφγανιστάν και το Ιράκ.

Χάρη στην αμάθεια και την ηθική αχρειότητά του, ο Ντόναλντ Τραμπ αντιπροσωπεύει την αληθινή ψυχή της Αμερικής, την αμετακίνητη ψυχή ενός πληθυσμού διαμορφωμένου από μία ατέλειωτη ακολουθία εκμετάλλευσης, καταπίεσης, εκφοβισμού, εισβολών και αισχρών εγκλημάτων.

Τίποτα εκτός απ' αυτό. Δεν υπάρχει μια εναλλακτική Αμερική, όπως πολλοί νόμισαν στις δεκαετίες του 1960 και 1970. Υπάρχουν εκατομμύρια γυναίκες και άντρες, οι περισσότεροι εκ των οποίων μη λευκοί, που υπέφεραν από την αμερικανική βία και, ειδικά σ' ένα συγκεκριμένο σημείο το '60 και το '70, πάλεψαν για να αναμορφώσουν την Αμερική ώστε να γίνει πιο ανθρώπινη. Απέτυχαν διότι δεν υπάρχει τρόπος να αναμορφώσεις ένα έθνος μισαλλόδοξων και δολοφόνων.

Σήμερα πιο πολύ από ποτέ, είναι δυνατό να φανταστούμε την ευκαιρία καταστροφής της Αμερικής κι όχι αναμόρφωσής της. Κι αυτό είναι δυνατό, επειδή η Αμερική καταστρέφει τον εαυτό της. Ο Οσάμα Μπιν Λάντεν πέτυχε στην προσπάθειά του να στρέψει τη μεγαλύτερη στρατιωτική δύναμη εναντίον του εαυτού της. Η πρόκληση της 11^{ης} Σεπτεμβρίου πέτυχε στο να σύρει τον γίγαντα σ' έναν πόλεμο απέναντι στο χάος. Κι αυτοί που κηρύσσουν πόλεμο στο χάος είναι καταδικασμένοι, επειδή το χάος τρέφεται με τον πόλεμο.

Το 1992, όταν ο Τζορτζ Μπους ο πρεσβύτερος δήλωσε στην πρώτη

σύνοδο για την κλιματική αλλαγή στο Ρίο ντε Τζανέιρο πως ο τρόπος ζωής των Αμερικανών ήταν αδιαπραγμάτευτος, μάθαμε ότι ο πλανήτης αντιμετωπίζει ένα δίλημμα αναφορικά με το μέλλον του: αν δεν διαλυθεί η Αμερική, το ανθρώπινο είδος δεν θα επιβιώσει.

Στο αμερικανική λογοτεχνική συνείδηση, μπορούμε να βρούμε αμέτρητα χνάρια αυτής της απαίσιης, ξεκάθαρης μοίρας, και στις επόμενες παραγράφους θέλω να ανατρέξω σε ορισμένα απ' αυτά. Αρχικά σκέφτηκα να γράψω για τα βιβλία της Τζόις Κάρολ Ουτς, ειδικά για τους *Αμερικανούς Μάρτυρες*, ή γι' αυτά της Οκτάβια Μπάτλερ, ειδικά για τον δυστοπικό οινό της *Παραβολής του Σπορέα*. Εντούτοις, αποφάσισα να μιλήσω μονάχα για λευκούς άνδρες, ώστε η άβυσσος να μπορέσει να περιγραφεί από τα μέσα: Κόρμακ Μακάρθυ, Τζον Στάινμπεκ, Φίλιπ Ροθ και Τζόναθαν Φράνζεν. Ξέρω ότι είναι μια αμφισβητήσιμη επιλογή και κάποιος μπορεί να με αποδοκιμάσουν γι' αυτή. Αποδοκιμάζω ο ίδιος τον εαυτό μου γι' αυτή την επιλογή, αλλά με συγχωρώ για έναν πολύ προσωπικό λόγο: είμαι άντρας, είμαι λευκός, είμαι γέρος.

Ξέρω για ποιο πράγμα μιλάω.

Εσώτερο Σκοτάδι

Το δεύτερο μυθιστόρημα του Κόρμακ Μακάρθου, *Outer Dark*, που δημοσιεύτηκε το 1968, μπορεί να διαβαστεί σαν ένα μεταφορικό ταξίδι πίσω στην αυθεντική ψυχή της λευκής Αμερικής. Ο χρόνος και ο τόπος της ιστορίας είναι νεφελώδη: ερημότοποι, απουσία ιστορικών αναφορών και μια διάχυτη αίσθηση συσκότισης.

Κάπου στα Απαλάχια, στο γύρισμα του εικοστού αιώνα, μια γυναίκα με το όνομα Rinthy γεννά το παιδί του αδερφού της. Ο αδερφός, ο Culla, αφήνει το νεογέννητο στο δάσος για να πεθάνει και τελικά λέει στην αδερφή του ότι το παιδί πέθανε από φυσικά αίτια. Η γυναίκα δεν τον πιστεύει και φεύγει να ψάξει το παιδί μέσα στο σκοτάδι.

«Οι δε κληρονόμοι της βασιλείας των ουρανών θα εκδιωχθούν και θα ριφθούν στο πυκνότετον σκότος του Άδου. Εκεί θα είναι ο κλαυθμός και το τρίξιμο των οδόντων», διαβάζουμε στο Κατά

Μαθαίον Ευαγγέλιο. Η καταπιεστική παρουσία του βιβλικού θεού βρίσκεται στο υπόβαθρο του βιβλίου: οι σκιές της ενοχής κυνηγούν μανιασμένα τους χαρακτήρες του μυθιστορήματος, αλλά καμιά συνειδητοποίηση δεν ξεπροβάλλει ούτε από τις πράξεις τους, ούτε από τα λόγια τους.

Μετά την εγκατάλειψη του παιδιού, ο Culla, περιπλανιέται αναζητώντας μια δουλειά (τι άλλο;), βρίσκει δουλειά και όπλα, σκοτώνει έναν γαιοκτήμονα, μετά βρίσκει μια νέα δουλειά και στη συνέχεια ξεφεύγει από την αστυνομία.

Τίποτα δεν βγάζει νόημα. Οι πράξεις του Culla μοιάζουν σαν θραυσματικές μνήμες ενός εφιάλτη.

Το τελευταίο επεισόδιο του ταξιδιού είναι το πιο παράλογο και το πιο ανατριχιαστικό: ο Culla πέφτει σ' ένα ποτάμι, σπάει το πόδι του και βγαίνει έξω από το νερό μόνο και μόνο για να συναντήσει τους τρεις άντρες που τον ακολουθούσαν. Αυτοί οι τρεις άντρες κουβαλάνε τον γιο του, το παιδί που ο Culla εγκατέλειψε. Το παιδί είναι φοβερά πληγωμένο μ' ένα σχισμένο μάτι. Οι άντρες κατηγορούν τον Culla ότι είναι πατέρας του παιδιού κι ότι το εγκατέλειψε. Τότε ένας απ' τους τρεις σφάζει το μωρό.

Το τέλος του μυθιστορήματος είναι τυλιγμένο στο σουρεαλιστικό φως της τρέλας: αφού επιβίωσε από τις ανατριχιαστικές του περιπέτειες, ο Culla γίνεται φίλος μ' έναν τυφλό άντρα. Παρακολουθεί τον τυφλό να περπατά προς έναν βάλτο• βέβαιος θάνατος. Το βιβλίο κλείνει με τον Culla να σκέφτεται: «Κάποιος θα έπρεπε να μιλήσει σ' ένα τυφλό άντρα, προτού ξεκινήσει σ' αυτή την κατεύθυνση».

Η κίβδηλη δόξα του αποικισμού της Δύσης εξιστορείται εδώ σαν ένας εφιάλτης, σαν μια ομιχλώδη περιπλάνηση ανάμεσα στη βία, το φόβο και την αχρειότητα.

Οργή

Από τον εφιάλτη του Μακάρθου στην ιστορική πραγματικότητα του

Τζον Στάινμπεκ – θυμήθηκα το πιο σημαντικό αμερικανικό μυθιστόρημα της δεκαετίας του 1930 ενώ διάβαζα ένα άρθρο από ένα ακροδεξιό, φιλελεύθερο (libertarian) οικονομικό μπλογκ, το *Zero Hedge*[2], μια ενδιαφέρουσα παραπομπή της λευκής ανωτερότητας.

Σαν αναγνώστης αυτής της αποκρουστικής αλλά χρήσιμης φυλλάδας, μια μέρα η προσοχή μου αιχμαλωτίστηκε από ένα άρθρο με τίτλο «Η Παλιά Αμερική Είναι Νεκρή: Τρία Σενάρια Για Το Επόμενο Βήμα». Γραμμένο από τον Wayne Allenswroth, το άρθρο είχε να κάνει με το μυθιστόρημα του Τζον Στάινμπεκ, *Τα Σταφύλια της Οργής*, και τη μεταφορά του στον κινηματογράφο το 1939 από τον Τζον Φορντ.

Το επίκεντρο του μυθιστορήματος είναι μια κοινότητα αγροτών στην Οκλαχόμα στις μέρες της Μεγάλης Ύφεσης. Εξαιτίας του χρέους και του οικονομικού συγκείμενου το οποίο οι αγρότες είναι ανίκανοι να αντιληφθούν, μια μέρα δέχονται την επίσκεψη των αντρών του γαιοκτήμονα, οι οποίοι τους φέρνουν το μήνυμα πως τους κάνουν έξωση:

Κάποιοι από τους άντρες του ιδιοκτήτη ήταν ευγενικοί επειδή μισούσαν αυτό που έπρεπε να κάνουν και κάποιοι απ' αυτούς ήταν θυμωμένοι επειδή μισούσαν να γίνονται σκληροί... Και όλοι ήταν εγκλωβισμένοι σε κάτι μεγαλύτερο από τους ίδιους. Κάποιοι απ' αυτούς μισούσαν τα μαθηματικά που τους κινούσαν, κάποιοι ήταν φοβισμένοι και κάποιοι λάτρευαν αυτά τα μαθηματικά επειδή τους παρείχαν ένα καταφύγιο από τη σκέψη και το συναίσθημα. Εάν μια τράπεζα ή ένας χρηματοπιστωτικός οργανισμός κατείχε τη γη, είπε ο άντρας του γαιοκτήμονα, η τράπεζα - ή ο οργανισμός - χρειάζεται/θέλει/επιμένει/πρέπει να έχει -λες και η τράπεζα ή ο οργανισμός ήταν ένα τέρας με σκέψεις και συναισθήματα που τους είχε παγιδεύσει... Η τράπεζα, το τέρας, πρέπει να έχει πάντα κέρδη. Δεν μπορεί να περιμένει. Θα πεθάνει.

Ο Στάινμπεκ περιγράφει εδώ, μ' έναν ιδιαιτέρως ζωντανό τρόπο, την ανημποριά που βίωναν οι εργάτες και οι υπάλληλοι, όταν

αντιμετώπιζαν το τέρας του χρηματοπιστωτικού καπιταλισμού. Αλλά το ενδιαφέρον είναι ότι το φιλοτραμπικό *Zero Hedge* ξαναζωντανεύει τώρα τον Στάινμπεκ, καθώς το σενάριο της Ύφεσης επιστρέφει μέσα από τις συνθήκες που πυροδότησε η πανδημία. Ο Στάινμπεκ συνεχίζει:

Επιτέλους, οι άντρες του γαιοκτήμονα έφτασαν στο ζητούμενο. Το σύστημα της ενοικίασης δεν θα λειτουργεί πλέον. Ένας άντρας με τρακτέρ μπορεί να πάρει την έκταση δώδεκα ή δεκατεσσάρων οικογενειών. Τον πληρώνεις ένα μεροκάματο και παίρνεις όλη τη σοδειά. Πρέπει να το κάνουμε. Δεν μας αρέσει που το κάνουμε. Αλλά το τέρας είναι άρρωστο.

Οι ενοικιαστές κάθονται στο έδαφος, ενώ ο δικηγόρος του γαιοκτήμονα τελικά τους λέει:

Πρέπει να φύγετε απ' αυτή τη γη. Το άροτρο θα περάσει μέσα από την αυλή.

Και τώρα οι άντρες που κάθονταν στις φτέρνες, σηκώθηκαν όρθιοι αγριεμένοι. Ο Παπούς κατέλαβε αυτή τη γη κι έπρεπε να σκοτώσει τους Ινδιάνους και να τους διώξει μακριά. Κι ο Πατέρας γεννήθηκε εδώ και σκότωσε ζιζάνια και φίδια. Ήρθε τότε μια κακή χρονιά κι αναγκάστηκε να δανειστεί λίγα χρήματα. Κι εμείς γεννηθήκαμε εδώ. Κι ο Πατέρας έπρεπε να δανειστεί χρήματα. Η τράπεζα έφτασε τότε να κατέχει τη γη, αλλά μείναμε εδώ και κρατούσαμε ένα μικρό κομμάτι απ' αυτά που καλλιεργούσαμε.

Αλλά οι άντρες του ιδιοκτήτη είναι άκαμπτοι:

Λυπόμαστε. Δεν είμαστε εμείς. Είναι το τέρας, η τράπεζα δεν είναι σαν τον άνθρωπο...

Οι νοικάρηδες άρχισαν να κραυγάζουν, ο Παπούς σκότωσε Ινδιάνους, ο Πατέρας σκότωσε φίδια γι' αυτή τη γη. Ίσως να μπορούμε να σκοτώσουμε τράπεζες – είναι χειρότερες από τους Ινδιάνους και τα φίδια...

Και τώρα οι άντρες του ιδιοκτήτη αγρίεψαν. Πρέπει να φύγετε...

Θα πάρουμε τα όπλα, όπως ο Παπούς όταν ήρθαν οι Ινδιάνοι. Τι θα γίνει τότε;

Τότε -πρώτα ο σερίφης και μετά ο στρατός. Εάν προσπαθήσετε να μείνετε, θα είναι σαν να κλέβετε, εάν σκοτώσετε για να μείνετε, θα είστε δολοφόνοι. Το τέρας δεν είναι οι άνθρωποι, αλλά μπορεί να κάνει τους ανθρώπους να πράξουν αυτό που θέλει.

Αυτές οι σελίδες φωτίζουν το αίσθημα και τη μυθολογία που βρίσκεται πίσω από τον Τραμπ και φτιάχνει τη δύναμή του. Οι λευκοί άνθρωποι που απέκτησαν αυτή τη γη σκοτώνοντας Ινδιάνους βρίσκονται υπό απειλή εξαιτίας της φιλελεύθερης παγκοσμιοποίησης. Ο Τραμπ είναι το όπλο τους ενάντια στην απειλή της παγκοσμιοποίησης. Ο λαός της Δεύτερης Τροπολογίας βρίσκεται μπροστά στην τελευταία του ευκαιρία να περισώσει την κοινωνική του ηγεμονία: αυτή η ευκαιρία είναι ο Τραμπ. Απλώς διαβάστε τι γράφει ο Allenswroth στο *Zero Hedge*:

Οι άνθρωποί μας, η κουλτούρα μας, η ιστορία μας, ό, τι εκτιμούμε και νοιαζόμαστε, βρίσκονται κάτω από μία αμείλικτη επίθεση από τα Μείνστριμ Μίντια, τους πολιτικούς, τούς «ακτιβιστές», τους κριτοκράτορες[3] των δικαστηρίων, που υποβοηθούνται και υποθάλπονται από εσωτερικούς εχθρούς, συχνά δικούς μας συγγενείς και φίλους, οι οποίοι έχουν εσωτερικεύσει τη συκοφαντική αριστερή αφήγηση μιας ανεπανόρθωτα «ρατσιστικής» Αμερικής η οποία πρέπει να ισοπεδωθεί...

Ο εχθρός μας, σ' αυτή την περίπτωση είναι το παγκοσμιοποιημένο Blob[4] και οι μαχητικοί, επίδοξοι Τσε Γκεβάρα και LARPing[5] Λενινιστές, τα MSM[6], η γραφειοκρατία, τα δικαστήρια, οι μεγάλες εταιρείες και το εκπαιδευτικό κατεστημένο. Ακόμη, για το μεγαλύτερο κομμάτι μέχρι πρόσφατα, το Blob δεν έχει αντιμετωπίσει το Ιστορικό

Αμερικανικό Έθνος μετωπικά. Το Blob υπήρξε υπομονετικό, δολοφονώντας μας μέσα από τον θάνατο χιλιάδων επιμέρους επιλογών, κερδίζοντας σταθερά έδαφος μέσω της υπονόμησης, χρησιμοποιώντας προπαγάνδα, παραπληροφόρηση και λογοκρισία με τη βοήθεια των Απολυταρχών της Τεχνολογίας• πρόκειται για μια αργή καταπάτηση, αυτό που ο εκλιπών Sam Francis αποκάλεσε «αναρχοτυραννία», με τη μαζική μετανάστευση («the Great Replacement»[7]) σαν το μαζικής καταστροφής όπλο του. Το Blob είναι άμορφο, ένα γλοιώδες, ελισσόμενο πράγμα που δοκιμάζει και βάζει χέρι στο διάβα του σε οποιαδήποτε κοινωνική, οικονομική, πολιτική ρωγμή μπορεί να εκμεταλλευτεί, καταπίνοντας τελικά το θήραμά του σαν κινούμενη άμμος. Τότε ο Ντόναλντ Τραμπ εκλέχτηκε πρόεδρος. Το Blob ήταν σοκαρισμένο. Ο «Πορτοκαλί Μοχθηρός Άντρας» φαινόταν να απειλεί τα πλάνα του για την καταστροφή του Ιστορικού Αμερικανικού Έθνους. Έτσι, ακόμη και μετά την 8^η Νοεμβρίου του 2016, τα MSM συνεχίζουν να εγκλωβίζουν τη χώρα με υστερίες, κατασκευάζοντας τη μία κρίση μετά την άλλη. Τα φέικ νιουζ μέσω των σόσιαλ μίντια, μια υβριδική πολεμική τακτική μπήκε σε ραγδαία λειτουργία: το Russiagate[8], το Ukrainegate[9], ο πανικός με τον κινεζικό ιό και το ακόλουθο λοκντάουν και οικονομικό κραχ και τώρα ο μύθος του Αγίου Τζορτζ Φλόιντ και των μαύρων που είναι «κυνηγημένοι» από τους λευκούς, που λειτούργησε ως καταλύτης για τον όχλο που λεηλάτησε και έκαψε τις αμερικανικές πόλεις. Χρησιμοποιώντας τον κινεζικό ιό και τις ταραχές για τον Φλόιντ ως προπέτασμα, το Blob και η μαχητική του πτέρυγα -οι Αντίφα και το Black Lives Matter- κλιμάκωσαν την αναρχοτυραννία σε νέα ύψη.

Η αφήγηση αυτή έχει τις ρίζες της στην φυλετική μνήμη και υποστηρίζεται από έναν στρατό λευκών οπλισμένων ανθρώπων, τους οποίους ο Τραμπ έχει ενώσει υπό τον ορισμό «ο λαός της Δεύτερης Τροπολογίας».

Στο τέλος του άρθρου, ο Allenswroth στρέφεται σε μια ανοιχτή πρόσκληση προετοιμασίας για εμφύλιο πόλεμο:

Αν βασιστούμε μονάχα στην πολιτική των εκλογών, θα χάσουμε, ειδικά καθώς ο δημογραφικός κλοιός κλείνει. Οι νικητές δεν θα δείξουν κανένα έλεος. Η πολιτική ζωή όπως την γνωρίζαμε στην Αμερική, έχει τελειώσει. Ξαναλέμε, η Αμερική στην οποία μεγαλώσαμε και την οποία αγαπήσαμε, είναι νεκρή. Οι εκλογές είναι στην καλύτερη μια παρελκυστική δραστηριότητα. Φαίνεται εξαιρετικά απίθανο ότι ο Τραμπ (ή οποιοσδήποτε άλλος, εδώ που τα λέμε) μπορεί, για παράδειγμα, να απελάσει και να παροτρύνει σε αυτό-απέλαση τα δεκάδες εκατομμύρια παράνομων μεταναστών, ακόμη κι αν υποθέσουμε πως επιθυμεί κάτι τέτοιο.

Ο ισχυρισμός είναι πως ο Τραμπ δεν μπορεί να φέρει μόνος του σε πέρας τη δουλειά. «Εμείς» πρέπει να πάρουμε τα όπλα μας και να κάνουμε τη δουλειά: να απελάσουμε δεκάδες εκατομμύρια παράνομων μεταναστών, σωστά; Το κάναμε έναν αιώνα πριν, απελάσαμε τους αυτόχθονες, όταν τους κατασφάξαμε. Και τώρα, συνεχίζει η ρατσιστική λευκή θέση, πρέπει να το κάνουμε ξανά.

Τρέλα; Ναι, αλλά αυτό που οι πολιτικοί αναλυτές δεν μπορούν να αντιληφθούν είναι αυτό: η τρέλα και μόνο η τρέλα κυβερνά σήμερα έναν κόσμο που βρίσκεται εξ ολοκλήρου εκτός ελέγχου.

Ο Allenswroth αναρωτιέται, «τι θα γίνει εάν ο Τραμπ χάσει τις εκλογές τον Νοέμβριο;».

Κι αυτή είναι η απάντηση του:

Ο Τραμπ χάνει και το Blob και οι σύμμαχοί του θριαμβεύουν. Εντούτοις, επειδή σήμερα αυτό δεν είναι ένα έθνος αλλά μία χώρα, που δεν μοιράζεται την αίσθηση της κοινής ταυτότητας και της συμφωνημένης ιστορίας, κουλτούρας, πιστεύω ή γλώσσας, μόνο ένα πλήρως αστυνομικό κράτος μπορεί να τη συγκρατήσει ενωμένη. Ακόμη κι αυτό ίσως να μην μπορεί να εγγυηθεί την τάξη σε μια χαοτική μετα-Αμερική, και ο μειούμενος αριθμός των λευκών σίγουρα δεν θα απολαμβάνει την προστασία του κράτους. Σε κάποιο σημείο στο μέλλον, οι λευκοί Αμερικανοί ίσως ζουν σαν τους λευκούς

Νοτιοαφρικάνους, ακόμη και με φόβο για τις ζωές τους. Αν η τάξη διαρραγεί, ομάδες αυτόκλητων τιμωρών, ακόμη και εγκληματικές συμμορίες, θα χωθούν στο δημιουργηθέν κενό, όπως έκαναν κάποτε στο Μεξικό κι όπως έπραξαν οι συμμορίες Λατίνων, για να προστατεύσουν τις γειτονιές τους κατά τη διάρκεια των ταραχών για τον Φλόιντ. Τα καλά νέα: οι λευκοί άντρες τους αντέγραψαν όταν ο όχλος απείλησε τα σπίτια και την ιστορία τους.

Αυτή η Χώρα είναι Τρομακτική

Από τα χρόνια της Μεγάλης Ύφεσης κάνω ένα άλμα στη δεκαετία του '60, όταν μια προοδευτική συνειδητοποίηση εξαπλώθηκε μέσα από τις εξεγέρσεις των μαύρων και τα πανεπιστήμια.

Στο *Αμερικανικό Ειδύλλιο*, ο Φίλιπ Ροθ περιγράφει την τραγωδία ενός άντρα που ανατράφηκε με εμπιστοσύνη υπνοβάτη στο Αμερικανικό Όνειρο. Ξαφνικά, αναγκάζεται να αντιμετωπίσει την πραγματικότητα μιας διανοητικής κατάρρευσης που διατρέχει την οικογένειά του, την πόλη του, τη χώρα του και τον κόσμο ως σύνολο. Ονομάζεται Swede (ΣτΜ. Σουηδός), αλλά είναι ένας νέος Εβραίος από το Νιου Τζέρσεϋ. Είναι ψηλός, όμορφος και καλός παίχτης του μπέιζμπολ. Βρισκόμαστε στη δεκαετία του '50 κι η ζωή μοιάζει γι' αυτόν χαρούμενη και φωτεινή. Παντρεύεται τη μισ Νιου Τζέρσεϋ κι αποκτούν ένα παιδί, τη Μέρεντιθ, ή αλλιώς Μαίρη. Η Μαίρη προσβάλλεται από τραυλισμό στην προφορά της. Δεν υπάρχει τρόπος να ιαθεί αυτό το ελάττωμα, αυτός ο μικρός λεκές στην εικόνα μιας τέλει αμερικανικής ευφορίας στις αρχές της δεκαετίας του '60.

Τότε ο Κένεντι δολοφονείται και μια μέρα, ενώ η Μαίρη παρακολουθεί τηλεόραση, σοκάρεται από την εικόνα ένα Βιετναμέζου ιερέα, ντυμένου στα βαθυκίτρινα, που αυτοπυρπολείται και μένει ακίνητος μέχρι τη στιγμή που πέφτει, μια ανθρώπινη κόλαση φωτιάς. Για τη Μαίρη, αυτή είναι η αρχή μιας τερατώδους μετάλλαξης. Αναπηδά απ' αυτή την εικόνα, κλαίει, παραληρεί. Ύστερα, ακόμη περισσότεροι Βιετναμέζοι ιερείς αυτοκτονούν και το μυαλό του κοριτσιού διαλύεται για

πάντα.

Η νέα αμερικανική πραγματικότητα ανοίγει μια τρύπα στον περιφραγμένο κήπο που στέγαζε το Αμερικανικό Όνειρο του Swede. Οι εξεγέρσεις των μαύρων ξεσπούν: το Watts φλέγεται, το Νιούαρκ φλέγεται. Ο Swede προστατεύει το εργοστάσιο που του κληροδότησε ο πατέρας του. Μα όλα τριγύρω αλλάζουν. Το πιο σημαντικό, η Μαίρη έχει τρελαθεί: δεν επιστρέφει σπίτι τα βράδια περνώντας τις νύχτες της με κομμουνιστές και αναρχικούς.

Και τότε έρχεται η τραγωδία, η ανεπανόρθωτη τραγωδία. Η Μαίρη γίνεται μία δολοφόνος, μία τρομοκράτισσα: βάζει μία βόμβα που σκοτώνει έναν αθώο περαστικό. Η Μαίρη είναι κυνηγημένη, δεν θα ξαναγυρίσει πίσω, η μητέρα της παθαίνει νευρικό κλονισμό. Τότε η Μαίρη συναντιέται κρυφά με τον πατέρα της, αλλά είναι λεπτή σαν τσουγκράνα, είναι βρώμικη, είναι κατεστραμμένη. Η Μαίρη έχει βιαστεί.

Ο κόσμος του Swede έχει καταρρεύσει, αλλά πρέπει να αντισταθεί, το εργοστάσιο πρέπει να συνεχίσει, η γυναίκα του έχει τρελαθεί• πηδιέται με τον αποτρόπαιο γείτονα, έναν διανοούμενο. Ο Swede καλεί τον αδερφό του, τον κυνικό αδερφό του, και του λέει πως τίποτα δεν έχει απομείνει από τον κόσμο του. Ο αδερφός του απαντάει:

«Νομίζεις ότι ξέρεις τι είναι αυτή η χώρα; Δεν έχει ιδέα τι είναι αυτή χώρα... Αυτή η χώρα είναι τρομακτική. Φυσικά και τη βιάσαν. Τι είδους παρέες νομίζεις ότι είχε; Φυσικά κι εκεί έξω επρόκειτο να τη βιάσουν... Μπαίνει σ' αυτόν τον κόσμο, αυτόν τον παλαβιάρικο κόσμο εκεί έξω, με όλα αυτά που γίνονται εκεί έξω – τι περιμένεις;»

Προηγουμένως, στο ίδιο κεφάλαιο, ο Ροθ γράφει:

Ναι, στην ηλικία των σαρανταέξι, το 1973, σχεδόν στα τρία-τέταρτα της διαδρομής του αιώνα που χωρίς καμία έγνοια για τις ευγένειες της ταφής, διέσπειρε τα πτώματα ακρωτηριασμένων παιδιών και των ακρωτηριασμένων γονιών τους

παντού τριγύρω, ο Swede ανακάλυψε ότι βρισκόμαστε όλοι υπό την επήρεια μιας παραφροσύνης. Είναι απλώς θέμα χρόνου, ασπρουλιάρη. Όλοι εκεί είμαστε!

Είναι απλώς θέμα χρόνου, γράφει ο Ροθ. Βρισκόμαστε όλοι υπό την επήρεια μιας παραφροσύνης.

Τώρα αυτός ο χρόνος έφτασε, υποθέτω.

Κανείς δεν θα μπορούσε ποτέ να χωνέψει ότι η Αμερική –η σπουδαιότερη χώρα στον κόσμο με τη «σπουδαιότερη οικονομία που υπήρξε ποτέ»- θα μπορούσε να βρίσκεται στην κόψη ενός ακόμη εμφυλίου πολέμου. Σήμερα, μετά τους περισσότερους από εκατόν εβδομήντα χιλιάδες νεκρούς της μεγαλύτερης ανείπωτης σφαγής που διέπραξε το αμερικανικό σύστημα υγείας, μετά τη δολοφονία του Τζορτζ Φλόιντ και την έκρηξη των διαδηλώσεων με τη συνεχιζόμενη κλιμάκωση της αστυνομικής βίας, μετά τις προειδοποιήσεις του Τραμπ για την επικείμενη εκλογική απάτη των Δημοκρατικών, μετά το κάλεσμα στα όπλα που απηύθυνε στον λαό της Δεύτερης Τροπολογίας, μετά τις ουρές των ανθρώπων που αγόραζαν όπλα στις πρώτες μέρες της πανδημίας, μετά τον ένοπλο όχλο που διαδήλωνε ενάντια στο λόκνταουν, νομίζω πως ο εμφύλιος πόλεμος είναι η πιο πιθανή προοπτική γι' αυτή τη χώρα που αποτελεί τη θανατηφόρο ασθένεια του ανθρώπινου είδους.

Άνοια

Η τρέλα ενός φθινοπωρινού ψυχρού μετώπου που ερχόταν απ' το λιβάδι. Μπορούσες να το αισθανθείς: κάτι φριχτό επρόκειτο να συμβεί. Ο ήλιος χαμηλά στον ουρανό, ένα αμυδρό φως, ένα παγωμένο αστέρι. Ριπή τη ριπή του ανέμου, μια αναταραχή. Τα δέντρα ανήσυχα, η θερμοκρασία σε πτώση, το σύνολο της βόρειας πίστης των πραγμάτων να φτάνει σ' ένα τέλος.

Έτσι ανοίγουν οι Διορθώσεις, το μυθιστόρημα του 2001 του Τζόνναθαν Φράντζεν που σηματοδοτεί το πέρασμα στον νέο αιώνα-έναν αιώνα γοργής αποσύνθεσης, που ξεκινάει με την αποσύνθεση του ανθρώπινου μυαλού:

Ο Άλφρεντ δεν διέθετε το πρέπον νευρολογικό έρμα. Οι οργισμένες κραυγές του Άλφρεντ όταν ανακάλυπτε πράξεις ανταρταπόλεμου – μια σακούλα από το Nordstrom πεσμένη μέρα μεσημέρι στη σκάλα του υπογείου που παραλίγο να επιτάχυνε ένα κουτροβάλημα- ήταν οι κραυγές μιας κυβέρνησης ανήμπορης πλέον να κυβερνήσει.

Ο Άλφρεντ Λάμπερτ είναι ένα ηλικιωμένος πατέρας τριών παιδιών και σύζυγος της Ένιντ. Η οικογένεια Λάμπερτ είναι η πρωταγωνίστρια του μυθιστορήματος.

Πράγματι, οι Διορθώσεις αποτελούν μια καταγραφή της αποσύνθεσης του αμερικανικού εγκεφάλου, μέσα από την ιστορία ενός ζευγαριού ηλικιωμένων: η Ένιντ, μια γυναίκα στα πρόθυρα της κατάθλιψης που ανακαλύπτει τη μαγεία των ψυχοφαρμάκων, και ο Άλφρεντ που περιπλανιέται στα όρια του Αλτσχάιμερ.

Όχι μόνο εξαιτίας του νευροχημικού εκφυλισμού αλλά και εξαιτίας του μετασχηματισμού του διανοητικού περιβάλλοντος, η πραγματικότητα έχει γίνει ακατανόητη για έναν γέρικο εγκέφαλο:

Ένας μαύρος άντρας να κάνει στοματικό έρωτα σ' έναν λευκό, η κάμερα να στοχεύει πάνω απ' τον αριστερό γοφό εξήντα μοίρες πίσω απ' το πλήρες προφίλ, ένα μισοφέγγαρο υψηλών αξιών να καμπυλώνεται πάνω απ' τα οπίσθια, οι αρθρώσεις μαύρων δαχτύλων αμυδρά ορατές καθώς εξερευνούν στη σκοτεινή πλευρά αυτού του φεγγαριού. Κατέβασε αυτή τη φωτογραφία και την κοίταξε σε υψηλή ανάλυση. Ήταν 65 ετών και δεν είχε ξαναδεί ποτέ μια σκηνή σαν αυτή. Έφτιαχνε εικόνες για ολόκληρη της ζωή της και ποτέ δεν είχε εκτιμήσει το μυστήριό τους. Όλο αυτό το εμπόριο των bits και bytes, αυτές οι μονάδες και τα μηδενικά να ρέουν μέσω των σέρβερ σε κάποιο μεσοδυτικό πανεπιστήμιο. Τόση οφθαλμοφανής μετακίνηση δεδομένων που κατέληγε σ' ένα οφθαλμοφανές τίποτα. Ένας λαός κολλημένος σε οθόνες και περιοδικά.

Η κατάπληξη, η θλίψη κι ο παραλογισμός εξαπλώνονται παντού.

Υπήρχε όμως ακόμη μία πολύ σημαντική ερώτηση την οποία

ήθελε ακόμη να απαντήσει. Τα παιδιά του έρχονταν, ο Γκάρικ και η Ντενίζ, ίσως ακόμη και ο Τσιπ, ο πνευματικός του γιος. Ήταν πιθανό εάν ερχόταν ο Τσιπ, να μπορούσε να απαντήσει εκείνη την πολύ σημαντική ερώτηση. Κι η ερώτηση ήταν. Η ερώτηση ήταν.

Χρησιμοποιώ τη λέξη «άνοια» για να αναφερθώ σε μια συνθήκη ακραίας αποσύνδεσης ανάμεσα στην εγκεφαλική ροή και το περιβάλλον• συμβαίνει όταν ο εγκέφαλος χάνει την απαρτίωση του νευρικού συστήματος, η οποία είναι απαραίτητη ώστε να αναλύει με σταθερό τρόπο τόσο σημειωτικά, όσο και βιολογικά ερεθίσματα. Συνεπώς, η άνοια είναι μια ατομική κατάσταση η οποία μπορεί να αποδοθεί περιληπτικά ως μια μπερδεμένη κατάσταση ενός ηλικιωμένου μυαλού. Αλλά η επεκτεινόμενη παρουσία ηλικιωμένων ανθρώπων, εξαπλώνει αυτή την κατάσταση πολύ πέρα από το όριο μιας περιθωριακής παθολογίας. Πολλά σημάδια στην παρούσα συνθήκη της Αμερικής υποδεικνύουν μία πολιτική διάγνωση: ο αμερικανικός εγκέφαλος είναι αναντίστρεπτα σάπιος.

Αλλά πριν την πολιτική άνοια, υπάρχει η ψυχολογική άνοια. Και πριν γίνει ψυχολογική, είναι μια νευρολογική δυσλειτουργία.

Η σύγχρονη, ευρέως διαδεδομένη αντίληψη ενός αποκαλυπτικού βέρτιγκο δεν γεννιέται μόνο ως ένα ξεκαθάρισμα με τη μακρά ιστορία της φυλετικής βίας, της βιομηχανικής ρύπανσης και της οικονομικής υπερεκμετάλλευσης. Είναι, επίσης, το αποτέλεσμα μιας εκτεταμένης νευρολογικής κατάπτωσης και της ανικανότητας του αμερικανικού μυαλού να συμβιβαστεί με την άνοια και την ανημποριά.

Στην ταινία *Νεμπράσκα* του Αλεξάντερ Πέιν, ένας αστυνομικός ανακαλύπτει τον Γούντι Γκραντ να περπατά στη λεωφόρο. Τότε ο γιος του Γούντι, ο Ντέιβιντ, μαζεύει τον πατέρα του και μαθαίνει πως ο εκείνος επιθυμεί να πάει στο Λίνκολν της Νεμπράσκα για να εξαργυρώσει ένα λαχείο ενός εκατομμυρίου δολαρίων που πιστεύει ότι έχει κερδίσει. Όταν ο Ντέιβιντ

βλέπει το γράμμα που πληροφορεί για το έπαθλο, καταλαβαίνει αμέσως ότι πρόκειται για μια απάτη μέσω ταχυδρομείου, σχεδιασμένη να κάνει εύπιστους ανθρώπους να αγοράζουν συνδρομές σε περιοδικά. Ο Ντέιβιντ φέρνει τον πατέρα του στο σπίτι, όπου η μητέρα του, η Κέιτ, ενοχλείται όλο και περισσότερο με την επιμονή του Γούντι να θέλει να πάρει το χρηματικό έπαθλο.

Πρόκειται για μια συγκινητική ιστορία, την ιστορία ανθρώπων (κυρίως λευκών Αμερικανών) που ανατράφηκαν με ψεύτικες μυθολογίες και τράφηκαν με άθλιο φαγητό (και σε σωματικό και σε πνευματικό επίπεδο) και τώρα υπνοβατούν προς το βάλτο, πιστεύοντας ωστόσο ακόμη στην υπεροχή τους.

Αντιαμερικάνος Κιχώτης

Στο σουρεαλιστικό, μπαρόκ μυθιστόρημα *Κιχώτης*, ο Σαλμάν Ρούσντι αφηγείται την ιστορία ενός γεννημένου στην Ινδία συγγραφέα, που ζει στην Αμερική, δουλεύει για μια φαρμακευτική εταιρεία οπιοειδών (τους παραγωγούς του Oxycotin ειρήσθω εν παρόδω) και ερωτεύεται μια σταρ της τηλεόρασης, επίσης γεννημένη στην Ινδία. Ταξιδεύει από την Καλιφόρνια στη Νέα Υόρκη μαζί τον μυθοπλαστικό γιο του, τον Σάντσο Πάντσα, και έρχεται αντιμέτωπος με αναρίθμητες πράξεις ρατσιστικής απόρριψης και επιθετικότητας από τους αληθινούς, λευκούς Αμερικανούς οι οποίοι δεν γουστάρουν το καστανό δίδυμο.

«Θέλω να μιλήσουμε ο ένας στον άλλον σ' εκείνη τη γλώσσα, ειδικά δημόσια, για να αψηφήσουμε τα καθίκια που μας μισούν επειδή έχουμε άλλη γλώσσα.»

Αυτός είναι ο καλύτερος ορισμός των Αμερικανών: εκείνα τα καθίκια που μας μισούν επειδή έχουμε άλλη γλώσσα (κι επίσης, και πρέπει να ειπωθεί, επειδή μιλάμε καλύτερα αγγλικά από τους ίδιους).

Η άγνοια είναι το θεμέλιο της αμερικανικής ανωτερότητας. Δεν ξέρουν τίποτα για τον κόσμο, για τις αναρίθμητες και απείρως διαφορετικές χώρες του κόσμου, δεν μιλάνε καμία γλώσσα εκτός

από μία φτωχική εκδοχή των αγγλικών• δεν γνωρίζουν και προστατεύουν την άγνοιά τους σαν να 'ναι η πηγή της δύναμής τους. Κι έχουν κάποιον λόγο γι' αυτό, επειδή η άγνοια έχει γίνει η δύναμη αυτών που δεν θέλουν να αποσπάται η προσοχή τους προς την ομορφιά, το απρόβλεπτο, την πολυπλοκότητα, ούτως ώστε να μπορούν να επικεντρώνονται στο να κερδίζουν το μίζερο παιχνίδι του ανταγωνισμού, του κέρδους, της συσσώρευσης.

Αυτή υπήρξε η δύναμη του αμερικανικού λαού κατά τη διάρκεια των τελευταίων δύο αιώνων. Αλλά σήμερα;

Ας μην ξεχνάμε ότι υπάρχει κι άλλη μία πλευρά της αμερικανικής ισχύος, η οποία είναι αντίθετη της άγνοιας: η γνώση. Τα αμερικανικά πανεπιστήμια και άλλοι πολιτισμικοί οργανισμοί είναι τα μέρη όπου η γνώση αποθηκεύεται, επεξεργάζεται, μετασχηματίζεται, δημιουργείται. Από ποιον; Από ανθρώπους που έρχονται από την Ινδία, την Ιαπωνία, την Ιταλία, την Κίνα και πολλές άλλες χώρες. Η Σίλικον Βάλλεϊ δεν θα ήταν τίποτα χωρίς τον Σύριο Στηβ Τζομπς και τον Ινδό Ταμίλ Σουντάρ Πιχάι, αλλά και τους απειράριθμους μηχανικούς και σχεδιαστές που έρχονται απ' όλον τον κόσμο. Η βιομηχανία του κινηματογράφου δεν θα ήταν τίποτα χωρίς τους Ιταλούς και τους Εβραίους. Και πάει λέγοντας.

Η αμφίσημη σπουδαιότητα της Αμερικής έχει υπάρξει το αποτέλεσμα του γάμου μεταξύ της αγγλοσαξονικής αγριότητας (και άγνοιας) και της κοσμοπολίτικης περιέργειας.

Σήμερα, για πρώτη φορά στην ιστορία, το πάντρεμα αυτών των δύο πολιτισμικών συστατικών διαλύεται. Οι αντιδράσεις ενάντια στην παγκοσμιοποίηση θέλουν να εκδιώξουν, να απαγορεύσουν, να απορρίψουν, να χτίσουν τείχη, να διαγράψουν την πολλαπλότητα και να απομειώσουν την πολυπλοκότητα.

Ο πυρήνας αυτής της διαδικασίας αποσύνθεσης βρίσκεται στο εξής: στην κοινωνική μομφή που περικυκλώνει την εξυπνάδα, την ειρωνεία, τη συνειδητοποίηση και τη φαντασία.

Πάρα πολλά κι όχι αρκετά

Έπειτα διάβασα το βιβλίο (όχι όλο, για όνομα του Θεού) που η Μαίρη Τραμπ αφιέρωσε σ' ένα ψυχαναλυτικό πορτραίτο του θείου της. Το *Too Much and Never Enough: How My Family Created the World's Most Dangerous Man* είναι ένα χρήσιμο βιβλίο, γραμμένο με κάποια κατανόηση του ψυχαναλυτικού υποβάθρου της παρούσας καταστροφικής συνθήκης. Η συγγραφέας δεν είναι μόνο μια επαγγελματίας ψυχολόγος αλλά, επίσης, η ανιψιά αυτού του απαίσιου άντρα, ο οποίος είναι επίσης ένας φουκαράς του οποίου η ζωή είναι άθλια, όπως συμβαίνει συχνά με ανθρώπους οι οποίοι είναι αναγκασμένοι να υπερασπίζονται μια αυτοεικόνα βαθιά ψεύτικη.

Σύμφωνα με τη Μαίρη Τραμπ, ο πατέρας του Τραμπ, ο Φρεντ, ήταν ένας υψηλού βαθμού λειτουργικός κοινωνιοπαθής. Αφότου περιέγραψε τη φιλοσοφία που μετέδωσε ο πατέρας στον γιο, η Μαίρη σχολιάζει: «Τα θεμελιώδη πιστεύω του Φρεντ σχετικά με το πώς λειτουργεί ο κόσμος -πως στη ζωή μπορεί να υπάρχει μόνο ένας νικητής κι όλοι οι άλλοι είναι αποτυχημένοι (μια ιδέα που ουσιαστικά αποκλείει την ικανότητα να μοιράζεσαι) και πως η καλοσύνη συνιστά αδυναμία- είναι ξεκάθαρα.»

Έπειτα, η Μαίρη αφηγείται ορισμένα οικογενειακά ανέκδοτα. Αφού του πέταξαν ένα μπολ με λιωμένες πατάτες στο κεφάλι, ο Ντόναλντ Τραμπ αισθάνεται ταπεινωμένος:

Όλοι γέλασαν, δεν μπορούσαν να σταματήσουν να γελάνε. Και γελούσαν εις βάρος του Ντόναλντ. Ήταν η πρώτη φορά που ο Ντόναλντ γελοιοποιούνταν από κάποιον που ακόμα και τότε θεωρούσε κατώτερό του. Δεν είχε αντιληφθεί πως η γελοιοποίηση ήταν ένα όπλο που σε μια μάχη θα μπορούσε να βρίσκεται στα χέρια μόνο ενός προσώπου. Το ότι ο Φρέντι, απ' όλους τους ανθρώπους, μπορούσε να τον παρασύρει σ' έναν κόσμο όπου η γελοιοποίηση μπορούσε να συμβεί εις βάρος του το έκανε πολύ χειρότερο. Από τότε και στο εξής, δεν θα επέτρεπε στον εαυτό του να ξαναγιώσει αυτό το συναίσθημα. Από τότε και στο εξής, αυτός θα κατείχε αυτό το όπλο, δεν

θα βρισκόταν ποτέ στην κοφτερή πλευρά του.

Κατά την άποψη της Μαίρη, ο Ντόναλντ έχει ένα διπλό πρόβλημα: είχε υπερβολικά πολλά, αλλά όχι αρκετά. Υπερβολικά μεγάλο εγώ, ένα πικρόχολο εγώ, θρεμμένο από έναν πατέρα ανίκανο να προσφέρει στοργή. Κι όχι αρκετή αγάπη, διότι η μητέρα του ήταν άρρωστη, απύσα και ψυχολογικά εξαρτημένη από τον κοινωνιοπαθή.

Μοιάζει με μια καλή εισαγωγή στην ψυχογένεση του προέδρου των ΗΠΑ. Αλλά, επίσης, υποθέτω, είναι μια καλή εισαγωγή στην ψυχογένεση των Αμερικανών λευκών αντρών και της Αμερικής της ίδιας: στην ψυχογένεση της αμερικανικής αβύσσου.

[1] (ΣτΜ.) Η Δεύτερη Τροπολογία του αμερικανικού Συντάγματος υιοθετήθηκε το 1791 και ρυθμίζει το δικαίωμα της οπλοκατοχής και της συγκρότησης πολιτοφυλακών.

[2] (ΣτΜ) Το φιλοτραμπικό *Zero Hedge* είναι από τα πιο δημοφιλή οικονομικά μπλογκ στις ΗΠΑ.

[3] (ΣτΜ) Κριταρχία (kritarchy) καλείται η εξουσία των δικαστών στο Τανάκ, την εβραϊκή Βίβλο. Χρησιμοποιείται σκωπτικά για να υποδηλώσει ένα δικαστικό κράτος.

[4] (ΣτΜ) Ο όρος blob, εκ του (άμορφη) μάζα, χρησιμοποιήθηκε αρχικά από τον σύμβουλο του Μπαράκ Ομπάμα, Ben Rhodes, για να περιγράψει το, σχετιζόμενο με την εξωτερική πολιτική, βαθύ αμερικανικό κράτος. Έκτοτε χρησιμοποιείται και ευρύτερα για να χαρακτηρίσει το γραφειοκρατικό «κατεστημένο» της Ουάσινγκτον ή των δυνάμεων της παγκοσμιοποίησης.

[5] (ΣτΜ) LARP (live action role-playing game), δηλαδή ένα ζωντανό παιχνίδι ρόλων στο οποίο οι συμμετέχοντες απεικονίζουν φυσικά τους χαρακτήρες τους κι επιδιώκουν την επικράτηση.

[6] (ΣτΜ) MSM (mainstream media), όρος που χρησιμοποιείται ευρέως από τους οπαδούς του Τραμπ.

[7] (ΣτΜ) Πρόκειται για εθνικιστική, ρατσιστική θεωρία συνωμοσίας σύμφωνα με την οποία ο λευκός ευρωπαϊκός πληθυσμός θα αντικατασταθεί από μη-Ευρωπαίους με τη βοήθεια συγκεκριμένων σκοτεινών ελίτ. (Σχετικά) δημοφιλής στη Γαλλία και στις ΗΠΑ.

[8] (ΣτΜ) Αναφέρεται στην υπό διερεύνηση ρωσική εμπλοκή στις αμερικανικές εκλογές του 2016 εις βάρος της Χίλαρι Κλίντον.

[9] (ΣτΜ) Η προσπάθεια του Τραμπ να επηρεάσει τον ηγέτη της Ουκρανίας ώστε (ο τελευταίος) να δημιουργήσει μια αρνητική αφήγηση εις βάρος του υποψηφίου των Δημοκρατικών, Τζο Μπάιντεν.

Το Κράτος δίκωξε την Χ.Α., ο Αντιφασισμός την καταδίκασε

του Νίκου Μαρκετάκη

Κάνει τρομερή -και μάλιστα αλγεινή- εντύπωση ότι τόσο πολλοί άνθρωποι από τη μπάντα του αντιφασισμού δεν εννοούν ότι και μόνο η καταδίκη της ηγεσίας της Χρυσής Αυγής ως εγκληματικής οργάνωσης είναι από μόνη της μια κοσμογονία. Αποδεικνύουν ότι δεν έχουν επίγνωση σε τι τόπο ζουν, ποιος και πόσο πραγματικά κάνει κουμάντο.

Παρά την ορθή πλην αυτονόητη επιφύλαξή τους σχετικά με το ποιόν της αστικής δικαιοσύνης προ της ιστορικής αυτής απόφασης, η αδυναμία τους να εκτιμήσουν πόσο σπουδαία είναι αυτή για εμάς και το ρίξιμο στην ψιλικατζίδικη ποινολογία αμέσως μετά την ανακοίνωσή της, καθιστούν τη στάση τους μια ιδιοσυγκρασιακή κλάψα και όχι μια πραγματιστική οπτική. Κατ' αρχήν, όλος ο κόσμος της πολιτικής από τα κάτω γνωρίζει -

βιωματικά κιόλας- τι εστί αστική δικαιοσύνη, και συνιστούσε ούτως ή άλλως αριστερίστικη κουτοπονηριά ο ισχυρισμός ορισμένων ότι γνωρίζουν κάτι παραπάνω επειδή επιφυλάσσονται πιο φωναχτά από τους υπόλοιπους. Το ότι συνεχίζουν και κλαψουρίζουν μετά από την απόφαση της Τετάρτης, δηλώνει μονάχα το μικροαστικό ντεφετισμό τους κι όχι μια ανεπτυγμένη συνείδηση του πώς λειτουργεί το σύστημα.

Τι, λοιπόν, πραγματικά συνέβη και γιατί αυτό είναι κάτι μοναδικό; Τμήμα (όπως λέμε division) του βαθέος κράτους (Δικαιοσύνη) δίωξε ένα άλλο τμήμα του (Χ.Α.) για λογαριασμό ενός άλλου (Ακροδεξιά). Όμως η καταδίκη αυτή, ύστερα από χρόνια που οργανωτικά η ΧΑ είναι πλέον επί της ουσίας παρελθόν, συνιστά μια Παιδοκτονία, η οποία θα πρέπει να πιστωθεί στον κόσμο του Αντιφασισμού. Αυτά τα πράγματα δεν γίνονται σε μιλιταριστικά κράτη όπως η Ελλάδα, η οποία έχει δομηθεί θεσμικά για να εξασφαλιστεί το αδιατάραχτο γκουβέρνο των νικητών ενός εμφυλίου, μάλιστα με νωπό ακόμα για το βαθύ κράτος το 2008 και το 2011.

Η καταδίκη της ηγεσίας της ΧΑ ως εγκληματικής οργάνωσης είναι από αυτά που δεν γίνονται, και δεν έχει πλέον την παραμικρή σημασία αν αυτό μεταφραστεί σε μεγάλες ή μικρές ποινές φυλάκισης. Είναι σαν να λέμε ότι ένα πρωί το ελληνικό κράτος καταργεί τις διατάξεις της ιθαγένειας που διέπονται από το δίκαιο του αίματος ή τα βρίσκει με την Τουρκία στο Αιγαίο ή χωρίζεται από την Εκκλησία. (Το πιάσατε το υπονοούμενο, έτσι; Αυτά που πρόχειρα παρατίθενται ως παράδειγμα του τι δεν μπορεί να γίνει στην Ελλάδα διότι αφορούν την καρδιά της αναπαραγωγής του βαθέος κράτους, είναι όλως τυχαίως αυτά που η αριστερή διακυβέρνηση δεν έκανε κι ως θεωρούνταν πρώτης προτεραιότητας απαιτούμενες μεταρρυθμίσεις από τους αριστερούς ψηφοφόρους της).

Εδώ κάπου οφείλουμε μια παραδοχή. Τι προηγήθηκε της καταδίκης των Ναζί; Η δίωξή τους από το βαθύ κράτος. Και τί όμως προηγήθηκε αυτής; Το ότι η εκλογική τους εκτίναξη απεκάλυψε πως επρόκειτο όντως για ναζί. Όχι σε μας προφανώς, αλλά στους

υπόλοιπους του βαθέος κράτους. Και τι σημαίνει Ναζί; Σημαίνει ότι στο 6% δέρνουν τους εκπρόσωπους της κυβέρνησης στο χουντομνημόσυνο του Μελιγαλά -όπου για πρώτη φορά επί Σαμαρά στάλθηκαν τέτοιοι, με τιμές και ταρατατζούμ- και ότι τραμπουκίζουν μεγαλοϋπουργό του Σαμαρά εντός του κοινοβουλίου (τον Δένδια). Σημαίνει ότι στο 12% θα δέρνουν τον ίδιο τον Σαμαρά μέσα στη βουλή. Και ότι ως αξιωματική αντιπολίτευση θα ελέγχουν πλήρως την Αστυνομία και μερικώς τον Στρατό. Και μετά... τέλος. Τέρμα τα δίφραγκα. Εμείς στη Σουηδία, στη Μακρόνησο και στο χώμα, και οι Σαμαράδες και οι Δένδιες σε κατ' οίκον περιορισμό.

Αυτό έφερε τη δίωξή τους, και η δολοφονία Φύσσα ήταν η αφορμή. Η δίωξή τους έφερε τη διάλυση ουσιαστικά της ΧΑ. Η καταδίκη τους όμως ήταν δική μας δουλειά. Γενικώς μιλώντας, διότι προφανώς κάποιοι/ες μόχθησαν ιδιαιτέρως για να καταλήξουμε σε αυτήν, έξω στους δρόμους και μέσα στο δικαστήριο. Δεν ήθελε κανείς Σαμαράς ή δικαστής να προχωρήσει στην καταδίκη, πόσο μάλλον υπό την ασφυκτική πίεση τη δική μας. Αυτό είναι και το λεπτό σημείο.

Για αυτό το λόγο ήταν τεράστιας ιστορικής σημασίας το πλήθος των δεκάδων χιλιάδων έξω από τα δικαστήρια εκείνη την ημέρα. Η σημασία του έγκειται στην πρόσληψη της απόφασης. Ο εθνικός κορμός είχε αποδεχτεί την αναγκαιότητα της Παιδοκτονίας, αλλά η μεγαλειώδης παρουσία μας εκεί χάλασε τη σούπα. Είναι άλλο να καταδικαστούν οι Ναζί επειδή το θέλει ο Σαμαράς, και άλλο επειδή το απαιτεί ο «εχθρός λαός», ήτοι ο εσωτερικός εχθρός. Από αυτό πηγάζει η κεκαλυμμένη λύσσα των Πορτοσάλτηδων στα κανάλια. Θυμηθείτε την αφόρητη δυσφορία τους για το πλήθος έξω από το δικαστήριο, τις απεγνωσμένες τους εκκλήσεις περί μη πολιτικοποίησης μιας ποινικής κατά τ' άλλα δίκης.

Η πρόσληψη τελικά της απόφασης περί εγκληματικής οργάνωσης είναι το μεγάλο επίδικο, πολύ μεγαλύτερο κι από το πού θα κάτσει η μπίλια όσον αφορά τις ποινές. Το βαθύ κράτος (βλ. ο εγχώριος μιλιταρισμός) προσπαθεί να εμφανιστεί είτε ως Κράτος Δικαίου (Ελληνική Δικαιοσύνη) είτε ως Τείχος της Δημοκρατίας

(το Πολιτικό Σύστημα, γενικώς) που βάζει τα πράγματα στη θέση τους: οι Εγκληματίες στη Φυλακή. Ο κόσμος της αντίστασης και του αγώνα οφείλει να προσλάβει και να επικοινωνήσει το ότι στον συνεχή του πόλεμο ενάντια στον εκφασισμό, μία μάχη ήταν να μπουν οι Ναζί στη Φυλακή, όχι οι εγκληματίες γενικώς και αορίστως. Και η μάχη αυτή κερδήθηκε, ανεξαρτήτως ποινών. Σας κερδίσαμε -ναι- και τώρα πάμε γι' άλλα, ο πόλεμος συνεχίζεται αφού.

ΥΓ.1: Άλλωστε δεν μας συμφέρει η ποινολογία. Κάθε τι που θα μπορούσε να αλλάξει επί το αυστηρότερο στον Ποινικό Κώδικα έτσι ώστε να καταλογιστούν βαρύτερες ποινές στους ήδη ενόχους χρυσαυγίτες, θα επιβαρύνει και άλλους, ποινικούς και πολιτικούς κρατούμενους ή υπόδικους. Δεν είναι δουλειά μας αυτή. Εμείς θέλουμε τους Ναζί στη φυλακή επειδή είναι Ναζί, και αυτό είναι πολιτική στάση όχι δικαϊκή.

ΥΓ.2: Παρεμπιπτόντως, πού είναι ο Μητσοτάκης; Προσέξατε ότι αυτές τις μέρες ο Μητσοτάκης δεν υπήρχε ως πρωθυπουργός, ούτε καν ως φάμπιουλους αστήρ που διακοπάρει μετά της ακόμα πιο φάμπιουλους συζύγου του; Δεν υπήρχε διότι μαινόταν μια κεντρικότατη μάχη, η πρόσληψη της καταδίκης, και κατά την οποία ο αρχηγός του ενός στρατοπέδου δεν ήταν ο Μητσοτάκης, αλλά ο Σαμαράς. Εδώ βέβαια μπορούμε και να γελάσουμε λιγάκι που το βαθύ κράτος έχει για μπροστινό του μια τέτοια φαιδρή προσωπικότητα, όταν κάποτε είχε βασιλείς, Παπάγους και εθνάρχες τύπου Καραμανλή. Πάντως για αυτό και μιλάμε τόσο πολύ για τον Σαμαρά. Αυτόν έχουνε για αρχηγό οι μιλιταριστές που ελέγχουν Ένοπλες Δυνάμεις, Αστυνομία, Δικαιοσύνη, Διπλωματικό Σώμα και Εκκλησία• τον σκληρό πυρήνα του Κράτους, το Βαθύ Κράτος. Και αυτό είναι που ηττήθηκε με την συγκέντρωση των 60.000 αντιφασιστών εκείνο το πρωινό έξω από το δικαστήριο που καταδίκασε τους Ναζί.

Είμαστε το Τείχος της Ελευθερίας

του Αντώνη Μπρούμα

Όταν οι κρατικές πολιτικές ύψωναν τις διακρίσεις μεταξύ ντόπιων και μεταναστών, για να ρίξουν τα μεροκάματα στις Μανωλάδες της χώρας. Όταν ο Τύπος υποδαύλιζε καθημερινά τον ρατσισμό εναντίον των μεταναστών. Όταν οι πολιτικοί των κομμάτων εξουσίας χάιδευαν κάθε ποταπό ένστικτο για λόγους ψηφοθηρίας. Όταν τα τοπικά ΑΤ της ΕΛΑΣ έδιναν ασυλία στην χρυσή αυγή, για να πάρει το πάνω χέρι στον Άγιο Παντελεήμονα και αλλού. Όταν οι μηχανοκίνητες μονάδες της ΕΛΑΣ λειτουργούσαν ως εμπροσθοφυλακή των ταγμάτων εφόδου του ναζισμού. Όταν οι βαλκάνιοι ολιγάρχες αλλά και κάθε τοπικός «επιχειρηματίας» του είδους, που ευδοκιμεί στη χώρα, έβαζε το χέρι στην τσέπη για να τροφοδοτήσει τον στρατό των ναζί με το αζημίωτο για τις «δουλειές» τους. Όταν τα κανάλια αναζητούσαν την «σοβαρή χρυσή αυγή». Όταν η δικαιοσύνη εθελοτυφλούσε στην κάθοδο στον Άδη, την ώρα που τα πογκρόμ στους δρόμους, τα βασανιστήρια στη ΓΑΔΑ και οι δολοφονίες έδιναν και έπαιρναν. Όταν το ευνομούμενο πολιτικό σύστημα διακινούσε λάθρα φάτσα μόστρα χωρίς καμία ντροπή τον βόρβορο της θεωρίας των δύο άκρων. Όταν οι φιλελεύθεροι διανοητές καταδίκάζαν με κάθε δόλια πρόθεση την βία από όπου και αν προερχόταν. Όταν υπήρχαν ανοιχτοί και καταγεγραμμένοι δίαυλοι των ναζί με το μέγαρο μαξίμου.

Ήμασταν εκεί, για να σας χαλάμε τα σχέδια. Κάθε μέρα, ώρα, στιγμή. Σε κάθε πόλη, χωριό, παραλία, βουνό της χώρας. Στον καθημερινό πόλεμο στον δρόμο. Στην επαναοικειοποίηση των δημόσιων χώρων μας από το μίσος, που απλωνόταν. Στο κλείσιμο ενός προς ένα των γραφείων της χρυσής αυγής σε όλη τη χώρα. Στο ξεσκέπασμα κάθε υπόγειας διαδρομής σας, που επώαζε το αυγό του φιδιού. Στις κουβέντες στα καφενεία, στις στάσεις λεωφορείων, στη δουλειά. Σε κάθε απλή ανώνυμη πράξη που

αντιτίθονταν στο ρεύμα της φασιστικοποίησης, που επιβαλλόταν από τα πάνω. Στις πλατείες της άμεσης δημοκρατίας. Στο πανκοινωνικό κύμα αλληλεγγύης στους πρόσφυγες. Στη δίκη της χρυσής αυγής.

Υψώσαμε τείχος ελευθερίας στα δύσκολα. Είχε κόστος να αναμετράσαι ταυτόχρονα με το βαθύ κράτος, την βαλκανική αρπακτική ολιγαρχία της χώρας και τα ένοπλα τάγματα εφόδου του ναζισμού. Το πληρώσαμε με σπασμένα πόδια, χέρια, κεφάλια από τους θύλακες του ναζισμού στην ΕΛΑΣ, όταν τα πογκρόμ αντιμετωπίζονταν στους δρόμους. Με βασανιστήρια στη ΓΑΔΑ, όταν όπου δεν έφτανε το μαχαίρι του φασίστα υπήρχε το γκλομπ του μπάτσου. Με πολυετείς δικαστικούς αγώνες, όπου ήταν κατηγορος ο ναζισμός και κατηγορούμενη η ελευθερία και η αλληλεγγύη. Με δικούς μας ανθρώπους που λύγισαν υπό το βάρος του διπλού χτυπήματος από τους ένστολους και μη χρυσαυγίτες. Δεν είναι όμως ίδιοι οι κόσμοι μας. Κάθε χτύπημα φασίστα σε άνθρωπο ήταν για εμάς μια προσωπική ήττα, που μας βαραίνει όλη μας τη ζωή. Κάθε χτύπημά σας σε έναν από εμάς ήταν μία αφορμή δημόσιου πανηγυρισμού στα μίντια σε έναν οχετό σπίλωσής μας ως δήθεν άκρου που συγκλίνει με τους ναζί. Κάθε φορά όμως που λιώνατε έναν από εμάς από το ξύλο, τα δικαστήρια και τον δημόσιο κανιβαλισμό, φύτερναν χίλιοι. Με βαθιά συνείδηση ότι αν πάρει το πάνω χέρι ο φασισμός, κανείς δεν θα αναπνέει πια ελεύθερος, απλώσαμε το αντιφασιστικό κίνημα σε όλα τα μήκη και τα πλάτη της χώρας.

Δεν είστε κανένα τείχος καμίας δημοκρατίας. Μην μας μοστράρετε τα μικροπολιτικά ξεκαθαρίσματα λογαριασμών στη πολιτική σας πολυκατοικία ως θέσεις αρχών. Είστε το άγος ενός κοινοβουλευτισμού, που ασθμαίνει ακόμη εδώ και 40 χρόνια μεταπολίτευσης. Είστε το βάρος για την κοινωνία μας, που την εμποδίζει να ορθοποδίσει και να προχωρήσει μπροστά. Έχετε ξεσηκώσει τα χειρότερα διεθνή παραδείγματα ολίσθησης στον ολοκληρωτισμό και τα εισάγετε με χονδροειδή τρόπο για τον γηγενή πληθυσμό. Αντίθετα, εμείς είμαστε κάθε κοινωνική κατάκτηση από την αντιπροσωπευτική δημοκρατία σας. Δεν είμαστε

ήρωες, δεν είμαστε διαφορετικοί, ούτε έχουμε διαχωρισμούς ανάμεσά μας. Είμαστε κάθε χειρονομία ανθρωπιάς και ζεστασιάς χωρίς διαχωρισμούς και μίσση. Είμαστε κάθε λέξη και κάθε πράξη κόντρα στο ρεύμα του εκφασισμού. Γινόμαστε το πρόσωπο του καθενός που σηκώνει κεφάλι. Είμαστε εκατοντάδες χιλιάδες, που επαγρυπνούμε για την ελευθερία μας, και θα κερδίσουμε κάθε ψυχή και κάθε καρδιά για να ξημερώσει ένας κόσμος καλύτερος από τον σημερινό κόσμο της αγριότητας, που μας επιφυλάξατε. Και αυτό γιατί τον καλύτερο αυτόν κόσμο ήδη τον ζούμε στις καθημερινές συντροφικές μας σχέσεις.

Για κάθε ρανίδα και σπιθαμή του δικού μας κόσμου λοιπόν. Για κάθε μετανάστη και πρόσφυγα, που υφίσταται τις συνέπειες. Για τον Πάυλο, που μας βρήκαν μπόσικους και μας τον πήρανε. Για τον Πέτρο, που «έσπασε» και τον χάσαμε. Για τη Μάγδα Φύσσα, που της χρωστάμε τα πάντα. Για όλους τους λόγους του κόσμου (μας). Ούτε βήμα πίσω. Και τώρα και πάντα.

Θα είμαστε στον αγώνα για να μην περάσει ο φασισμός.

ΤΙΝΑΞΤΕ ΤΗΝ ΤΡΑΠΕΖΑ ΣΤΟΝ ΑΕΡΑ

ΤΙΝΑΞΤΕ ΤΗΝ ΤΡΑΠΕΖΑ ΣΤΟΝ ΑΕΡΑ

του **JÉRÉMY DÉSIK-WEBER**

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ

δημοσιεύτηκε στο *lundimatin* #256 στις 28 Σεπτέμβρη 2020.

Ο Τζερεμυ Ντεζιρ-Βεμπερ με αυτό του το βιβλίο αναφέρεται με απλό λόγο στις εσωτερικές ίντριγκες των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και προχωράει ακόμα περισσότερο δημοσιοποιώντας έναν τεράστιο αριθμό εσωτερικών εγγράφων του Τραπεζικού Ομίλου του Χονγκ Κόνγκ και της Σανγκάης. Μετέχοντας στο κίνημα των Κίτρινων Γιλέκων ριζοσπαστικοποιήθηκε και οξύνθηκε η οικολογική του συνειδητοποίηση. Εδώ παρουσιάζουμε μία αναδημοσίευση μίας παρουσίασης του βιβλίου του με στόχο να ανοίξουμε ένα κύκλο στοχασμού τόσο γύρω από το αδιέξοδο της απόπειρας να ελεγχθούν οι παγκόσμιοι τραπεζικοί όμιλοι όσο και γύρω από την οικολογική καταστροφή και τη μόνη διέξοδο που ανοίγεται για την κοινωνία που δεν είναι άλλη από τη ριζική και απόλυτη σύγκρουση με τις πρακτικές και λογικές των σύγχρονων παγκόσμιων ελίτ. Η τελική Μάχη μάλλον βρίσκεται πίσω από την “επόμενη γωνία “ . ΣτΜ.

Μετά από δέκα χρόνια που πέρασε ξεκινώντας από τα διάσημα Πανεπιστήμια Οικονομικών και μετά διαχειριζόμενος συναλλαγές υψηλού επιπέδου, ο Jérémy Désir-Weber παραιτήθηκε με πάταγο από τη διοικητική του θέση στο τμήμα εποπτείας και αξιολόγησης των κινδύνων της αγοράς, στα παγκόσμια κεντρικά γραφεία της HSBC, στην καρδιά του Σιτυ του Λονδίνου (City of LONDON). Παραθέτει τη μαρτυρία του για να περιγράψει τη «γένεση μιας εξέγερσης», τη διαδρομή, τη σταδιακή συνειδητοποίησή, ιδιαίτερα σε ότι αφορά στην οικολογία, στις μέρες μας «πού ακόμα και η απόπειρα να αρνηθούμε να επιλέξουμε αποτελεί μία επιλογή». Πλέον αρνείται να συνεισφέρει σε αυτό που οι Riesel και Semprun αποκαλούν διαχείριση καταστροφών και διαρκή υποταγή ».

Μόλις είχε γίνει 15 ετών, τον Σεπτέμβριο του 2008, όταν οι Λίμαν Μπροδερς (Lehman Brothers) χρεοκόπησαν. Οι φιλίες του προκαλούν «αυτή την παραδειγματική κριτική που λείπει τόσο» από τους συμμαθητές του στο σχολείο και στο Πανεπιστήμιο (Μαθηματικά) όπου εκπαιδεύονται οι «μελλοντικές επιστημονικές ελίτ της χώρας των οποίων η πολιτική συνείδηση μοιάζει σοβαρά ατροφική». Μάλιστα φτάνει στο σημείο να σχεδιάζει τη διείσδυση στο χρηματοδοτικό τομέα για να προκαλέσει μια αλλαγή από τα μέσα, να τον βελτιώσει και να τον εξανθρωπίσει. Μετά το γυμνάσιο Massena στη Νίκαια, εντάχθηκε στο École des Mines de Saint-Etienne, έπειτα στο Imperial College στο Λονδίνο, με μια πρώτη πρακτική άσκηση στο Τμήμα Κινδύνων της Αγοράς στην τράπεζα Crédit Mutuel, και στη συνέχεια ένα δεύτερο στην ευρωπαϊκή θυγατρική της Tudor Investment Corporation. Συνέχισε με Μεταπτυχιακό στις Πιθανότητες και την Οικονομία και προσελήφθη σε θέση ποσοτικού αναλυτή που επιβλέπει αλγοριθμικά μοντέλα συναλλαγών στα κεντρικά γραφεία της HSBC στο Λονδίνο στο Canary Wharf.

Η προσωπική του ιστορία καταγράφεται με μία σειρά αναλύσεων, τεχνικών μεν αλλά απόλυτα κατανοητών, της ελληνικής κρίσης, του σκάνδαλου του δανεισμού υψηλού ρίσκου, της υπόθεσης Kerviel, των SwissLeaks που φώτισαν τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας από Σαουδάραβες πελάτες της HSBC, επίσης του σκανδάλου των Πάναμα Πεϊπερς (Panama Papers) με την αποκάλυψη 11,5 εκατομμυρίων εμπιστευτικών εγγράφων... Οι εξηγήσεις που δίνει ο ίδιος είναι συχνά συντριπτικές και δικαιολογούν επαρκώς την εξέγερσή του. Τα χρήματα του Σίτυ χρηματοδότησαν την αποικιακή επέκταση του Ηνωμένου Βασιλείου, τους πολέμους του εναντίον του Ναπολέοντα και τη βιομηχανική του επανάσταση. Τα παλαιά «κομφετί» (ΣτΜ.εορταστικά

διακοσμητικά) της Αυτοκρατορίας (Μπαχάμες, Γιβραλτάρ, Τζέρσεϋ και Γκέρνσεϊ, Βρετανικές Παρθένοι Νήσοι και Καϊμάν) έχουν γίνει φορολογικοί παράδεισοι, οι οποίοι ασκούν τη φοροδιαφυγή και την απάτη σε βιομηχανικά επίπεδα, χάρη σε μια μεγάλη «εφησυχασμένη τύφλωση» " Ένας νόμος για τον «διαχωρισμό και τη ρύθμιση των τραπεζικών δραστηριοτήτων» υιοθετήθηκε στη Γαλλία το 2013, ο οποίος όμως δεν είναι δεσμευτικός, επειδή μάλιστα ένα σημαντικό μέρος των εκτελεστικών του διατάξεων δεν έχει ακόμη δημοσιευθεί.

Ο Τραπεζικός Όμιλος του Χονγκ Κονγκ και της Σαγκάης (HSBC) γεννήθηκε πριν από 150 χρόνια, όταν οι Άγγλοι έποικοι επέλεξαν το λιμάνι του Χονγκ Κονγκ ως βάση για να κατακτήσουν την κινεζική αγορά. Μπήκαν στο εμπόριο οπίου, ξεκινώντας έναν πόλεμο τον οποίο κέρδισαν οι Βρετανοί, αποκτώντας την κατοχή της πόλης για 99 χρόνια. Η τράπεζα δημιουργήθηκε από εμπόρους που εμπλέκονται στο εμπόριο ναρκωτικών. Θα έπρεπε να είχε κλείσει το 2012, μετά από αποκαλύψεις σχετικά με τη συμμετοχή του στη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομα κολομβιανά καρτέλ, αλλά ξεπέρασε το πρόβλημα με ένα πρόστιμο 2 δισεκατομμυρίων δολαρίων, που ισοδυναμεί με τα κέρδη ενός μήνα, εγκαινιάζοντας την εποχή των εταιρειών που είναι "πολύ μεγάλες για τη φυλακή" (πολύ μεγάλες για να φυλακιστούν), δηλαδή βρίσκονται πάνω και πέρα από τους νόμους. Έχοντας 3 τρισεκατομμύρια δολάρια να διαχειριστεί, θα ήταν η πέμπτη μεγαλύτερη οικονομία στον κόσμο εάν ήταν χώρα. Το 1997, όταν η Μεγάλη Βρετανία επέστρεψε τη διοίκηση του Χονγκ Κονγκ στην Κίνα, η τράπεζα μετέφερε τα κεντρικά της γραφεία στο Λονδίνο, αλλά αποφάσισε να παίξει και στα δύο ταμπλό, διατηρώντας την έδρα της στην Ασία.

Ο Jérémy Désir-Weber αναφέρει λεπτομερώς τα όρια των

ελέγχων που εφαρμόζονται στις συναλλαγές υψηλής συχνότητας. Χρειάζονται είκοσι σελίδες περιγραφών για έναν ερευνητή AMF (“ο αστυνομικός του χρηματιστηρίου”) για να περιγράψει 20 χιλιοστά του δευτερολέπτου συναλλαγών και το υπολογιστικό φύλλο του Excel περιορίζεται σε ένα εκατομμύριο γραμμές, ενώ πρέπει να διαχειριστεί ένα δισεκατομμύριο και μισό παραγγελιών. Ο ελβετικός νόμος περιορίζει τα πρόστιμα για ξέπλυμα βρώμικου χρήματος σε 5 εκατομμύρια ελβετικά φράγκα. «Οι αρχές αναθέτουν στις τράπεζες την εξουσία να ελέγχουν μόνες τους τον εαυτό τους. “Κατά την ένταξή του στην HSBC, του αναθέτουν ειδικά” να προσέχει οποιαδήποτε ύποπτη συμπεριφορά ενός πιθανού καταγγέλλοντος! Επιφορτισμένος με τον έλεγχο ενός αλγορίθμου πριν φτάσει στην αγορά, αναφέρει έναν σημαντικό αριθμό σοβαρών προβλημάτων, ένα τόσο χαμηλό αποτέλεσμα πρόβλεψης που η ρίψη ενός νομίσματος στον αέρα θα ήταν ασφαλέστερη και αρνείται να δώσει μια ευνοϊκή συμφωνία. Ωστόσο, η ιεραρχία θα τον αναγκάσει να αλλάξει την έκθεσή του και να δηλώσει ότι ο αλγόριθμος πρέπει να βρίσκεται σε πραγματικές συνθήκες για να βελτιωθεί. Εν ολίγοις, οι τράπεζες είναι πολύ μεγάλες για να ελεγχθούν.

Η διαπίστωση της ανικανότητας του εμπρός στην αδράνεια και την ατιμωρησία, έρχεται χρονικά παράλληλα όταν ξεκινά η εξέγερση των κίτρινων γιλέκων στα τέλη του 2018 που αρχικά κινητοποιήθηκαν ενάντια ενός φόρου για το διοξείδιο του άνθρακα που θα αποδειχθεί ότι έχει σχεδιαστεί για να αντισταθμίσει τη μείωση των εργοδοτικών συνεισφορών και την εκστρατεία της Greta Thunberg. Έπειτα με τις ενέργειες του κινήματος της Εξέγερσης κατά της Εξαφάνισης (ΣτΜ. Extinction Rebellion κίνημα ενάντια στην υπερθέρμανση του πλανήτη) τον Απρίλιο του 2019,

το οποίο θα τροφοδοτήσει την οικολογική του συνείδηση. Συμμετέχοντας, με την συντρόφισσα του, στον αποκλεισμό της πλατείας του Κοινοβουλίου, άκουσε για πρώτη φορά για την IPCC (ΣτΜ. ειδική αναφορά που υπογράφηκε από 195 κυβερνήσεις με προτάσεις για τη μείωση της υπερθέρμανσης) και ανακάλυψε για πρώτη φορά τη σοβαρότητα της κατάστασης. Στρατεύεται και συμμετέχει σε συλλόγους που επιθυμούσαν να «εκμεταλλευτούν τη δύναμη των δεδομένων στην υπηρεσία της ανθρωπότητας», και στη συνέχεια αποφάσισε να “ξεκοκκαλίσει” όλα τα έγγραφα που διατίθενται στην HSBC σχετικά με τις δεσμεύσεις της όσον αφορά τη βιώσιμη χρηματοδότηση ή την πράσινη χρηματοδότηση, και γράφει μια έκθεση, περίπου πενήντα σελίδων, που προορίζεται για την ιεραρχία του, από την οποία καταθέτει εδώ μια μακρά περίληψη που αξίζει να την προσέξουμε. Πρώτα απ’ όλα υπενθυμίζει τις πολλαπλές καταστροφικές επιπτώσεις του βιομηχανικού μας πολιτισμού με βάση την ανάπτυξη και τις πολλές προειδοποιήσεις σχετικά με αυτό το θέμα από την έκθεση Meadows το 1972, το τεράστιο μερίδιο ευθύνης των ορυκτών καυσίμων στην αλλαγή του κλίματος και την αναπόφευκτη συσχέτιση τους με την ανάπτυξη, ακόμη και όταν είναι (φερόμενη) πράσινη. Με βάση τους στόχους της συμφωνίας του Παρισιού της COP21, προειδοποιεί ότι μια ταχεία και συντονισμένη εκποίηση ορυκτών καυσίμων εκ μέρους των τραπεζών, θα συνοδευόταν από αδύναμη ακόμη και αρνητική ανάπτυξη, για την οποία η οικονομία δεν είναι καθόλου προετοιμασμένη με αποτέλεσμα μεσοπρόθεσμα τραπεζικές αποτυχίες. Η αδράνεια και η επιδίωξη της ταχείας οικονομικής ανάπτυξης μέχρι την εξάντληση των αποθεμάτων, όταν οι πρώτες επιπτώσεις μίας κρίσης πετρελαίου θα μπορούσαν να γίνουν αισθητές ήδη από το 2025, προκαλούν τον κίνδυνο κατάρρευσης του συστήματος στο σύνολό του με αποτέλεσμα να παρασύρει όλη την οικονομία αργότερα.

«Ο χρηματοπιστωτικός κλάδος ταξιδεύει τυφλά σχετικά με την κλιματική κρίση, όλα τα προϊόντα και τα μέσα του έχουν διαρθρωθεί χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η επιρροή τους σε έναν παράγοντα που εντούτοις προϋποθέτει τη δική τους βιωσιμότητα και, ευρύτερα τη βιωσιμότητα των οικονομικών και κοινωνικών οργανισμών ».

Αποδεικνύει στους προϊσταμένους του γιατί οι δεσμεύσεις της HSBC όσον αφορά τη βιώσιμη χρηματοδότηση είναι εύθραυστες και πώς τα πράσινα ομόλογα τους μπορούν να χρηματοδοτήσουν ορυκτά καύσιμα, απαριθμώντας τις πολλαπλές αδυναμίες των περιορισμών, των αξιολογήσεων, όλων των δεικτών και των μεθοδολογιών σε αυτό πεδίο.

Μετά την έκθεση Charney, που είχε ζητήσει η κυβέρνηση του Προέδρου Τζιμυ Καρτερ (Jimmy Carter) το 1979, η οποία επιβεβαίωσε το σενάριο της υπερθέρμανσης του πλανήτη, η διεθνής κοινότητα κατέληξε, στα τέλη της δεκαετίας του 1980, σε συμφωνία δεσμευτική για τα κράτη, σε αντίθεση με τη συμφωνία που έγινε στο Παρίσι, για να παγώσει τις παγκόσμιες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου στα επίπεδα του 1990, ακολουθούμενη από μείωση κατά 20% το 2005, παρά τις προσπάθειες της βιομηχανίας ορυκτών καυσίμων. Στη συνέχεια, ο Ρόναλντ Ρέιγκαν ανακοίνωσε μια αλλαγή προσανατολισμού και λόμπι που οργανώθηκαν ενάντια στο περιβαλλοντικό κίνημα και την περιβαλλοντική ρύθμιση αμφισβήτησαν την επιστήμη και χρηματοδότησαν τα λόμπι των κλιματο-σκεπτικιστών. Ωστόσο, για σαράντα χρόνια, τίποτα δεν έρχεται σε αντίθεση με αυτά τα συμπεράσματα. Τέλος, προτείνει στους διευθυντές της HSBC την καθιέρωση εκπαίδευσης για όλους τους υπαλλήλους σε αυτά τα θέματα, τη συστηματική εξέταση του ενεργειακού

κόστους σε όλα τα επίπεδα και περιγράφει τις συνολικές στρατηγικές συνεργασίας για την εφαρμογή ριζικών πολιτικών μείωσης στο επίπεδο των συστημικών τραπεζικών ομίλων.

Αντιμέτωπος με την έλλειψη αντίδρασης από την ιεραρχία του, αποφασίζει να παραιτηθεί και ελπίζοντας να ενισχύσει τον πάταγο που ακολούθησε, να δημοσιοποιήσει μια ανοιχτή επιστολή που ξεκινά με αυτές τις λέξεις: “Ο καπιταλισμός είναι νεκρός. Παρόλο που αυτά τα παρθένα εδάφη πρόκειται να συντριβούν, αυτές οι ακόμη εύθραυστες ζωές πρόκειται να πνιγούν και ίσως δεν θα δουν ποτέ την επόμενη μέρα, ο καπιταλισμός είναι πράγματι νεκρός στην ουσία του ως έννοια και ως δομικός παράγων των επιδράσεών μας. Όσο πιο γρήγορα παραδώσουμε με ταπεινότητα τα όπλα απέναντι σε αυτήν την αναπόφευκτη πραγματικότητα τόσο περισσότερες πιθανότητες θα υφίστανται ώστε να αναγεννηθεί η ζωή”. Μόνο ένας ιστότοπος στο διαδίκτυο θα δεχτεί να τη δημοσιεύσει. Από απογοήτευση σε απογοήτευση προχώρησε στην συνειδητοποίηση του. Αν και η έκθεσή του, δεδομένου ότι ήλπιζε να μεταρρυθμίσει το σύστημα, είναι σύμφωνη με την ολοένα και πιο δημοφιλή τάση της “θεωρίας της κατάρρευσης” (ΣτΜ. “collapsologie”), ανακαλύπτει στον ιστότοπο που διαχειρίζεται ο Nicolas Cazeaux, Le Partage, ένα άρθρο του και κατανοεί ότι η καταστροφή είναι ο ίδιος ο βιομηχανικός πολιτισμός και ότι η κατάρρευσή του θα αποτελούσε το τέλος της καταστροφής: “Η θεωρία της κατάρρευσης ενισχύει την τοξική ταύτιση των περισσότερων ανθρώπων που ζούν μέσα στο βιομηχανικό πολιτισμό με αυτή τη θανάσιμη κουλτούρα αντί να ενθαρρύνει την ταύτιση τους με το φυσικό κόσμο.” Λυπάται που δεν επέμεινε αρκετά στις λεγόμενες «ανανεώσιμες» πηγές ενέργειες που μόνο τροφοδοτούν ένα άλμα προς τα εμπρός και πάνω από όλα

ανοίγουν νέες αγορές για να τροφοδοτήσουν την ανάπτυξη αλλά είναι αναποτελεσματικές στην αναχαίτιση του χάους.

Καταλαβαίνει επίσης τον κεντρικό ρόλο του κράτους, με τις αναγνώσεις των έργων του James C. Scott, Marshall Sahlins και Ντειβιντ Γκρεμπερ (David Graeber), καθώς και ένα βιβλίο που υπογράφεται ως “ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗ ΑΝΥΠΑΚΟΗ, ΠΑΡΙΣΙ, ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ ΧΩΡΙΣ ΜΕΤΑΒΑΣΗ” (Désobéissance Écologie Paris, Écologie sans transition), στο οποίο διαβάζει ότι: « Η οικολογία δεν μπορεί να είναι ένα σύνολο μέτρων που απαιτούμε από το κράτος, αφού η λειτουργία του τελευταίου είναι να εγγυηθεί μια οικονομία ανάπτυξης: δεν μπορεί να κάνει τίποτα για εμάς, αλλά μπορεί να κάνει τα πάντα εναντίον μας. “

Σε ένα άλλο άρθρο σχετικά με την “Υπόθεση του Αιώνα, μια Αγωγή για το Κλίμα εναντίον στο Κράτος”, ο Nicolas Cazeaux εξηγεί:

«Δεν χρειαζόμαστε τίποτα λιγότερο από την πλήρη διάλυση της παγκοσμιοποιημένης βιομηχανικής κοινωνίας, του κράτους, του καπιταλισμού. . Χρειαζόμαστε μια ριζοσπαστική απο-ανάπτυξη, μια διάλυση της κοινωνίας των μαζών προς όφελος ενός πλήθους αληθινά δημοκρατικών κοινωνιών – που θεμελιώνονται, επομένως, πάνω σε δημοκρατικές τεχνολογίες. Αυτό είναι που ούτε το κράτος ούτε το σύστημα δικαιοσύνης θα επιτρέψει ή θα ενθαρρύνει ποτέ και συνεπώς θα πρέπει να δώσουμε τη Μάχη. ”

Πάντα καθοδηγούμενος από τη ρεφορμιστική βούλησή του, συναντήθηκε μαζί με άλλους πρώην μαθητές στη διεύθυνση του Πανεπιστημίου Ecole des Mines de Saint-Etienne και συμμετείχε για ένα χρόνο στην ανάπτυξη μιας λειτουργικής εφαρμογής που τελικά

απορρίφθηκε. Στη συνέχεια, συμφώνησε να εμφανιστεί ως εμπειρογνώμονας στη δίκη δώδεκα Ελβετών ακτιβιστών που διώκονταν για κατάληψη στις εγκαταστάσεις της Credit Suisse ως μέρος μιας μη βίαιης και εορταστικής διαδήλωσης. Μετά την αποδόμηση της γλωσσικής ορολογίας της τράπεζας, επιβεβαιώνει πως η άμεση δράση και η πολιτική ανυπακοή είναι οι μόνες λύσεις για την προειδοποίηση της κοινής γνώμης και ότι ο μόνος τρόπος για τις τράπεζες να επηρεάσουν θετικά την οικολογική τους πολιτική θα ήταν η " αυτο-αποσυναρμολόγηση ». Ο δικαστής θα αθώσει τους ακτιβιστές, θεωρώντας ότι η δράση τους ήταν δικαιολογημένη ενόψει της έκτακτης ανάγκης για το κλίμα, επικαλούμενος την κατάσταση «νόμιμης αναγκαιότητας».

Ολοκληρώνοντας, καλεί να «ανακτήσουμε τις συνθήκες της δικής μας διαβίωσης συγκεντρώνοντας την τεχνογνωσία για να απελευθερωθούμε από αυτό το σύστημα», «να εντατικοποιήσουμε και να διασυνδέσουμε τις εναλλακτικές λύσεις των πολιτών και τα δίκτυα αμοιβαίας βοήθειας», « να υιοθετήσουμε, να αναπτύξουμε, να εμπλουτίσουμε συνδυαστικά μια επιθετική προσέγγιση, επιτιθέμενοι στην καρδιά του συστήματος “,” να εντοπίσουμε τις αδυναμίες των θεσμών και των υποδομών – στην ενέργεια, τη βιομηχανία, τα πετροχημικά, την οικονομία κ.λπ. – που είναι υπεύθυνοι για τη συνεχιζόμενη οικολογική και ανθρώπινη καταστροφή , κι εφόσον είναι αδύνατον να μεταρρυθμιστούν να ενθαρρύνουμε ή ακόμη και να συμμετέχουμε στην κατάργησή τους ».

Προφανώς το πνευματικό του ταξίδι είναι πιο περίπλοκο και ακόμα κι αν μας περιέγραφε όλα τα στάδια, δεν θα μπορούσαμε εύκολα να τα αναφέρουμε λεπτομερώς. Ελπίζουμε, ωστόσο, να καταφέραμε να

αναπαράγουμε τις κύριες γραμμές χωρίς να τις παραμορφώσουμε πάρα πολύ. Ο Τζέρεμι Ντεζιρ-Βεμπερ (Jérémy Désir-Weber) παρέχει μια εξαιρετική σύνθεση τρεχόντων οικολογικών προκλήσεων, καθώς και μια εξαιρετική και εκθαμβωτική παρουσίαση σχετικά με τη χειραγώγηση εκ μέρους των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων του οικονομικού και βιομηχανικού μας συστήματος, επεξηγώντας ιδιαίτερα περίπλοκους χρηματοοικονομικούς μηχανισμούς. Όλα ειπώθηκαν. Αυτό το βιβλίο θα βοηθήσει τους ανθρώπους “που πάσχουν από γνωστική ασυμφωνία ανάμεσα στην εργασία και τις αξίες τους” να “αντισταθούν σε ψευδείς λύσεις”.

«Είτε με το λόγο, είτε με τη γραφή, με αυτονομία ή με αμοιβαία βοήθεια, χρησιμοποιώντας την παραίτηση ή το σαμποτάζ: Ας Τινάξουμε την Τράπεζα στον Αέρα. »

<https://lundi.am/Faire-sauter-la-banque-Jeremy-Desir-Weber>

FAIRE SAUTER LA BANQUE

Le rôle de la finance dans le désastre écologique

Jérémy Désir-Weber

250 pages – 15 euros

Éditions Divergences – Paris – Septembre 2020

Μετάφραση Θεόφιλος Βανδώρος